



ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

.....
บัณฑิตวิทยาลัย

ปริญญา

.....
บัณฑิต

สาขา

.....
บัณฑิต

ภาควิชา

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของ
คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Relationship between Audit Committee Characteristics and Quality Report of
the Audit Committee of the Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand

นามผู้วิจัย นางสาวอภิรณ อุตถาวรยิ่ง

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(..... อาจารย์พรเทพ รัตนตรัยภพ, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(..... รองศาสตราจารย์ไพบุลย์ ผจงวงศ์, บช.ม.)

หัวหน้าภาควิชา

(..... รองศาสตราจารย์ไพบุลย์ ผจงวงศ์, บช.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....
(..... รองศาสตราจารย์กัญญา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของ
คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Relationship between Audit Committee Characteristics and Quality Report of
the Audit Committee of the Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand

โดย

นางสาวอภิรณ อุตถาวรวงศ์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาบัตร
พ.ศ. 2558

อภิรณม์ อุยถาวรยั้ง 2558: ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี ภาควิชาบัญชี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์พรเทพ รัตนตรัยภพ, Ph.D. 119 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลที่คณะกรรมการตรวจสอบรายงานในรายงานประจำปีเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักลงทุนและผู้ถือหุ้นของบริษัท และเพื่อประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 50 ตั้งแต่ปี 2551 ถึง 2555 นอกจากนี้ยังศึกษาระดับและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ การศึกษาเรื่องคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ประเมินจากรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินคุณภาพ โดยพัฒนาและจำแนกข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบเป็น 10 ประเด็น ได้แก่ (1) องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ (2) บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ (3) รายงานทางการเงิน (4) รายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (5) ระบบการบริหารความเสี่ยง (6) การควบคุมภายในและงานตรวจสอบภายใน (7) ความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี (8) ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (9) รายการอื่นที่เห็นว่าผู้ลงทุนควรทราบ (10) ความเห็นโดยรวมหรือข้อสรุป การวิจัยครั้งนี้พบว่าระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในภาพรวมของ SET 50 อยู่ในระดับดีมาก กล่าวคือบริษัทส่วนใหญ่มีการนำเสนอข้อมูลในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นไปตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้ในปี 2551 ส่วนการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ด้านเป็นตัวแทนในการวัดคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ได้แก่ (1) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ (2) จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน (3) จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบ และ (4) จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละปี ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านของคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

Apirom Outhavonying 2015: The Relationship between Audit Committee Characteristics and Quality Report of the Audit Committee of the Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand. Master of Accountancy, Major Field: Accounting, Department of Accounting. Thesis Advisor: Mr. Phorntep Rattanataipop, Ph.D. 119 pages.

The objectives of this research study the useful information for investors and shareholders, disclosed in annual report, and assess the quality of the audit committee report of the Stock Exchange of Thailand (SET 50). In addition, this research examines the relationship between characteristics of audit committee (e.g. size, finance or accounting knowledge, remuneration and frequencies of meeting) and the quality of the audit committee report. The corporate annual reports of 50 companies in SET 50 index are obtained for five years during July 1, 2008 to December 31, 2012. A quality assessment form has been developed to assess the quality of audit committee report by categorizing the information disclosed in the audit committee report into 10 issues, which are (1) audit committee structure, (2) audit committee role, (3) financial report, (4) conflict of interest transactions, (5) risk management system, (6) internal control and internal audit, (7) the suitability of the auditor, (8) the Stock Exchange of Thailand terms and relevant legislations, (9) other information that investors should be known and (10) summary opinions. The result shows that the audit committee reports achieved the high level of quality. Most companies disclosed information in audit committee reports according to the Stock Exchange of Thailand regulation in 2008. Furthermore, this study finds that all of the audit committee characteristics including the audit committee size, the number of audit committee specialized in accounting or finance, the audit committee remuneration and the frequencies of audit committee meeting in each year had no association with the quality of audit committee reports.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้และความอนุเคราะห์อย่างสูงยิ่งของ อาจารย์ ดร. พรเทพ รัตนตรัยภพ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ไพบุลย์ ผจงวงศ์กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้โอกาสรับฟังแนวคิด ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และชี้แนะแนวทางเพื่อให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีเนื้อหาที่สมบูรณ์ที่สุด และบรรลุ วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่เริ่มต้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ถ่ายทอดความรู้ในวิชาต่าง ๆ ให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอบพระคุณหนังสือ งานวิจัย บทความงานวิชาการต่าง ๆ ที่เป็นแรงบันดาลใจ ก่อให้เกิดหัวข้อ วิทยานิพนธ์นี้ขึ้นมา และเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาค้นคว้าและนำมาอ้างอิง ที่สำคัญ ขอบคุณกำลังใจจากเพื่อน ๆ โครงการปริญญาโทการบัญชี(ภาคพิเศษ) ที่มีให้กันเสมอมาจนทำให้ วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยดี

ขอบพระคุณพี่ ๆ และเพื่อน ๆ จากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ที่ให้การสนับสนุนและให้ความ ช่วยเหลือมาโดยตลอด และกำลังใจที่สำคัญที่ผลักดันให้ผู้วิจัยมีร่างกาย แรงใจ มีแรงสู้กับปัญหา และอุปสรรคทั้งหมด คือ ครอบครัวอุยถาวรยิ่ง และอุบล ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา คุณตา คุณยาย น้องชาย และคุณสุวรรณ ไชยานนท์ ที่คอยอยู่เคียงข้างกันและเชื่อในตัวผู้วิจัยเสมอมา

คุณประโยชน์และความสำเร็จทั้งหลายอันพึงได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบ เป็นเครื่องบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แห่งนี้

อภิรมณ์ อุยถาวรยิ่ง

ธันวาคม 2557

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
ทฤษฎีตัวแทน	7
แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี	8
แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ	9
ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	16
ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ	16
ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ	22
กรอบแนวคิดการวิจัย	36
สมมติฐานการวิจัย	37
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	40
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	40
วิธีการวิจัย	43
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	46

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	49
ผลการวิจัย	49
ข้อวิจารณ์	80
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	84
สรุปผลการวิจัย	84
ข้อเสนอแนะ	88
ข้อจำกัด	91
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	92
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ	98
ภาคผนวก ข รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่ม SET 50 ที่ใช้ในการวิจัย	112
ภาคผนวก ค แบบประเมินคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ	115
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	119

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ	11
2	สรุปผลการวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ	20
3	ประเด็นที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ	30
4	ข้อมูลเชิงรายละเอียดที่ใช้ในการประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ	34
5	สรุปผลการคำนวณ ค่าสูงสุด(Maximum), ค่าต่ำสุด(Minimum), ค่าเฉลี่ย(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)	50
6	ระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ	55
7	จำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละประเด็น	60
8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ	75
9	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงินกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ	76

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการ ตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ	77
11	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการ ตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ	78
ตารางผนวกที่		
1	รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่ม SET 50ที่ใช้ในการวิจัย	113

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย	36
2	แนวโน้มคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (ภาพรวมของ SET 50)	57
3	จำนวนบริษัทในแต่ละระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ	59
4	แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการ ตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ	63
5	แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการ ตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ	64
6	แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการ ตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับรายงานทางการเงิน	65
7	แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการ ตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์	66
8	แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการ ตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับระบบการบริหารความเสี่ยง	67

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่		หน้า
9	แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมภายในและงานตรวจสอบภายใน	68
10	แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี	69
11	แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	71
12	แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับรายการอื่นที่เห็นว่าผู้ลงทุนควรทราบ	72
13	แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับความเห็นโดยรวมหรือข้อสรุป	73

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

โดยทั่วไปนักลงทุนใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจจากรายงานทางการเงิน (Financial Reporting) ซึ่งแสดงถึงฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท ดังนั้นข้อมูลในรายงานทางการเงินจึงมีผลต่อการตอบสนองของตลาดทุน กล่าวคือ หากกิจการรายงานผลกำไรสูงในงบการเงิน ทำให้นักลงทุนเกิดความสนใจลงทุนซื้อหลักทรัพย์ของบริษัทนั้นด้วยมูลค่าที่สูง ส่งผลให้ราคาหลักทรัพย์ของบริษัทนั้นสูงขึ้นด้วยตามกลไกของตลาดทุน นักลงทุนที่ตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีฐานะเป็นเจ้าของกิจการหรือที่เรียกว่าผู้ถือหุ้น แต่ในทางปฏิบัติกลุ่มผู้ถือหุ้นดังกล่าวไม่สามารถเข้าไปบริหารงานได้ด้วยตนเอง แต่จะมีผู้บริหารที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ถือหุ้นเข้าไปบริหารงานแทน

ผู้บริหารดังกล่าวอาจเกิดแรงจูงใจสร้างผลประโยชน์สูงสุดให้แก่ตนเอง กล่าวคือจากแนวคิดของทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) คือ เจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้น กับผู้บริหารหรือฝ่ายจัดการ ทั้งสองฝ่ายอาจมีความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน (Conflict of Interest) โดยที่ผู้บริหารจะสร้างผลประโยชน์สูงสุดให้กับตัวเอง และไม่คำนึงว่าการกระทำเช่นนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์หรือความมั่งคั่งสูงสุดแก่ผู้เป็นเจ้าของกิจการหรือไม่ ดังนั้นผู้บริหารจะพยายามหาหนทางเพื่อสร้างมูลค่าสูงสุดให้กับกิจการก็ต่อเมื่อพิจารณาเห็นว่าหนทางนั้นเอื้อประโยชน์ให้กับตนเอง (พัชรินทร์ ภัทรวานิชานนท์, 2553) และเนื่องจากผลตอบแทนของผู้บริหารขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานของบริษัท ส่งผลให้ผู้บริหารต้องการแสดงผลการดำเนินงานของบริษัทดีกว่าความเป็นจริง เพื่อที่จะได้รับค่าตอบแทนที่สูงขึ้น จึงอาจมีการจัดการกำไรให้บิดเบือนจากความเป็นจริง (Earnings Management) ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทจนเป็นเหตุให้นักลงทุนตัดสินใจผิดพลาดได้

อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจแก่นักลงทุน ภายใต้การกำกับดูแลที่ดี (Good Corporate Governance) ของบริษัท ซึ่งเป็นหลักในการดูแลรักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น หรือผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง แนวคิดนี้นำเสนอข้อมูลผลการดำเนินงานของกิจการและมีการจัดตั้ง กรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) เพื่อทำหน้าที่แทนผู้ถือหุ้นในการตรวจสอบงบการเงินที่ ผู้บริหารทำการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ และตรวจสอบรายงานทางการเงิน ให้มีการเปิดเผยอย่างครบถ้วน ถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐานและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ รายงานทางการเงินมีคุณภาพที่ดีและมีผลต่อมูลค่าเพิ่มขององค์กรในที่สุด (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2542)

คณะกรรมการตรวจสอบ ถือเป็นคณะกรรมการภายใต้ความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัท ที่ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัท โดยคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ถูกกำหนดให้ต้องเป็นกรรมการอิสระทุกราย เนื่องจากคณะกรรมการที่เป็นอิสระจะสามารถ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจการบริหารงานของฝ่าย บริหาร ต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงินอย่างเพียงพอ เพื่อสามารถสอบ ทานความน่าเชื่อถือได้ของงบการเงิน ต้องจัดให้มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พิจารณาใน เรื่องต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ขนาดของ คณะกรรมการตรวจสอบ ต้องมีจำนวนที่มากเพียงพอที่จะควบคุมดูแลการทำงานของฝ่ายบริหาร และระบบการควบคุมภายในของบริษัทเป็นไปอย่างทั่วถึง และช่วยแบ่งเบาภาระของ คณะกรรมการบริษัท เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ (พรณี ชรรยง, 2555)

การให้ความเห็นที่ตรงไปตรงมาต่อรายงานทางการเงินและระบบการควบคุมภายในของ คณะกรรมการตรวจสอบ ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ฝ่ายจัดการและผู้สอบบัญชีได้มีการพิจารณา ร่วมกันในเรื่องของการจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ทำให้คณะกรรมการบริษัทมั่นใจได้ว่าฝ่าย จัดการมีการบริหารงานอย่างระมัดระวังและคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้เห็นถึงความสำคัญของการรายงานผลการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการตรวจสอบเนื่องจากรายงานดังกล่าว เป็นการแสดงความเห็นอย่างเป็นอิสระและ ตรงไปตรงมาของคณะกรรมการตรวจสอบ จึงมีข้อกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบต้องมีหน้าที่ จัดทำรายงานการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (Report of the Audit Committee) และ เผยแพร่ในรายงานประจำปีของบริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553) ดังนั้นรายงานของ คณะกรรมการตรวจสอบถือเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารระหว่างบริษัทกับนักลงทุนเพื่อสร้างความ มั่นใจและแสดงให้เห็นถึงวิธีการหรือกระบวนการที่ก่อให้เกิดการรายงานทางการเงินที่ดี

ผู้วิจัยได้เห็นถึงปัญหาเกี่ยวกับรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ กล่าวคือ ผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุนจะทราบได้อย่างไรว่ารายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีการเปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัทนั้น เป็นรายงานที่มีคุณภาพ สามารถวัดคุณภาพของรายงานได้อย่างไร และข้อมูลใดบ้างที่ควรมีการนำเสนอในรายงานดังกล่าว ซึ่งความสำคัญของคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ช่วยเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ ให้นักลงทุนหรือผู้มีส่วนได้เสียสามารถวิเคราะห์พิจารณาถึงแนวโน้มในการลงทุนได้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ และคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ และ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบหรือไม่ และถ้ามีความสัมพันธ์กัน สัมพันธ์กันในทิศทางใด ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยผู้วิจัยเชื่อว่าผลงานวิจัยจะช่วยให้ข้อมูลแก่นักลงทุนหรือผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง และส่งผลต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักลงทุนและผู้ถือหุ้นของบริษัท
2. เพื่อประเมินความมีคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 50 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ถึง 2555
3. เพื่อศึกษาระดับและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 50

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้หลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ
2. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักวิเคราะห์ นักลงทุน หรือผู้ใช้งบการเงินในการประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ และเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ
3. เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานการออกกฎเกณฑ์หรือระเบียบข้อบังคับในการควบคุมคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบทราบถึงระดับคุณภาพของรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในระหว่างปี พ.ศ. 2551 ถึง 2555 และเพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ รวมถึงเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาจากกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและถูกนำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET 50 เป็นเวลา 5 ปีติดต่อกัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ถึง 2555 โดยรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SETSMART)

การศึกษาเรื่องคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ประเมินจากรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีการเปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัท โดยผู้วิจัยได้พัฒนาแบบประเมินคุณภาพ ซึ่งรวบรวมข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบประกอบไปด้วย ประเด็นที่มีการระบุไว้ในประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่องคุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2551 และคู่มือคณะกรรมการตรวจสอบปี 2553 โดยคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นผู้กำหนดทุกประเด็นเป็นพื้นฐาน และข้อมูลต่าง ๆ ที่ควรมีการนำเสนอในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบที่ได้จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่องคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ด้านเป็นตัวแทนในการวัดคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งได้แก่ (1) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ (2) จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน (3) จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบ และ (4) จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละปี

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ และเรื่องคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ โดยสามารถจำแนกความรู้ที่ได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

1.2 แนวคิดของการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance)

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee)

2. ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2.1 ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ

2.2 ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

3. กรอบแนวความคิดการวิจัย

4. สมมติฐาน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ของ Jensen and Meckling (1976 อ้างใน พรณี ยรรยง, 2555) อธิบายถึงการอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้บริหาร ที่เรียกว่า “ตัวแทน” ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้น ที่เรียกว่า “ตัวการ” เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรของกิจการให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ทฤษฎีนี้ มองว่าทุกคนในองค์กรมีแรงผลักดันในการทำทุกอย่างเพื่อประโยชน์ส่วนตัวด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้บริหารจะหาหนทางในการสร้างมูลค่าสูงสุดให้กับกิจการก็ต่อเมื่อเห็นว่าหนทางนั้นเอื้อผลประโยชน์ให้กับตนเอง ภายใต้ข้อสมมติฐานที่ว่าผู้เป็นเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นกับผู้บริหารต่างมีความขัดแย้งกันทางด้านผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน (Conflict of Interest) การสร้างอรรถประโยชน์สูงสุดให้กับตนเองของผู้บริหารโดยไม่คำนึงว่าการกระทำนั้นจะก่อให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุดต่อผู้เป็นเจ้าของกิจการหรือไม่ ซึ่งอาจส่งผลให้มูลค่าของกิจการลดลง

จากความขัดแย้งทางผลประโยชน์ดังกล่าว ทำให้ผู้เป็นเจ้าของกิจการต้องมีเครื่องมือหรือกลไกในการติดตามสอดส่องการปฏิบัติงานของตัวแทน และป้องกันไม่ให้ผู้บริหารสร้างความมั่งคั่งให้กับตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการจัดสรรทรัพยากรไปสู่ตนเองนอกเหนือจากผลตอบแทนที่ตกลงในสัญญา หรือมีพฤติกรรมฉ้อฉลในหน้าที่รวมถึงการทำธุรกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายกับกิจการ ในภายหลัง เครื่องมือหรือกลไกในการสอดส่องการปฏิบัติงานของตัวแทนนั้นก็คือการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบเป็นกลไกสำคัญของการกำกับดูแลกิจการ ที่ผู้ถือหุ้นแต่งตั้งขึ้นเพื่อก่อให้เกิดการสร้างมูลค่าที่เพิ่มขึ้นให้แก่กิจการได้ (พรณี ยรรยง, 2555)

2. แนวคิดของการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกำกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้ประเทศไทยตื่นตัวกับการกำกับดูแลกิจการ และได้ให้คำนิยามของการกำกับดูแลกิจการ คือ ระบบที่จัดให้มีกระบวนการและโครงสร้างของภาวะผู้นำและการควบคุมของกิจการให้มีความรับผิดชอบตามที่ด้วยความโปร่งใส และสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อรักษาเงินทุนและเพิ่มมูลค่าให้ผู้ถือหุ้นในระยะยาว ภายในกรอบการมีจริยธรรมที่ดี โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่นและสังคมโดยรวมประกอบ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2542) และเพื่อให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดี ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีระบบการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญอันจะช่วยให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดี เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบมีบทบาทในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร ทำให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจในองค์กร ตลอดจนช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการ การให้วิสัยทัศน์ และการให้ความเห็นต่อรายงานทางการเงินและระบบการควบคุมภายใน ตลอดจนการเอื้อประโยชน์ให้ฝ่ายจัดการและผู้สอบบัญชีได้มีการปรึกษาหารือเพื่อจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและเพื่อให้การจัดทำรายงานทางการเงินมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วน ถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐานและข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งส่งผลให้รายงานทางการเงินมีความน่าเชื่อถือ มีคุณภาพที่ดี และมีมูลค่าเพิ่มต่อองค์กร (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2542)

จันทนา สาขกร และคณะ (2551) กล่าวถึงการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance : CG) ว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและได้รับความสนใจอย่างมากจากสาธารณชน หน่วยงานกำกับดูแลและผู้บริหารขององค์กร การกำกับดูแลกิจการทำให้กิจการมีระบบการบริหารและการจัดการที่มีคุณภาพ รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส และมีผลการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ สร้างความสามารถในการแข่งขัน และเพิ่มมูลค่าให้แก่กิจการ ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ทุกฝ่าย ซึ่งองค์ประกอบหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการ คือ คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ที่มีประสิทธิภาพ

3. แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee)

3.1 ความหมายของคณะกรรมการตรวจสอบ

ณรงค์ ปริดานันท์ (2541: 22) กล่าวว่า คณะกรรมการตรวจสอบ หมายถึง คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการบริษัท มีบางประเทศจัดตั้งเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อกำหนด หรือคำแนะนำของตลาดหลักทรัพย์ หรือมีมาตรฐานการสอบบัญชีกำหนดไว้

อมรรัตน์ ศรีวิชานนท์ (2541: 1) กล่าวว่า คณะกรรมการตรวจสอบ หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่แบ่งเบาภาระของคณะกรรมการบริษัท เกี่ยวกับการรายงานทางการเงิน ระบบการควบคุมภายใน รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีทั้งภายในและภายนอกเพื่อควบคุมดูแลให้การปฏิบัติงานของบริษัทเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง โดยคณะกรรมการตรวจสอบต้องมีความเป็นอิสระจากผู้บริหารในการควบคุมการดำเนินงานตรวจสอบระบบการควบคุมภายในของกิจการ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2542: 308) กล่าวว่า คณะกรรมการตรวจสอบ คือ คณะกรรมการชุดย่อยของคณะกรรมการบริษัท ที่เข้ามาช่วยคณะกรรมการให้ปฏิบัติงานในประเด็นที่อาจถูกมองข้ามและเพื่อให้กิจการมีระบบการกำกับดูแลที่ดี การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบมุ่งหวังถึงการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินการและการเพิ่มมูลค่าให้องค์กร ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อ (1) ความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินเพิ่มมากขึ้น (2) ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทที่เพิ่มมากขึ้น โดย คณะกรรมการจะคำนึงถึงความรับผิดชอบของตนต่อ การรายงานข้อมูลทางการเงิน การเลือกใช้นโยบายทางบัญชีที่เหมาะสม การบริหารทางการเงิน ระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน การกำหนดกลยุทธ์และนโยบายทางธุรกิจ การปฏิบัติตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องการจัดการและการควบคุมความเสี่ยงทางธุรกิจ (3) ภาระของคณะกรรมการบริษัทลดลง โดยการมอบหมายอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรายงานทางการเงิน, การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในให้คณะกรรมการตรวจสอบ ทั้งนี้เพื่อโอกาสให้คณะกรรมการบริษัทได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในด้านลึก และเพิ่มประสิทธิภาพต่อการบริหารงานในด้านอื่น ๆ (4) ปรับปรุงหน้าที่และกระบวนการของการตรวจสอบภายในและภายนอก และปรับปรุงให้การสื่อสารระหว่างคณะกรรมการ ฝ่ายตรวจสอบภายใน และผู้สอบบัญชีมีประสิทธิภาพมากขึ้น (5) เพื่อโอกาสให้มีการประชุมอย่างเป็นทางการระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายจัดการทางการเงิน (6) เสริมสร้างความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบ

ภายในและหน่วยงานตรวจสอบภายในให้สามารถแสดงความเห็นได้อย่างตรงไปตรงมา ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่สูงขึ้น (7) เสริมสร้างให้ผู้สอบบัญชีดำรงความเป็นอิสระ และวางกรอบงานให้ผู้สอบบัญชีสามารถแสดงความเห็นได้อย่างตรงไปตรงมาในกรณีที่อาจเกิดความขัดแย้งกับฝ่ายจัดการ (8) คุณภาพของรายงานการตรวจสอบภายในดีขึ้น (9) ความแข็งแกร่งในบทบาทและอำนาจของกรรมการจากภายนอก (10) เสริมสร้างความเข้าใจของกรรมการเกี่ยวกับขอบเขตของการตรวจสอบที่ถูกกำหนดไว้

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2551) ได้กำหนดความหมายของ คณะกรรมการตรวจสอบ หมายถึง คณะกรรมการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ กำกับดูแล การปฏิบัติงานภายในให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีระบบการจัดทำรายงานทางการเงินที่มีความสมบูรณ์ ถูกต้อง เป็นที่น่าเชื่อถือ มีการเปิดเผยข้อมูลสำคัญโดยครบถ้วนและเป็นไปตามหลักสากล มีระบบการควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีมาตรฐานรัดกุมเพียงพอ

อาจกล่าวสรุปได้ว่า คณะกรรมการตรวจสอบ หมายถึง คณะกรรมการชุดย่อยที่จัดตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการบริษัท มีหน้าที่ช่วยแบ่งเบาภาระของคณะกรรมการบริษัท ในการกำกับดูแลเรื่องการรายงานทางการเงิน ระบบการควบคุมภายใน ส่งเสริมให้เกิดความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีทั้งภายในและภายนอก เพื่อควบคุมดูแลให้การปฏิบัติงานของบริษัทเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง มีระบบการกำกับดูแลที่ดี เสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินการและการเพิ่มมูลค่าให้องค์กร รวมถึงการช่วยคณะกรรมการบริษัทให้ปฏิบัติงานในประเด็นที่อาจถูกมองข้าม โดยคณะกรรมการตรวจสอบต้องมีความเป็นอิสระจากผู้บริหารในการควบคุมการดำเนินงาน ตรวจสอบระบบการควบคุมภายในของกิจการ

3.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบจากคู่มือคณะกรรมการตรวจสอบปี พ.ศ. 2553 ออกโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ภาคผนวก ก) และสร้างตารางสรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ

ที่	เรื่อง	รายละเอียด
1	องค์ประกอบ	- สมาชิกอย่างน้อย 3 ราย โดยทุกรายต้องเป็นกรรมการอิสระ - ตามมาตรฐานสากลจำนวนสมาชิกอยู่ระหว่าง 3 ถึง 5 ราย
2	คุณสมบัติ	คุณสมบัติทั่วไป - ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 1 โดยให้นับรวมหุ้นที่ถือโดยผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย - เป็นกรรมการที่ไม่ใช่กรรมการบริหาร/ผู้บริหาร พนักงาน หรือที่ปรึกษาที่ได้รับเงินเดือนประจำจากบริษัท - ไม่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต หรือโดยการจดทะเบียนตามกฎหมายในลักษณะที่เป็น บิดามารดา คู่สมรส พี่น้อง และบุตร รวมทั้งคู่สมรสของบุตร ของผู้บริหาร/ผู้ถือหุ้นรายใหญ่/ผู้มีอำนาจควบคุม - ไม่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท ที่อาจเป็นการขัดขวางการใช้วิจารณญาณอย่างอิสระ - ไม่เคยเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท และไม่เป็นผู้ถือหุ้น ผู้มีอำนาจควบคุม หรือหุ้นส่วนของสำนักงานสอบบัญชี ซึ่งมีผู้สอบบัญชีของบริษัทสังกัดอยู่ - ไม่เคยเป็นผู้ให้บริการทางวิชาชีพใด ๆ รวมถึงการให้บริการเป็นที่ปรึกษากฎหมายหรือที่ปรึกษาทางการเงิน ซึ่งได้รับค่าบริการเกินกว่า 2 ล้านบาทต่อปีจากบริษัท - ไม่เป็นกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งเพื่อเป็นตัวแทนของกรรมการบริษัทหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ - ไม่ประกอบกิจการที่มีสภาพอย่างเดียวกัน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ที่	เรื่อง	รายละเอียด
2 (ต่อ)	คุณสมบัติเฉพาะ	- ไม่เป็นกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัทให้ตัดสินใจในการดำเนินกิจการของบริษัท - ไม่เป็นกรรมการของบริษัทใหญ่ บริษัทย่อย หรือบริษัทย่อยลำดับเดียวกัน เฉพาะที่เป็นบริษัทจดทะเบียน - มีความรู้และประสบการณ์เพียงพอในทำหน้าที่ในฐานะกรรมการตรวจสอบ ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย - ไม่ควรเป็นกรรมการในบริษัทจดทะเบียนอื่นเกินกว่า 5 บริษัท - กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 รายต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการบัญชี หรือการเงิน - ควรได้รับการอบรมและเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ
3	การแต่งตั้ง	- แต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริษัทหรือผู้ถือหุ้น - กรณีมีการเสนอชื่อให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นพิจารณาแต่งตั้งเป็นกรรมการและให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการตรวจสอบด้วย บริษัทควรเสนอที่ประชุมผู้ถือหุ้นพิจารณาในคราวเดียวกัน - เมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือมีเหตุใดที่ไม่สามารถอยู่ได้จนครบวาระ ทำให้จำนวนสมาชิกน้อยกว่าที่กำหนด คณะกรรมการบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นควรแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบรายใหม่ให้ครบในทันที หรืออย่างช้าภายใน 3 เดือนนับแต่วันที่สมาชิกไม่ครบ - คณะกรรมการตรวจสอบหรือคณะกรรมการบริษัทเป็นผู้คัดเลือกกรรมการตรวจสอบ 1 ราย ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการตรวจสอบ - การเลือกประธานกรรมการตรวจสอบควรพิจารณาอย่างรอบคอบถึงคุณสมบัติในการเป็นผู้นำ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ที่	เรื่อง	รายละเอียด
4	วาระการดำรงตำแหน่ง	- กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการตรวจสอบให้สอดคล้องกับวาระการเป็นกรรมการบริษัท - กรรมการตรวจสอบอาจได้รับการแต่งตั้งต่อไปตามวาระที่คณะกรรมการบริษัทอนุมัติ แต่ไม่ควรเป็นการต่อวาระโดยอัตโนมัติ
5	การพ้นจากตำแหน่ง	- กรณีลาออกก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่งกรรมการตรวจสอบควรแจ้งให้บริษัททราบล่วงหน้าพอสมควร - กรณีถูกถอดถอนก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่ง บริษัทต้องแจ้งการถอดถอนพร้อมสาเหตุให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ ทราบโดยกรรมการตรวจสอบที่ถูกถอดถอนมีสิทธิชี้แจงสาเหตุให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ ทราบ
6	เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ	- ควรได้รับแต่งตั้งโดยคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อช่วยเหลือเกี่ยวกับการนัดหมายการประชุม จัดเตรียมวาระการประชุม นำส่งเอกสารประกอบการประชุม และบันทึกรายงานการประชุม - พิจารณาจากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานข้างต้น รวมถึงความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่
7	การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ	- กำหนดวาระการประชุมไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจนและนำส่งเอกสารประกอบการประชุมให้คณะกรรมการตรวจสอบและผู้เข้าร่วมประชุมเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วันก่อนการประชุม - พิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท - ควรมีเวลาสำหรับการอภิปรายประเด็นและซักถามปัญหา - ประธานกรรมการตรวจสอบควรกระตุ้นให้กรรมการตรวจสอบทุกรายได้อภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างกัน - ควรมีการประชุมเฉพาะกับผู้สอบบัญชีของบริษัทโดยไม่มีฝ่ายจัดการเข้าร่วมประชุมด้วย อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง - ควรเข้าร่วมประชุมทุกครั้งโดยกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบควรมีข้อกำหนดเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบที่จะต้องมาประชุมเพื่อให้ครบองค์ประชุม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ที่	เรื่อง	รายละเอียด
7 (ต่อ)		- เชิญกรรมการหรือผู้บริหารของบริษัทหรือผู้สอบบัญชีเข้าร่วมประชุมในเรื่องบางเรื่องด้วย - มีการประชุมกับนักกฎหมายของบริษัทหรือประชุมกับนักกฎหมายภายนอก หากเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นและเหมาะสม - เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบควรเข้าประชุมด้วยทุกครั้ง - ควรจัดทำรายงานการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบทุกครั้ง โดยเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบทำหน้าที่เป็นผู้จัดรายงานการประชุมเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทก่อนการประชุมครั้งต่อไป - เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบควรติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการต่าง ๆ ตามรายงานการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ
8	รายงานของ คณะกรรมการ ตรวจสอบ	- ต้องทำรายงานการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ และเปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัททุกปี - หากในการปฏิบัติหน้าที่พบข้อสงสัยหรือมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง คณะกรรมการตรวจสอบต้องรายงานต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไข - หากผู้สอบบัญชีพบพฤติกรรมอันควรสงสัยเกี่ยวกับการทุจริตหรือการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการและผู้บริหาร ให้ผู้สอบบัญชีรายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อดำเนินการตรวจสอบในเบื้องต้นก่อน และให้คณะกรรมการตรวจสอบรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าวต่อสำนักงาน ก.ล.ต. และผู้สอบบัญชีทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี
9	การประเมินผล คณะกรรมการ ตรวจสอบ	- ควรกำหนดกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบไว้ให้ชัดเจนทั้งการประเมินผลกรรมการตรวจสอบเป็นรายบุคคลและ/หรือเป็นรายคณะ

3.3 หน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) กล่าวถึง หน้าที่ที่สำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบไว้ดังนี้

1. คณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่รับผิดชอบต่อคณะกรรมการบริษัทตามขอบเขตหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. ขอบเขตการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ สอบทานให้บริษัทมีการรายงานทางการเงินอย่างถูกต้องและเปิดเผยอย่างเพียงพอ สอบทานให้บริษัทมีระบบการควบคุมภายใน (internal control) และระบบการตรวจสอบภายใน (internal audit) ที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สอบทานการปฏิบัติงานของบริษัทให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท พิจารณาคัดเลือกและเสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีของบริษัท รวมถึงพิจารณาเสนอคำตอบแทนของผู้สอบบัญชี พิจารณาการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในกรณีที่เกิดรายการเกี่ยวโยงหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ให้มีความถูกต้องและครบถ้วน ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมายและคณะกรรมการตรวจสอบเห็นชอบด้วย จัดทำรายงานกิจกรรมของคณะกรรมการตรวจสอบโดยเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งรายงานดังกล่าวลงนามโดยประธานกรรมการตรวจสอบ แสวงหาความเห็นที่เป็นอิสระจากที่ปรึกษาทางวิชาชีพอื่นใดเมื่อเห็นว่าจำเป็น
3. หากมีการเปลี่ยนแปลงในหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบจะต้องรายงานต่อตลาดหลักทรัพย์ฯ

ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

1. ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ

สมบุญ สารพัด (2547) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบกับรายงานของผู้สอบบัญชี องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วย (1) จำนวน (2) ความเป็นอิสระ (3) สัดส่วนการถือหุ้น (4) ความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงิน โดยกลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้นกลุ่มธนาคาร เงินลงทุนหลักทรัพย์ ประกันชีวิตและประกันภัย รวมทั้งสิ้น 354 บริษัท ในปี พ.ศ. 2545 และ 2546 ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นอิสระ และคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับโอกาสที่ผู้สอบบัญชีจะแสดงความเห็นแบบที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความอิสระสูง รวมถึงมีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงินอยู่ในระดับสูง ผู้สอบบัญชีมีแนวโน้มที่จะแสดงความเห็นแบบที่เปลี่ยนแปลงไปในระดับต่ำ หรือมีความสัมพันธ์ในเชิงผกผัน ในขณะที่จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบและสัดส่วนการถือหุ้นของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกรายงานของผู้สอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ

วิภารัตน์ ปิยรัตนวงศ์ (2549) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่าของบริษัท องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วย (1) ขนาด (2) ความเป็นอิสระ (3) ความรู้ทางด้านบัญชีและการเงิน (4) จำนวนครั้งในการจัดประชุม ซึ่งตัววัดมูลค่าของบริษัท คือ ค่า Tobin's Q โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 98 บริษัท ระหว่างปี พ.ศ. 2543 ถึง 2547 แต่ไม่รวมถึงบริษัทที่อยู่ในกลุ่มการเงิน บริษัทที่ไม่มีข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี หรือไม่มีการเปิดเผยข้อมูลของคณะกรรมการตรวจสอบ ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบจากบุคคลภายนอกที่เป็นอิสระ และสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ทางด้านบัญชีหรือการเงินเป็นอย่างดีมีความสัมพันธ์กับมูลค่าของบริษัทในทิศทางที่เป็นบวก กล่าวคือ หากบริษัทมีคณะกรรมการตรวจสอบที่มาจากบุคคลภายนอกที่เป็นอิสระ หรือมีความรู้ทางบัญชีและการเงินจะส่งผลให้มูลค่าของบริษัทเพิ่มขึ้น ส่วนขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ และจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าของบริษัท

วิวรรษา รูปสมุทร์ (2550) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรในงบไตรมาส คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วย (1) จำนวนครั้งในการจัดการประชุม (2) ระยะเวลาเฉลี่ยในการดำรงตำแหน่ง (3) ความรู้ความชำนาญทางการเงิน การจัดการกำไรในงบไตรมาสพิจารณาจากการ จัดการกำไรผ่านรายการ คงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารที่คำนวณหาจากตัวแบบจำลอง Modified Jones (1991) กลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน และบริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ รวมทั้งสิ้น 457 บริษัท ในปี พ.ศ. 2548 และ 2549 ผลการศึกษาพบว่า ระยะเวลาเฉลี่ยในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการจัดการกำไรในงบไตรมาส กล่าวคือ คณะกรรมการตรวจสอบที่ดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลานานเท่าไรก็ยิ่งมีความรู้ความเข้าใจในระบบปฏิบัติงาน และสามารถเข้าใจในเรื่องที่ซับซ้อน ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งในการจัดการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบและความรู้ความชำนาญทางการเงินของ คณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรในงบไตรมาส

รุจิรา ชัยปัญญากุล (2550) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบกับผลการดำเนินงาน ปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วย (1) สัดส่วนการถือหุ้น (2) ความรู้ทางด้านบัญชี/การเงิน (3) จำนวนครั้งในการประชุม ส่วนตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน คือ ROA และ Tobin's Q โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 222 บริษัท ที่มีงบการเงินสิ้นสุดสำหรับปี พ.ศ. 2548 ไม่รวมกลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่แก้ไขการดำเนินงานไม่ได้ตามกำหนด ผลการศึกษาพบว่าทั้ง 3 ปัจจัยไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับผลการดำเนินงาน ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่จำนวนครั้งการประชุมมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน

ปณิธาน สุจิราโช (2552) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วย (1) ความเป็นอิสระ (2) การเข้าร่วมประชุม (3) ความรู้ความชำนาญทางการเงินและการเงินและการตรวจสอบ (4) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ การวัดการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารที่คำนวณหาจากแบบจำลอง Modified Jones (1991) กลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมตลาดหลักทรัพย์ใหม่ และบริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ รวมทั้งสิ้น 228 บริษัท ในช่วงปี พ.ศ. 2546 ถึง 2548 เป็นรายไตรมาส

รวม 11 ไตรมาส ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความชำนาญทางการบัญชี การเงิน และการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายรายไตรมาสอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางการบัญชี การเงิน และการตรวจสอบที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้มีการจัดการกำไรรายไตรมาสลดลง ส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุม และขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ ไม่พบความสัมพันธ์การจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายรายไตรมาสอย่างมีนัยสำคัญ

Yatim (2009) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบและการบริหารจัดการความเสี่ยง ลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วย (1) ความเป็นอิสระ (2) คุณลักษณะทางการบัญชีและการเงิน (3) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ (4) จำนวนครั้งในการจัดการประชุม การบริหารจัดการความเสี่ยงวัดค่าโดยการมีความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง กลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มาเลเซีย (ยกเว้นสถาบันการเงิน) จำนวน 690 บริษัท สำหรับงบการเงินสิ้นสุดในปี ค.ศ. 2003 ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นอิสระ ความรู้ทางการบัญชีและการเงิน ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ และจำนวนครั้งการจัดประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง กล่าวคือ คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเป็นอิสระไม่ใช่ผู้บริหารของบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบที่มีคุณลักษณะทางการบัญชีและการเงิน จำนวนสมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบที่เพิ่มขึ้น และจำนวนในการจัดประชุมที่บ่อยครั้ง มีแนวโน้มที่จัดตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง เพื่อช่วยเสริมสร้างระดับของการกำกับดูแลกิจการและการควบคุมสภาพแวดล้อมภายในบริษัท

พรณี ขรรยง (2555) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่าของบริษัท คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบที่ศึกษา คือ (1) ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ (2) ความรู้และประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงินของคณะกรรมการตรวจสอบ (3) การเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ และ (4) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ กลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ใช้คำนำวนดัชนี SET 100 เป็นเวลา 3 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ถึง 2553 และต้องมีข้อมูลครบถ้วนทั้ง 3 ปี จำนวน 228 บริษัท ทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีสหสัมพันธ์อย่างง่าย และวิธีวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ เพื่อหาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่าของบริษัท ผลการศึกษาพบว่า ในปี พ.ศ. 2551 และ 2552 คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบทุกด้าน ไม่มีความสัมพันธ์

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับมูลค่าของบริษัท และในปี พ.ศ. 2553 และรวมทุกปี พบว่า คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านการบัญชีหรือการเงินมีความสัมพันธ์กับมูลค่าของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบในด้านอื่นอันประกอบไปด้วยความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ การเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับมูลค่าของบริษัท

สุชี สุวรรณปิณฑะ และ จิรา แยมมีศรี (2555) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ของกิจการ ซึ่งคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบที่นำมาศึกษา ได้แก่ (1) สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบต่อจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด (2) สัดส่วนการถือครองหุ้นของคณะกรรมการตรวจสอบ (3) จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญประสบการณ์ด้านบัญชีและการเงิน (4) จำนวนครั้งของการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ และ (5) จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบ กลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ MAI จำนวน 40 บริษัท ระหว่างปี พ.ศ. 2550 ถึง 2552 โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบที่สนใจนำมาศึกษาทุกตัวประกอบกันสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ของกิจการได้ร้อยละ 31.30 โดยที่จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญประสบการณ์ด้านการบัญชีและการเงิน และจำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ของกิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ของกิจการกับองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบโดยแยกแต่ละองค์ประกอบเป็นรายคู่ พบว่า จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ของกิจการอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ตัวแปรที่สนใจศึกษาอื่น ๆ พบว่ามีความสัมพันธ์แต่ไม่มีนัยสำคัญในเชิงสถิติกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ของกิจการ

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลการวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ปรากฏตามตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ

ชื่อผู้วิจัย	เรื่องที่วิจัย	ตัวแปรที่วิจัย	ความสัมพันธ์
สมบูรณ์ สารพัด (2547)	ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบกับรายงานของผู้สอบบัญชี	(1) จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (2) ความเป็นอิสระ (3) สัดส่วนการถือครองหุ้น (4) ความรู้ความชำนาญทางการเงินหรือการบัญชี	ไม่มี ลบ ไม่มี ลบ
วิภารณ์ ปิรตนวงศ์ (2549)	ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่ากิจการ	(1) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ (2) ความเป็นอิสระ (3) ความรู้ทางการเงินและการบัญชีและการเงิน (4) จำนวนครั้งในการประชุม	ไม่มี บวก บวก ไม่มี
รุจิรา ชัยปัญญากุล (2550)	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบกับผลการดำเนินงาน	(1) สัดส่วนการถือหุ้น (2) ความรู้ทางการเงินและการบัญชีและการเงิน (3) จำนวนครั้งในการประชุม	ไม่มี ไม่มี ไม่มี
วิวรรษา ฐปสมุทร (2550)	ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรแบบไตรมาส	(1) จำนวนครั้งในการประชุม (2) ระยะเวลาเฉลี่ยในการดำรงตำแหน่ง (3) ความรู้ความชำนาญทางการเงินและการบัญชีและการเงิน	ไม่มี ลบ ไม่มี
ปณิธาน สุจิระชาติ (2552)	ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรแบบไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย	(1) ความเป็นอิสระ (2) การเข้าร่วมประชุม (3) ความรู้ความชำนาญทางการเงินและการบัญชีและการเงิน (4) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ	ไม่มี ไม่มี ลบ ไม่มี

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	เรื่องที่วิจัย	ตัวแปรที่วิจัย	ความสัมพันธ์
Yatim (2009)	ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะ ของคณะกรรมการตรวจสอบ และการบริหารจัดการความเสี่ยง	(1) ความเป็นอิสระ (2) คุณลักษณะทางการบัญชี และการเงิน (3) ขนาดของคณะกรรมการ ตรวจสอบ (4) จำนวนครั้งในการจัดการ ประชุม	บวก บวก บวก บวก
พรณี ยรรยง (2555)	ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะของคณะกรรมการ ตรวจสอบกับมูลค่าของบริษัท	(1) ความเป็นอิสระของ คณะกรรมการตรวจสอบ (2) ความรู้และประสบการณ์ ด้านการบัญชีหรือการเงิน (3) การเข้าร่วมประชุม (4) ขนาดของคณะกรรมการ ตรวจสอบ	ไม่มี ไม่มี บวก ไม่มี
สุธิ สุวรรณปิณฑะ และ จิรา แยมมีศรี (2555)	ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ ของคณะกรรมการตรวจสอบกับ มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ของ กิจการ : กรณีศึกษากลุ่มบริษัทที่ จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ MAI	(1) สัดส่วนของจำนวน คณะกรรมการตรวจสอบต่อ จำนวนคณะกรรมการทั้งหมด (2) สัดส่วนการถือหุ้นใน บริษัทของคณะกรรมการ ตรวจสอบ (3) จำนวนของคณะกรรมการ ที่มีความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ด้านบัญชีและ การเงิน (4) จำนวนครั้งของการ ประชุมของคณะกรรมการ ตรวจสอบของแต่ละปี (5) จำนวนคำตอบแทนต่อปี	ไม่มี ไม่มี บวก ไม่มี บวก

2. ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2541) ได้กล่าวในแนวปฏิบัติของคณะกรรมการตรวจสอบ ในเรื่องของการรายงานกิจกรรมและภารกิจของคณะกรรมการตรวจสอบ (Report on the Audit Committee's Activities) ว่าในการเสนอรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบนอกจากจะมีแนวทางพื้นฐานเช่นเดียวกับรายงานทั่วไป¹ คณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการบริษัทยังต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานและรายงานเพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2542) ได้กล่าวว่า “คณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการรายงานกิจกรรมของคณะกรรมการตรวจสอบหรือหน้าที่อื่นใดที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบจะมีความสำคัญต่อคณะกรรมการบริษัท ผู้ถือหุ้น และผู้ลงทุนทั่วไป เนื่องจากรายงานดังกล่าวจะแสดงความเห็นอย่างเป็นอิสระและตรงไปตรงมาของคณะกรรมการตรวจสอบ และทำให้คณะกรรมการบริษัทมั่นใจได้ว่าฝ่ายจัดการได้มีการบริหารงานอย่างระมัดระวังและคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน” การจัดทำรายงานกิจกรรมของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นหนึ่งในหน้าที่สำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยมีการเปิดเผยรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งรายงานดังกล่าวลงนามโดยประธานกรรมการตรวจสอบ

เจริญ เจษฎาวัลย์ (2543) ได้กล่าวว่า รายงานคณะกรรมการตรวจสอบจัดทำขึ้นเพื่อเป็นการเปิดเผยกระบวนการควบคุมกำกับที่ดี (Good Corporate Governance) ต่อผู้ถือหุ้น นักลงทุน เจ้าหนี้ และสาธารณชน อย่างถูกต้อง โปร่งใส ตรงไปตรงมา และในการจัดทำรายงานการดำเนินกิจกรรมของคณะกรรมการตรวจสอบควรจัดทำให้เป็นไปตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ฯ และที่ รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบต้องลงนามโดยประธานคณะกรรมการตรวจสอบนั้นมีความสำคัญต่อหน้าตา และศักดิ์ศรีของคณะกรรมการตรวจสอบ และของคณะกรรมการบริษัท

¹ รายงานทั่วไป (ธนู ทดแทนคุณ, 2553) หมายถึง รายงานที่เสนอข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็นของบุคคลเกี่ยวกับข่าวหรือเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงหรือความเคลื่อนไหว ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านไปแล้ว หรือที่กำลังดำเนินอยู่ หรือกำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยตรง เมื่อบรรดาผู้ถือหุ้น นักลงทุน ประชาชนทั่วไป หรือผู้บริหารภาคราชการ อ่านแล้วชื่นชม ยกย่องกับกระบวนการควบคุมกำกับกิจการที่ดีของบริษัทที่มีคณะกรรมการตรวจสอบ ว่ามีคุณค่า ต่อความน่าเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด หรือบริษัทมีคณะกรรมการตรวจสอบไว้เพื่อหลอกลวงผู้ถือหุ้น นักลงทุน ประชาชนทั่วไป หรือรัฐบาล ว่าบริษัทตนมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี

เจริญ เจษฎาวัลย์ (2543) ยังกล่าวอีกว่า “การไม่แสดงความเห็น หรือการไม่เสนอ รายงานต่อคณะกรรมการหรือผู้ถือหุ้นโดยตรงไปตรงมาถือว่าคณะกรรมการตรวจสอบไม่มี ‘ความอิสระ’ ได้อย่างหนึ่งเหมือนกัน”

สุวิมล กุลาลิศ (2549) ได้กล่าวว่า รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบอาจมีรูปแบบ รายละเอียด และความถี่ในการรายงานแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความต้องการของคณะกรรมการ บริษัท เช่น คณะกรรมการต้องการรายงานในภาพรวมเกี่ยวกับการควบคุมภายใน อย่างไรก็ตาม รายงานถึงคณะกรรมการบริษัทอย่างน้อยควรประกอบด้วย การรายงานผลงานของคณะกรรมการ ตรวจสอบในช่วงที่ผ่านมา รวมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบ การรายงานควรทำ เป็นลายลักษณ์อักษร และคณะกรรมการตรวจสอบอาจอ้างอิงกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบ ในการจัดทำรายงาน การรายงานต่อคณะกรรมการบริษัท แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ (1) การรายงาน กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำอย่างเป็นประจำ เพื่อคณะกรรมการบริษัทจะได้ทราบถึงกิจกรรมของ คณะกรรมการตรวจสอบ เช่น การรายงานการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งระบุความเห็น ของคณะกรรมการตรวจสอบในเรื่องต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน สรุปกิจกรรมที่ทำระหว่างปี ความเห็น ต่อรายงานทางการเงิน การตรวจสอบภายใน และกระบวนการตรวจสอบภายใน รายงานอื่นใดที่ เห็นว่าคณะกรรมการบริษัทควรทราบ (2) รายงานสิ่งที่ตรวจพบในทันที เพื่อคณะกรรมการบริษัทจะได้หาทางแก้ไขได้ทันเวลา เช่น รายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ข้อสงสัยหรือสันนิษฐานว่า อาจมีการทุจริต หรือมีสิ่งผิดปกติ หรือมีความบกพร่องสำคัญในระบบการควบคุมภายใน ข้อสงสัย ว่าอาจมีการฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อกำหนดใด ๆ ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขจรวุฒิ นาสิริกุล (2550) ศึกษาการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบในประเทศไทยโดยประชากรในการศึกษา คือ คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งหมด จำนวน 424 บริษัท โดยมีคณะกรรมการตรวจสอบทั้งหมด 1,296 ท่าน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการตรวจสอบดำเนินงานในด้านการรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบอยู่ในระดับที่สูงที่สุดของการดำเนินงานทั้งหมด แสดงว่า คณะกรรมการตรวจสอบของทุกบริษัททราบดีถึงความสำคัญของหน้าที่นี้ ซึ่งต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์ ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้คือ ให้คณะกรรมการตรวจสอบดำเนินงานในด้านนี้อย่างสม่ำเสมอไปพร้อมกับคำนึงถึงด้านคุณภาพของการรายงานผลควบคู่กัน

การรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ถือเป็นวิธีการที่สำคัญที่สุดในการติดต่อสื่อสารกับผู้ถือหุ้น เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบ และวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงิน กระบวนการตรวจสอบภายใน ควรเพิ่มความน่าเชื่อถือรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบควรโดยการพัฒนารายงานให้ดีขึ้นและเกินกว่าความต้องการขั้นต่ำ (Minimum Request) ที่กำหนดโดย SEC และควรมีการรายงานรายการอื่นที่ผู้ถือหุ้นหรือนักลงทุนควรทราบ (Pandit *et al.*, 2005)

มาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน (International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing) (ปรับปรุง 2556) ซึ่ง พัฒนาโดย คณะกรรมการมาตรฐานงานตรวจสอบภายในสากล (International Internal Auditing Standards Board) ได้มีการกล่าวถึงหัวข้อที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ดังนี้

1. การรายงานต่อผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการโดยหัวหน้าผู้บริหารงานตรวจสอบต้องรายงานต่อผู้บริหารระดับสูง และคณะกรรมการเป็นระยะ ๆ เกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนผลการดำเนินงานตามแผนงานของกิจกรรมการตรวจสอบ ภายใน รายงานดังกล่าวต้องระบุถึงประเด็นความเสี่ยงและการควบคุมที่มีนัยสำคัญ รวมถึงความเสี่ยงจากการทุจริต ประเด็นการกำกับดูแล และเรื่องอื่นๆที่ผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการบริษัทต้องการทราบหรือร้องขอ

2. คุณภาพของการสื่อสารผลการปฏิบัติงานคือการรายงานผลการปฏิบัติงานต้องรายงานด้วยความถูกต้อง เที่ยงธรรม ชัดเจน รัดกุม สร้างสรรค์ ครบถ้วน และทันกาล

1) การสื่อสารผลการปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง (Accurate) ต้องปราศจากข้อผิดพลาด และการบิดเบือน โดยให้มีลักษณะตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง

2) การสื่อสารด้วยความเที่ยงธรรม (Objective) คือ มีความยุติธรรม ไม่อคติ ไม่ลำเอียง เป็นผลที่ได้มาจากการประเมินข้อเท็จจริงและสถานการณ์ทั้งหมดอย่างยุติธรรมและสมดุล

3) การรายงานสื่อสารด้วยความชัดเจน (Clear) คือ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เป็นเหตุเป็นผลหลีกเลี่ยงการใช้คำศัพท์เทคนิคที่ไม่จำเป็น และให้มีการกล่าวถึงข้อมูลที่สำคัญและเกี่ยวข้องไว้อย่างครบถ้วน

4) การรายงานที่รัดกุม (Concise) คือ ตรงประเด็น ไม่ซ้ำซ้อน และไม่มีการนำเสนอรายละเอียดปลีกย่อยที่ไม่จำเป็น

5) การรายงานที่สร้างสรรค์² (Constructive) เป็นการสร้างประโยชน์ให้กับผู้รับบริการและหน่วยงานอันจะนำไปสู่การปรับปรุงในส่วนที่จำเป็น

6) การรายงานที่ครบถ้วน (Complete) เป็นการนำเสนอข้อมูลที่มีใจความสำคัญต่อผู้อ่านรายงานอย่างครบถ้วน ซึ่งรวมถึงข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องตลอดจนการให้ข้อสังเกตต่าง ๆ ที่เป็นการสนับสนุนข้อเสนอแนะ และสรุปผลการตรวจสอบ

7) การรายงานที่ทันกาล (Timeliness) คือ การรายงานที่ทันเวลา โดยเปิดโอกาสให้ฝ่ายบริหารได้ดำเนินการแก้ไขได้อย่างเหมาะสม

²วิธีการเขียนรายงานที่สร้างสรรค์และจูงใจ เช่น การชี้ให้เห็นปัญหา ไม่เน้นข้อบกพร่อง แต่เน้นข้อเสนอแนะในเชิงสร้างสรรค์ การชี้ให้เห็นความจำเป็นที่ต้องแก้ไข ให้ทราบผลกระทบที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นหากไม่แก้ไข เป็นต้น (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2541)

2.2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

ในการศึกษาเรื่องข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมประเด็นที่ควรมีการนำเสนอในรายงานดังกล่าว จากแนวความคิดต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

2.2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2553) กำหนดไว้ในคู่มือคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ.2553 ว่ารายงานของคณะกรรมการตรวจสอบต้องประกอบด้วยข้อมูลอย่างน้อย 9 ประเด็น ดังต่อไปนี้ (1) ความเห็นเกี่ยวกับความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน (2) ความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบควบคุมภายใน (3) ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (4) ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท (5) ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี (6) ความเห็นเกี่ยวกับรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (7) จำนวนการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ และการเข้าร่วมประชุมของแต่ละท่าน (8) ความเห็นหรือข้อสังเกตโดยรวมที่คณะกรรมการตรวจสอบได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎบัตร (9) รายการอื่นที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปควรทราบภายใต้ขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท

สอดคล้องกับ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) ที่ระบุไว้ในประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ.2551 ทุกประเด็น และมี 3 ประเด็นที่เพิ่มเติมจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2542) ที่กล่าวในแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ.2542 คือ ความเห็นเกี่ยวกับรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์, จำนวนการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ และการเข้าร่วมประชุมของแต่ละท่าน และความเห็นหรือข้อสังเกตโดยรวมที่คณะกรรมการตรวจสอบได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎบัตร

เจริญ เจษฎาวัดย์ (2543) และ ศิลปพร ศรีจันทเพชร (2550) กล่าวสอดคล้องกับ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) ในประเด็นความเห็นเกี่ยวกับความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน, ความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบควบคุมภายใน และความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี และกล่าวถึงประเด็นที่ควรมีการนำเสนอเพิ่มเติม ได้แก่ (1) ความเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของบริษัท และอุปสรรคที่เกิดขึ้นโดยผู้บริหารของบริษัทในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบในภาคปฏิบัติจริง (2) รายงานการฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (3) รายงานการทุจริต หรือสิ่งผิดปกติ หรือจุดอ่อนที่สำคัญในระบบควบคุมภายในที่ได้รับการแก้ไขแล้วหรือยังรอการแก้ไข

สุวิมล กุลาลิศ (2549) กล่าวสอดคล้องกับ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) ในประเด็นความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบควบคุมภายใน และยังมีประเด็นที่ควรนำเสนอเพิ่มเติมได้แก่ ควรมีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการสอบทานงานตรวจสอบภายในหรือการปฏิบัติตามแผนงานตรวจสอบภายใน

ส่วน National treasury (2012) กล่าวสอดคล้องกับ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) ในประเด็นความเห็นเกี่ยวกับความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน, ความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบควบคุมภายใน และจำนวนการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบและการเข้าร่วมประชุมของแต่ละท่าน ยังมีประเด็นที่ควรมีการนำเสนอเพิ่มเติม คือ ควรระบุจำนวนและรายชื่อของคณะกรรมการตรวจสอบ รวมถึงเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ (ถ้ามี)

Ernst and Young (2013) กล่าวถึง ประเด็นที่ควรมีการเปิดเผยในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ ดังต่อไปนี้ (1) ควรมีการระบุคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับความชำนาญและประสบการณ์การทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ Pandit *et al.* (2005) และ สุวิมล กุลาลิศ (2549) (2) ควรนำเสนอข้อมูลการยืนยันความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ (3) คำอธิบายในการพิจารณาความเหมาะสมของค่าตอบแทนให้กับผู้สอบบัญชี ทั้งส่วนที่เป็นค่าสอบบัญชีและค่าบริการอื่น (4) คำอธิบายในการส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี (5) คำอธิบายในการพิจารณาหมุนเวียนผู้สอบบัญชีในกรณีที่ปฏิบัติงานครบ 5 รอบปีบัญชีติดต่อกัน

มาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน (ปรับปรุง 2556) ได้กล่าวถึงหัวข้อที่มีความสัมพันธ์และควรนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ดังต่อไปนี้ (1) ขอบเขตการปฏิบัติงาน รวมถึงระยะเวลาที่ครอบคลุมในการให้ความเห็น และ ข้อจำกัดของขอบเขต (ถ้ามี) (2) กรอบความเสี่ยงหรือการควบคุม หรือเกณฑ์อื่น ๆ ที่เป็นพื้นฐานการให้ความเห็นโดยรวม โดยต้องมีการประเมินเกี่ยวกับ ความเสี่ยงขององค์กรที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลการดำเนินงาน ระบบสารสนเทศขององค์กรและ โอกาสของการเกิดทุจริต และวิธีการในการบริหาร ความเสี่ยงจากการทุจริตในองค์กร (3) ความเห็นโดยรวม การใช้ดุลยพินิจ หรือข้อสรุปที่ยุติ ซึ่งใน ประเด็นนี้จะสอดคล้องกับ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) คือ ความเห็นหรือข้อสังเกต โดยรวมที่คณะกรรมการตรวจสอบได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของ คณะกรรมการตรวจสอบ

Pandit, Subrahmanyam, and Conway (2005) ศึกษารายงานคณะกรรมการ ตรวจสอบก่อนและหลังการประกาศใช้กฎหมาย Sarbanes-Oxley³ : กรณีศึกษา บริษัทที่จดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์ NYSE (Audit Committee Reports Before and After Sarbanes-Oxley A Study of Companies Listed on the NYSE) โดยรวบรวมข้อมูลจากการอ่านเนื้อหาของรายงานคณะกรรมการ ตรวจสอบ จากปี ค.ศ. 2003 และ 2004 ของ 100 บริษัท สุ่มจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ นิวยอร์ก ผลการศึกษาพบว่าในปี ค.ศ. 2004 มีการเปลี่ยนแปลงที่โดดเด่นใน 3 เรื่อง คือ (1) การระบุถึง คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการเงินอย่างชัดเจน (2) ข้อสรุปเกี่ยวกับความ เป็นอิสระของผู้สอบบัญชี (3) การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการรับบริการอื่นที่มีใช้การสอบบัญชี จากสำนักงานสอบบัญชีเดียวกัน

ขวัญสกุล เต็งอำนวย (2555) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของ คณะกรรมการตรวจสอบและการเปิดเผยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบในบริษัทจดทะเบียน กลุ่ม SET 100 และกลุ่ม MAI โดยเก็บข้อมูลผ่านการเปิดเผยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ตรวจสอบจากรายงานประจำปีและแบบ 56-1 สำหรับปี พ.ศ. 2553 โดยงานวิจัยได้พัฒนาแบบตรวจ

³ Sarbanes-Oxley Act (SOX) คือ รัฐบัญญัติของสหรัฐอเมริกา ที่ออกเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อปฏิรูปการดำเนินงานของบริษัทให้สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีและสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุน (วีรธยา ฐปสมุทร์, 2550)

การเปิดเผยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบอ้างอิงจากคู่มือคณะกรรมการตรวจสอบ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553) และนำไปเก็บข้อมูลบริษัทในกลุ่มดังกล่าวรวม 163 บริษัท การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ผลการวิจัยพบว่า การเปิดเผย การปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบในภาพรวมอยู่ในระดับดี ร้อยละ 71.20 โดยที่ SET 100 เปิดเผยในระดับดี ร้อยละ 72.08 ซึ่งมากกว่ากลุ่ม MAI ในระดับดีพอใช้ ร้อยละ 69.86 นอกจากนี้ ในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบส่วนใหญ่ไม่ได้รับรองว่าคณะกรรมการได้รับเอกสารที่แสดงถึง ความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีและเรื่องความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของการป้องกันการทุจริต งานวิจัยพบว่า ความถี่ของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับ การเปิดเผยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบในภาพรวม ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เมื่อทดสอบในรายละเอียดพบว่าบริษัทที่มีจำนวนครั้งการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมากกว่า จะมีการเปิดเผยการปฏิบัติงานในเรื่องความเห็นที่มีต่อรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมากกว่า บริษัทที่ประชุมน้อยกว่า

Financial Reporting Council (2013) ได้ศึกษา การรายงานของคณะกรรมการ ตรวจสอบ โดยได้รับข้อมูลเชิงลึกจากบริษัทและนักลงทุน เกี่ยวกับวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการ รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ รวมถึงเนื้อหาและวิธีการนำเสนอข้อมูล จากบริษัทจำนวน 19 บริษัท และ นักลงทุน 25 คน การวิจัยพบว่า นักลงทุนมีความกระตือรือร้นในการทำความเข้าใจ เกี่ยวกับข้อมูลที่จะได้รับ โดยมุ่งเน้นไปที่การตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบระหว่างปี รายงานแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการตรวจสอบควรนำเสนอข้อมูลในรายงานของคณะกรรมการ ตรวจสอบดังต่อไปนี้ (1) แสดงให้เห็นถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบ (2) สร้างความเชื่อมั่นว่า มีการรายงานเฉพาะกิจกรรมที่เกิดขึ้นในปีปัจจุบัน (3) อธิบายรายละเอียด ของการทำงานที่มีการปฏิบัติจริงมากกว่าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (4) แสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ ของคณะกรรมการตรวจสอบและกิจกรรมของคณะกรรมการตรวจสอบในระหว่างปี (5) ความเห็น โดยรวมหรือข้อสรุปที่เหมาะสม

จากการศึกษา ค้นคว้า เกี่ยวกับข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมประเด็นที่ควรมีการนำเสนอในรายงานดังกล่าวจากแนวคิดต่าง ๆ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้พัฒนาและจำแนกประเด็นข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ประเด็นที่ควรนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

ประเด็นที่	ประเด็นที่ควรมีการนำเสนอในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ
1	องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ
2	บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ
3	รายงานทางการเงิน
4	รายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์
5	ระบบการบริหารความเสี่ยง
6	การควบคุมภายในและงานตรวจสอบภายใน
7	ความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี
8	ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
9	รายการอื่นที่เห็นว่าผู้ลงทุนควรทราบ
10	ความเห็นโดยรวมหรือข้อสรุป

โดยในแต่ละประเด็นที่ควรมีการนำเสนอในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ควรมีการกล่าวถึงในเชิงรายละเอียดในแต่ละหัวข้อ และสร้างตารางที่ 4 ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพของรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

1. องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ

ในส่วนขององค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ ควรมีการระบุจำนวนและรายชื่อสมาชิกคณะกรรมการตรวจสอบ รวมถึงเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ(ถ้ามี) ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ สุวิมล กุลาเลิศ (2549); National Treasury (2012) และ Emst and Young (2013) หรือควรมีการระบุคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับความชำนาญและประสบการณ์การทำงาน สอดคล้องกับข้อเสนอของ Ganesh M. Pandit et al. (2005); สุวิมล กุลาเลิศ (2549) และ Ernst and Young (2013) หรือควร

มีการนำเสนอข้อมูลการยืนยันความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ สอดคล้องกับข้อเสนอของ สุวิมล กุลาเลิศ (2549) และ Ernst and Young (2013)

2. บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

ในหัวข้อของบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ ควรมีการนำเสนอขอบเขตการปฏิบัติงาน ระยะเวลาที่ครอบคลุมในการให้ความเห็น และข้อจำกัดของขอบเขต(ถ้ามี) สอดคล้องกับข้อเสนอของ International Internal Auditing, USA (2013) หรือควรกล่าวถึงจำนวนการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ และการเข้าร่วมประชุมของแต่ละท่าน สอดคล้องกับข้อเสนอของ สุวิมล กุลาเลิศ (2549); ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551); National Treasury (2012) และ Ernst and Young (2013)

3. รายงานทางการเงิน

หัวข้อรายงานทางการเงิน ควรมีการนำเสนอความเห็นเกี่ยวกับความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ เจริญ เจษฎาวัลย์ (2543); ศิลปพร ศรีจันทพร (2550); ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) และ National Treasury (2012) หรือควรมีการยืนยันว่าคณะกรรมการตรวจสอบได้หารือกับฝ่ายจัดการและผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับข้อมูลในงบการเงิน และคณะกรรมการตรวจสอบเห็นด้วยกับข้อมูลเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ สุวิมล กุลาเลิศ (2549)

4. รายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์

ควรมีการแสดงความเห็นเกี่ยวกับรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) เป็นผู้กำหนดให้มีการนำเสนอ ซึ่งความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หมายถึง การทำหน้าที่ที่ต้องทำให้เกิดผลประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์ของบริษัท แต่กลับเอื้อประโยชน์ให้ตนเองหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ซึ่งอาจทำให้บริษัทไม่ได้รับผลประโยชน์เท่าที่ควร หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัท บางคนเรียกกรณีเช่นนี้ว่า ผลประโยชน์ทับซ้อน (ยุทธ วรรณธรร, 2555)

5. ระบบการบริหารความเสี่ยง

ควรมีคำอธิบายเกี่ยวกับการสอบทานระบบการบริหารความเสี่ยง สอดคล้องกับข้อเสนอของ สุวิมล ภูธเลิศ (2549) และ National Treasury (2012) หรือควรมีการนำเสนอกรอบความเสี่ยงหรือการควบคุม หรือเกณฑ์อื่น ๆ ที่เป็นพื้นฐานการให้ความเห็น โดยต้องมีการประเมินเกี่ยวกับความเสี่ยงขององค์กรที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ การดำเนินงาน ระบบสารสนเทศขององค์กร โอกาสของการเกิดทุจริต และวิธีการในการบริหารความเสี่ยงจากการทุจริตในองค์กร สอดคล้องกับข้อเสนอของ International Internal Auditing, USA (2013) หรือควรมีการนำเสนอรายงานการทุจริต สิ่งผิดปกติ หรือจุดอ่อนที่สำคัญในระบบควบคุมภายในที่ได้รับการแก้ไขแล้วหรือยังรอการแก้ไข สอดคล้องกับข้อเสนอของ เจริญ เจษฎาวัลย์ (2543) และ ศิลปพร ศรีจันทเพร (2550)

6. การควบคุมภายในและงานตรวจสอบภายใน

ควรมีการนำเสนอข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบควบคุมภายในของบริษัท สอดคล้องกับข้อเสนอของ สุวิมล ภูธเลิศ (2549); เจริญ เจษฎาวัลย์ (2543); ศิลปพร ศรีจันทเพร (2550); ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) และ National Treasury (2012) หรือควรมีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการสอบทานงานตรวจสอบภายในและการปฏิบัติตามแผนงานตรวจสอบภายใน สอดคล้องกับข้อเสนอของ สุวิมล ภูธเลิศ (2549)

7. ความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี

ควรมีข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบต่อคณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี การแต่งตั้งผู้สอบบัญชี และกระบวนการที่ใช้ในการคัดเลือกผู้สอบบัญชี สอดคล้องกับข้อเสนอของ เจริญ เจษฎาวัลย์ (2543); สุวิมล ภูธเลิศ (2549); ศิลปพร ศรีจันทเพร (2550) และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) หรือนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของค่าตอบแทนที่ให้กับผู้สอบบัญชี ทั้งส่วนที่เป็นค่าสอบบัญชีและค่าบริการอื่น การส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี และการพิจารณาหมุนเวียนผู้สอบบัญชีในกรณีที่ถูกปฏิบัติงานครบ 5 รอบปีบัญชี ติดต่อกัน สอดคล้องกับข้อเสนอของ Ernst and Young (2013) หรือควรมีการนำเสนอข้อมูลที่ว่า คณะกรรมการตรวจสอบได้รับหนังสือรับรองความเป็นอิสระจากผู้สอบบัญชี และได้หารือกับผู้สอบบัญชีเพื่อยืนยันคำกล่าวนั้น สอดคล้องกับข้อเสนอของ สุวิมล ภูธเลิศ (2549) และ Ernst and Young (2013)

8. ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ควรมีการนำเสนอความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ เจริญ เจษฎาวัลย์ (2543) และ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) หรือรายการฝ่าฝืนกฎหมายหรือกำหนดที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ เจริญ เจษฎาวัลย์ (2543) และ ศิลปพร ศรีจันทเพชร (2550)

9. ข้อมูลเกี่ยวกับรายการอื่นที่เห็นว่าผู้ลงทุนควรทราบ

ควรมีการนำเสนอรายการอื่นที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปควรทราบภายใต้ขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท สอดคล้องกับข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) หรือความเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของบริษัท และอุปสรรคที่เกิดขึ้นโดยผู้บริหารของบริษัทในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบในภาคปฏิบัติจริง สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ เจริญ เจษฎาวัลย์ (2543) และ ศิลปพร ศรีจันทเพชร (2550) หรือเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการรับบริการอื่นที่มีใช้การสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีเดียวกัน สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Ganesh M. Pandit et al. (2005) หรือข้อมูลการพิจารณาโครงการที่เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมถึงการใช้ผลงานของผู้ปฏิบัติงานหรือที่ปรึกษาอื่น International Internal Auditing, USA (2013)

10. ความเห็นโดยรวมหรือข้อสรุป

ควรมีการนำเสนอความเห็นหรือข้อสังเกตโดยรวมที่ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎบัตรการใช้ดุลยพินิจ หรือข้อสรุปที่ยุติ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ ศิลปพร ศรีจันทเพชร (2550); ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) และ International Internal Auditing, USA (2013)

ผู้วิจัยทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่มีผลการกล่าวถึงในเชิงรายละเอียดในแต่ละหัวข้อ และสร้างตารางขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพของรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ ปรากฏตามตารางที่ 4 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ข้อมูลเชิงรายละเอียดที่ใช้ในการประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

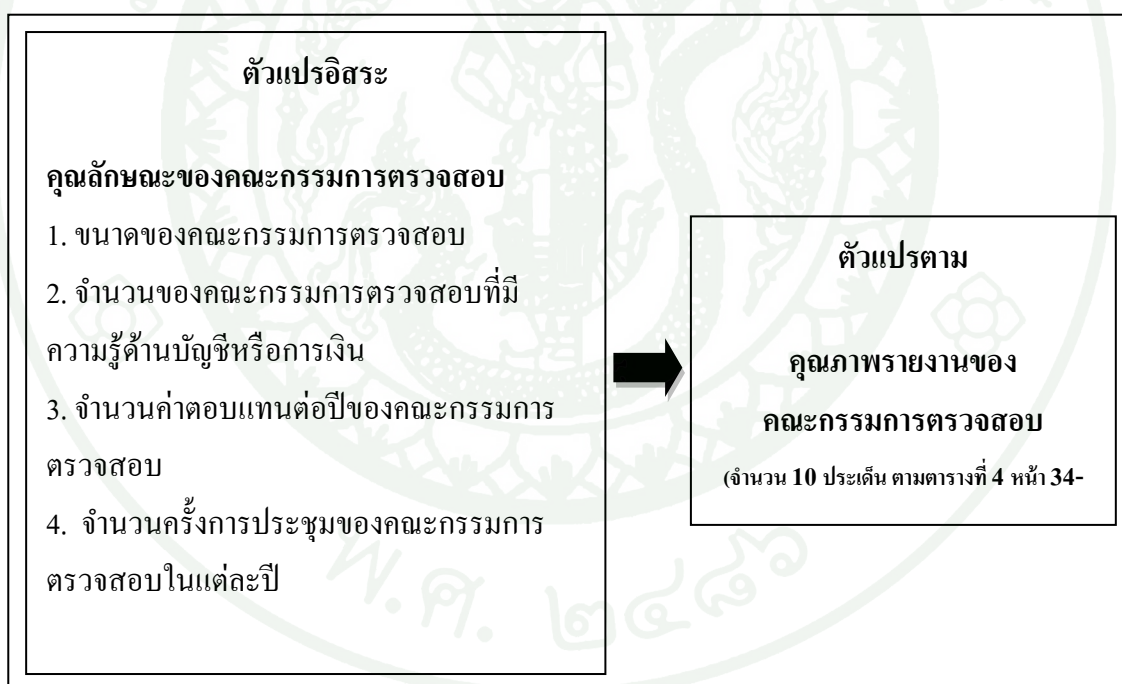
ประเด็นที่ใช้ในการประเมินคุณภาพรายงาน ^๑	ข้อมูลเชิงรายละเอียดที่ใช้ในการประเมินคุณภาพรายงาน ^๑	อ้างอิงผู้วิจัยที่เกี่ยวข้อง
1. องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ	- ระบุจำนวนและรายชื่อคณะกรรมการตรวจสอบ รวมถึงเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ(ถ้ามี)	สุวิมล ภูลาเลิศ (2549); National Treasury (2012) และ Ernst and Young (2013)
	- ระบุคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับความชำนาญและประสบการณ์การทำงาน	Ganesh M. Pandit et al. (2005); สุวิมล ภูลาเลิศ (2549) และ Ernst and Young (2013)
	- การยืนยันความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ	สุวิมล ภูลาเลิศ (2549) และ Ernst and Young (2013)
2. บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ	- ขอบเขตการปฏิบัติงาน ระยะเวลาที่ครอบคลุมในการให้ความเห็น และข้อจำกัดของขอบเขต(ถ้ามี)	International Internal Auditing, USA (2013)
	- จำนวนการประชุม และการเข้าร่วมประชุมของแต่ละท่าน	สุวิมล ภูลาเลิศ (2549); ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551); National Treasury (2012) และ Ernst and Young (2013)
3. รายงานทางการเงิน	- ความเห็นเกี่ยวกับความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน	เจริญ เจษฎาวัลย์ (2543); ศิลปพร ศรีจันทพร (2550); ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) และ National Treasury (2012)
	- การยืนยันว่าได้หารือกับฝ่ายจัดการและผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับข้อมูลในงบการเงิน และคณะกรรมการตรวจสอบเห็นด้วยกับข้อมูลเหล่านั้น	สุวิมล ภูลาเลิศ (2549)
4. รายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์	- ความเห็นเกี่ยวกับรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์	ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551)
5. ระบบการบริหารความเสี่ยง	- คำอธิบายเกี่ยวกับการสอบทานระบบการบริหารความเสี่ยง	สุวิมล ภูลาเลิศ (2549) และ National Treasury (2012)
	- กรอบความเสี่ยงหรือการควบคุม หรือเกณฑ์อื่น ๆ ที่เป็นพื้นฐานการให้ความเห็น	International Internal Auditing, USA (2013)
	- รายงานการทุจริต หรือสิ่งผิดปกติ หรือจุดอ่อนที่สำคัญในระบบควบคุม	เจริญ เจษฎาวัลย์ (2543) และ ศิลปพร ศรีจันทพร (2550)
6. การควบคุมภายในและงานตรวจสอบภายใน	- ความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบควบคุมภายในของบริษัท	สุวิมล ภูลาเลิศ (2549); เจริญ เจษฎาวัลย์ (2543); ศิลปพร ศรีจันทพร (2550); ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) และ National Treasury (2012)
	- การสอบทานงานตรวจสอบภายใน และการปฏิบัติตามแผนงานตรวจสอบภายใน	สุวิมล ภูลาเลิศ (2549)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นที่ใช้ในการ ประเมินคุณภาพรายงานฯ	ข้อมูลเชิงรายละเอียดที่ใช้ในการประเมิน คุณภาพรายงานฯ	อ้างอิงผู้วิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. ความเหมาะสมของ ผู้สอบบัญชี	- ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบต่อ คณะกรรมการบริษัท เกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี การแต่งตั้งผู้สอบบัญชี และ กระบวนการที่ใช้ในการคัดเลือกผู้สอบบัญชี - ความเหมาะสมของค่าตอบแทนที่ให้กับผู้สอบ บัญชี ทั้งส่วนที่เป็นค่าสอบบัญชีและค่าบริการอื่น - การยืนยันว่าคณะกรรมการตรวจสอบได้รับ หนังสือรับรองความเป็นอิสระจากผู้สอบบัญชี - การส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี และการพิจารณาหมุนเวียนผู้สอบบัญชีในกรณี ที่ ปฏิบัติงานครบ 5 รอบปีบัญชีติดต่อกัน	เจริญ เจษฎาวัลย์ (2543); สุวิมล กุลเลศ (2549); ศิลปพร ศรีจันทเพร (2550) และ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) Ernst and Young (2013) สุวิมล กุลเลศ (2549) และ Ernst and Young (2013) Ernst and Young (2013)
8. ข้อกำหนดของตลาด หลักทรัพย์และกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง	- ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วย หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ ข้อกำหนด ของตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับธุรกิจของบริษัท - รายการฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อกำหนดที่ เกี่ยวข้อง	เจริญ เจษฎาวัลย์ (2543) และ ตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย (2551) เจริญ เจษฎาวัลย์ (2543) และ ศิลปพร ศรีจันทเพร (2550)
9. ข้อมูลเกี่ยวกับรายการอื่น ที่เห็นว่าผู้ลงทุนควรทราบ	- รายการอื่นที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปควร ทราบภายใต้ขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบที่ ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท - ความเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของ บริษัท และอุปสรรคที่เกิดขึ้นโดยผู้บริหารของ บริษัทในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ตรวจสอบในภาคปฏิบัติจริง - การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการรับ บริการอื่นที่มีใช้การสอบบัญชี จากสำนักงาน สอบบัญชีเดียวกัน - พิจารณาโครงการที่เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมถึง การใช้ผลงานของผู้ปฏิบัติงานหรือที่ปรึกษาอื่น	ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) เจริญ เจษฎาวัลย์ (2543) และ ศิลปพร ศรีจันทเพร (2550) Ganesh M. Pandit et al. (2005) International Internal Auditing, USA (2013)
10. ความเห็นโดยรวม หรือข้อสรุป	- ความเห็นหรือข้อสังเกตโดยรวมที่ได้รับจาก การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎบัตร การใช้ดุลยพินิจ หรือข้อสรุปที่ยุติ	ศิลปพร ศรีจันทเพร (2550); ตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย (2551) และ International Internal Auditing, USA (2013)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยคาดว่าจะพบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 50 เนื่องจากการที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 50 มีคณะกรรมการตรวจสอบที่มีคุณลักษณะเหมาะสมและมีคุณภาพที่ดีจะถือเป็นการเสริมสร้างการกำกับดูแลกิจการที่ดี สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริษัท และทำให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ผู้ถือหุ้นและนักลงทุน การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังต่อไปนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยข้างต้น เกี่ยวกับคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ สามารถตั้งสมมติฐานการวิจัย (Alternative Hypothesis) ตามคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ได้ดังนี้

ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ

ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีจำนวนมากพอ จะส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบ กล่าวคือ ถ้าคณะกรรมการตรวจสอบมีจำนวนมากเพียงพอ จะทำให้คณะกรรมการตรวจสอบสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของคณะกรรมการตรวจสอบ คือ การจัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เมื่อขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีจำนวนมากพอจะส่งผลให้รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีคุณภาพที่ดีขึ้นด้วย

ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ แม้ว่าตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบควรมีจำนวนอย่างน้อย 3 คน แต่ไม่ได้กำหนดจำนวนสูงสุดไว้ ซึ่งการกำหนดจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบ ควรพิจารณาถึงโครงสร้างคณะกรรมการทั้งหมดของบริษัท เพื่อให้คณะกรรมการตรวจสอบมีจำนวนที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ จึงตั้งสมมติฐานที่ 1 คือ

H_1 : ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน

คณะกรรมการตรวจสอบต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงินอย่างเพียงพอ เพื่อสามารถทำหน้าที่ในการสอบทานความเชื่อถือได้ของงบการเงิน แนะนำแนวทางการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามหลักการบัญชีหรือการเงิน รวมถึงการให้ความสำคัญในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูล

โดยพื้นฐานนิสัยของนักบัญชีหรือผู้มีประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงินนั้น จะเป็นผู้มีความละเอียด รอบคอบ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นรายงานทางการเงิน ผลการดำเนินงานของบริษัท รวมถึงรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้มีการเปิดเผยในรายงานประจำปี กล่าวคือ เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงิน จะส่งผลให้รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีคุณภาพที่ดีขึ้นด้วย ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงินกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ จึงตั้งสมมติฐานที่ 2 คือ

H_2 : จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงินมีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบ

จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบ มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ กล่าวคือ เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม ทำให้คณะกรรมการตรวจสอบมีกำลังใจในการทำงาน ปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ใส่ใจในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงหน้าที่ในการจัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ทำให้ผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับจำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ จึงตั้งสมมติฐานที่ 3 คือ

H_3 : จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละปี

คณะกรรมการตรวจสอบควรมีการประชุมร่วมกับผู้บริหาร ผู้ตรวจสอบภายใน ผู้สอบบัญชี หรือการประชุมร่วมกับฝ่ายต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้คณะกรรมการตรวจสอบ สอบถามการกำกับดูแลการทำงานของฝ่ายบริหาร ทบทวนและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงิน และพิจารณาเรื่องต่าง ๆ รวมถึงการแสดงความเห็นของตนในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งเปรียบเสมือนรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับจำนวนครั้งของการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบของแต่ละปีกับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ จึงตั้งสมมติฐานที่ 4 คือ

H_4 : จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละปีมีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจะกล่าวถึง แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. วิธีการวิจัย
3. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ข้อมูลแบบทุติยภูมิ ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) ข้อมูลและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีตเกี่ยวกับ คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ และคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยรวบรวมจากเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย วารสาร บทความ และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ที่มีการเก็บรวบรวมไว้ในแหล่งฐานข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งจากสื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเป็นข้อมูลที่มีการเผยแพร่และเปิดเผย
- 2) ข้อมูลรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ เก็บรวบรวมจากรายงานประจำปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ถึง 2555 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 50 สำหรับการอ้างอิงในระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2556

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใช้ในการคำนวณดัชนี SET 50 ซึ่งพิจารณาจากหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าตามตลาด (Market Capitalization) สูง การซื้อขายมีสภาพคล่องสูงอย่างสม่ำเสมอ และต้องเป็นหลักทรัพย์ที่มีการกระจายของผู้ถือหลักทรัพย์รายย่อยอย่างเหมาะสม เพื่อสะท้อนความสามารถในการเข้าลงทุนของนักลงทุน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2556) การที่ดัชนี SET 50 คิดจากมูลค่าหุ้นขนาดใหญ่ 50 แรกนั้น ทำให้ดัชนี SET 50 เคลื่อนไหวไปในทิศทางที่ใกล้เคียงกับ SET Index และทำให้มูลค่าการซื้อขายของหุ้น SET 50 มีสัดส่วนสูง เมื่อเทียบกับการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์รวมทั้งหมด หรือสามารถสรุปได้ว่า หุ้นที่ถูกคัดเลือกมาอยู่ในกลุ่ม SET 50 จะต้องเป็นหุ้นตัวใหญ่ และขอยืนยันโดยจะมีการปรับปรุงหุ้นที่ใช้ในการคำนวณดัชนี SET 50 ทุก ๆ 6 เดือน (หลักทรัพย์ธนาชาติ, 2557) ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ จึงศึกษาจาก ดัชนี SET 50 สำหรับการอ้างอิงในระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2556 เป็นเวลา 5 ปีติดต่อกัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ถึง 2555 ที่มีการเปิดเผยข้อมูลครบถ้วน (ตารางผนวกที่ 1) เพื่อประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ยกเว้นบริษัทที่มีข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยไม่ครบถ้วนจำนวน 3 บริษัท ได้แก่ บริษัท สยามโกลบอลเฮาส์ จำกัด (มหาชน) (GLOBAL), บริษัท อินโดรามา เวนเจอร์ส จำกัด (มหาชน) (IVL) และ บริษัท พีทีที โกลบอลเคมีคอล จำกัด (มหาชน) (PTTGC)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใช้คำนวณดัชนี SET 50 ที่ประกาศโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับการอ้างอิงในระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2556 โดยใช้ข้อมูล ตั้งแต่ปี 2551 ถึง 2555 จำนวนทั้งสิ้น 235 บริษัท ซึ่งนำข้อมูลมาจากรฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SETSMART) โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีที่เสนอต่อผู้ถือหุ้น (แบบ 56-2) และเก็บข้อมูลคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ ประเมินจากรายงานคณะกรรมการตรวจสอบที่มีการเปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัท โดยแบบประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่พัฒนาขึ้น

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (ปรากฏตามภาคผนวก ค) โดยมีวิธีการสร้างแบบประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบดังต่อไปนี้

วิธีการสร้างแบบประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

1. รวบรวมประเด็นที่ใช้ในการพิจารณาคุณภาพของรายงานคณะกรรมการตรวจสอบจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยแบ่งข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอเป็น 10 ประเด็น ได้แก่ (1) องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ (2) บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ (3) รายงานทางการเงิน (4) รายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (5) ระบบการบริหารความเสี่ยง (6) การควบคุมภายในและงานตรวจสอบภายใน (7) ความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี (8) ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (9) รายการอื่นที่เห็นว่าผู้ลงทุนควรทราบ (10) ความเห็นโดยรวมหรือข้อสรุป โดยในแต่ละประเด็นจะมีข้อมูลเชิงรายละเอียดเพื่อใช้ในการประเมินและนำมาสรุปสร้างเป็นตารางที่ 4 (หน้า 34 ถึง 35) ที่ได้แสดงไว้ในบทที่ 2

2. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาของงานวิจัยหรือไม่ และนำแบบประเมินกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3. นำแบบประเมินที่ได้ทำการปรับปรุง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก เพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

4. ทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในการประเมินระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยการให้ผู้ประเมินอื่นอีก 2 ท่าน ทำการวิเคราะห์รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบและให้คะแนนตามแบบประเมินที่พัฒนาขึ้น เพื่อทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในการประเมินระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ผลปรากฏว่าคะแนนที่ได้จากการประเมินของทั้ง 2 ท่าน

มีค่าเท่ากัน แสดงให้เห็นว่า แบบประเมินที่พัฒนาขึ้นมีความเที่ยงตรงในการประเมินระดับคุณภาพของรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

วิธีการวิจัย

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบของกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัย ไว้ดังนี้

1. การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบที่สนใจใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ

วัดค่าโดยใช้สัดส่วนของจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบต่อจำนวนคณะกรรมการบริษัททั้งหมด หมายถึง จำนวนสมาชิกที่เป็นคณะกรรมการตรวจสอบทั้งสิ้น รวมถึงประธานคณะกรรมการตรวจสอบด้วย เนื่องจากตามข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 3 คน แต่ไม่ได้กำหนดเพดานสูงสุดไว้ ส่วนแนวทางการปฏิบัติของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2542) กำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบควรมีจำนวนกรรมการในคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 3 ถึง 5 คน ในการศึกษาครั้งนี้จึงเลือกใช้สัดส่วนของจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบต่อจำนวนคณะกรรมการทั้งหมดในการวัดขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ

2) จำนวนของคณะกรรมการที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน

วัดค่าโดยใช้จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านการบัญชีหรือการเงิน หมายถึง คณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรี ปริญญาโทหรือเทียบเท่าปริญญาโท ปริญญาเอกในสาขาการบัญชีหรือการเงินเป็นตัววัดค่า เนื่องจากตามแนวปฏิบัติที่ดีของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2542 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2542) ได้กำหนดแนวทางไว้ว่า หนึ่งในคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยควรมีความรู้ และประสบการณ์ทางด้านการบัญชีหรือการเงิน

3) จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบ

วัดค่าโดยคำนวณจากมูลค่าของค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงินต่อปี ที่คณะกรรมการตรวจสอบได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการตรวจสอบ

4) จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละปี

ใช้จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบใน 1 ปี เป็นตัววัดค่า เนื่องจากตามแนวทางปฏิบัติที่ดีของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2542) กำหนดแนวทางไว้ว่า คณะกรรมการตรวจสอบควรจัดให้มีการประชุมโดยเฉลี่ยปีละ 4 ครั้ง เพื่อพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ตัวแปรตาม คือ คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ประเมินจากรายงานคณะกรรมการตรวจสอบที่มีการเปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัท โดยแบบประเมินคุณภาพที่พัฒนาขึ้น และผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการประเมินคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ ดังต่อไปนี้

วิธีการประเมินคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีการเปิดเผยในรายงานประจำปี เพื่อทำการตรวจสอบว่ามีการนำเสนอข้อมูลในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบตามแบบประเมินที่พัฒนาขึ้นจำนวนกี่ประเด็นจากจำนวนทั้งหมด 10 ประเด็น ซึ่งในแต่ละประเด็นจะมีการกำหนดข้อมูลเชิงรายละเอียดเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

ขั้นตอนที่ 2 ให้คะแนนรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยวิธีการให้คะแนน คือ ถ้าในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีการนำเสนอข้อมูลในเชิงรายละเอียดข้อใดข้อหนึ่ง ให้ถือว่าบริษัทมีการนำเสนอในประเด็นนั้น ซึ่งในแต่ละประเด็นจะมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน (รวมทั้งหมดมี 10 คะแนน)

ขั้นตอนที่ 3 ทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในการประเมินระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยการทำผู้วิจัยทำการอ่านรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบและให้คะแนนตามข้อ 1 และ 2 ซ้ำอีกครั้งเมื่อเวลาผ่านไป 2 อาทิตย์นับจากการอ่านรายงานคณะกรรมการตรวจสอบครบทั้งหมดเพื่อทดสอบความเที่ยงตรงในการประเมินระดับคุณภาพของรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

ขั้นตอนที่ 4 นำคะแนนที่ได้จากการอ่านรายงานมาเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์ เพื่อจัดระดับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ และเพื่อให้การประเมินคุณภาพของรายงานคณะกรรมการตรวจสอบมีความละเอียด จึงแบ่งระดับคุณภาพของรายงานเป็น 6 ระดับ ตามเกณฑ์ของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (2550) ดังนี้

ระดับคุณภาพของรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ (คิดเป็นเปอร์เซ็นต์(%))

- | | | |
|--|---|---------|
| 1. คะแนนคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบต่ำกว่า 50 % | = | น้อยมาก |
| 2. คะแนนคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ 50-59 % | = | น้อย |
| 3. คะแนนคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ 60-69 % | = | ปานกลาง |
| 4. คะแนนคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ 70-79 % | = | ดี |

- | | | |
|---|---|----------|
| 5. คะแนนคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ 80-89 % | = | ดีมาก |
| 6. คะแนนคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ 90-100 % | = | ดีที่สุด |

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากมีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการวิเคราะห์เสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้วจึงนำข้อมูลเข้าสู่การประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่กำหนด โดยมีการวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

1.1 วิเคราะห์เพื่อสรุปข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับค่าสูงสุด (Maximum), ค่าต่ำสุด (Minimum), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งในด้านขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ (จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบต่อจำนวนของคณะกรรมการบริษัททั้งสิ้น), จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน, จำนวนคำตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบ และจำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละปี รวมถึงสรุปข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับค่าสูงสุด (Maximum), ค่าต่ำสุด (Minimum), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

1.2 วิเคราะห์คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในระดับบริษัทโดยการเปรียบเทียบระดับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทประจำปี พ.ศ. 2551 ถึง 2555, วิเคราะห์แนวโน้มระดับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัท และวิเคราะห์คุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบในภาพรวมของบริษัท

1.3 วิเคราะห์ภาพรวมของคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบของ SET 50 โดยการเปรียบเทียบระดับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบประจำปี พ.ศ. 2551 ถึง 2555, วิเคราะห์แนวโน้มระดับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ และวิเคราะห์คุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบในภาพรวมของ SET 50

1.4 วิเคราะห์จำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละประเด็น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมประเด็นที่ควรมีการนำเสนอในรายงานดังกล่าวจากแนวคิดต่าง ๆ พัฒนาและจำแนกข้อมูลเป็น 10 ประเด็น ดังปรากฏในตารางที่ 3 (หน้า 30)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ใช้วิธีการทางสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วย (1) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ (2) จำนวนของคณะกรรมการที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน (3) จำนวนคำตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบ (4) จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละปี กับตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่และสัมพันธ์กันอย่างไร

ความสัมพันธ์ของตัวแปรและทิศทางของความสัมพันธ์นั้น สามารถทราบได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient of Correlation) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน (Spearman's Correlation coefficient) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยไม่มีการแจกแจงแบบปกติ

สรุปเนื้อหาในบทนี้ได้อธิบายถึงแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งก็คือ แบบประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย วิธีการและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ส่วนผลการวิจัยที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยจะนำเสนอในบทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งใช้ข้อมูลจากบริษัทในดัชนี SET 50 เป็นเวลา 5 ปีติดต่อกัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ถึง 2555 สำหรับการอ้างอิงในระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2556 ตามวิธีการศึกษาที่ลำดับไว้ในบทที่ 3 และนำข้อมูลเหล่านั้นมาทำการประมวลด้วยวิธีทางสถิติที่เหมาะสม เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัย และทำการวิเคราะห์ผลของข้อมูล โดยผลของการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

วิเคราะห์เพื่อสรุปข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับค่าสูงสุด (Maximum), ค่าต่ำสุด (Minimum), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งในด้านขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ (จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบต่อจำนวนของคณะกรรมการบริษัททั้งสิ้น), จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน, จำนวนคำตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบ และจำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละปี รวมถึงสรุปข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับค่าสูงสุด (Maximum), ค่าต่ำสุด (Minimum), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

ตารางที่ 5 สรุปผลการคำนวณ ค่าสูงสุด (Maximum), ค่าต่ำสุด (Minimum), ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

(n=235)

ตัวแปร	ค่าสูงสุด (Max)	ค่าต่ำสุด (Min)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
ตัวแปรอิสระ				
คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ				
ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ	0.40	0.17	0.26	0.05
- จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบ (คน)	5	3	3.19	0.42
- จำนวนของคณะกรรมการบริษัททั้งสิ้น (คน)	18	8	12.77	2.33
จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มี ความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน (คน)	3	0	1	0.73
จำนวนคำตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการ ตรวจสอบ (ล้านบาท)	35.25	0.84	7.04	6.19
จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการ ตรวจสอบในแต่ละปี (ครั้ง)	22	4	9.20	3.98
ตัวแปรตาม				
คุณภาพรายงานของคณะกรรมการ ตรวจสอบ	6	1	5.14	1.15

จากตารางที่ 5 สามารถอธิบายภาพรวมของกลุ่มกิจการที่ทำการศึกษาทั้งหมดจำนวน 47 บริษัท เป็นเวลา 5 ปีติดต่อกัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ถึง 2555 ยกเว้นบริษัทที่มีข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ไม่ครบถ้วนจำนวน 3 บริษัท ได้แก่ บริษัท สยามโกลบอลเฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) (GLOBAL), บริษัท อินโดรามา เวนเจอร์ส จำกัด (มหาชน) (IVL) และบริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) (PTTGC) โดยอธิบายค่าสูงสุด (Maximum), ต่ำสุด (Minimum), ค่าเฉลี่ย (Mean), ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(Standard Deviation) ของตัวแปรที่ทำการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากการเก็บข้อมูลพบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใช้จำนวนดัชนี SET 50 มีคณะกรรมการบริษัทสูงสุดจำนวน 18 คน มีคณะกรรมการบริษัทต่ำสุดจำนวน 8 คน โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 12.77 หรือ 13 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.33 ซึ่งในคณะกรรมการบริษัทนั้น มีคณะกรรมการตรวจสอบสูงสุดจำนวน 5 คน มีคณะกรรมการตรวจสอบต่ำสุดจำนวน 3 คน โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.19 หรือ 3 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42 ส่วนขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ หรือจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบต่อจำนวนกรรมการบริษัททั้งหมดสูงสุด 0.40 ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบต่ำสุด 0.17 โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 0.26 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.05

ผลการศึกษาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า โดยค่าเฉลี่ยของคณะกรรมการตรวจสอบมีจำนวน 3 คน สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2542 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2542) ที่ระบุในหัวข้อองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบว่า คณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระอย่างน้อย 3 คน โดยจำนวนสมาชิกควรขึ้นอยู่กับขนาดขอบเขตความรับผิดชอบ และควรมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยทั่วไปจำนวนสมาชิกอยู่ระหว่าง 3 ถึง 5 คน สอดคล้องกับคู่มือคณะกรรมการตรวจสอบปี พ.ศ. 2553 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553) ระบุในข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบในหัวข้อองค์ประกอบว่า คณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วยสมาชิกอย่างน้อย 3 คน โดยทุกคนต้องเป็นกรรมการอิสระ ซึ่งโดยทั่วไปตามมาตรฐานสากล จำนวนสมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบอยู่ระหว่าง 3 ถึง 5 คน

จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน

จากการเก็บข้อมูลพบว่า จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าปริญญาตรี ปริญญาโทหรือเทียบเท่าปริญญาโท ปริญญาเอกในสาขาการบัญชีหรือการเงินมีจำนวนสูงสุด คือ 3 คน ได้แก่ บมจ.ทุนธนาชาติ และบมจ.ธนาคารไทยพาณิชย์ คณะกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าปริญญาตรี ปริญญาโทหรือเทียบเท่าปริญญาโท ปริญญาเอกในสาขาการบัญชีหรือการเงินมีจำนวนต่ำสุด คือ ไม่มีกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงิน มีค่าเฉลี่ยที่จำนวน 1 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73

ผลการศึกษาดังกล่าว พบว่า โดยเฉลี่ยบริษัทที่มีจำนวนกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงิน 1 คน แสดงให้เห็นว่า บริษัทมีการปฏิบัติตามสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2542 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2542) ที่กำหนดว่า ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน ต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงินเพียงพอที่จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน และสอดคล้องกับคู่มือคณะกรรมการตรวจสอบปี พ.ศ. 2553 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553) ที่ระบุว่าคุณสมบัติเฉพาะว่า กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน ต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงินอย่างเพียงพอที่จะสามารถทำหน้าที่ในการสอบทานความเชื่อถือได้ของงบการเงิน

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยพบว่า มีจำนวน 6 บริษัทใน SET 50 ที่กรรมการตรวจสอบไม่ได้จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงิน ซึ่งวัดจากกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าปริญญาตรี ปริญญาโทหรือเทียบเท่าปริญญาโท ปริญญาเอกในสาขาการบัญชีหรือการเงิน ได้แก่บริษัทดังต่อไปนี้ บมจ.โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์, บมจ.บีทีเอส กรุ๊ป โฮลดิ้งส์, บมจ.โทเทิ่ล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น, บมจ.โสม โปรดักส์ เซ็นเตอร์, บมจ.ปตท. และบมจ.การบินไทย

โดยผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณสมบัติในเรื่องประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงินของทั้ง 6 บริษัทข้างต้น พบว่า มีจำนวน 5 บริษัท ที่มีการระบุนายละเอียดเพิ่มเติมในรายงานประจำปีของบริษัทว่า กรรมการตรวจสอบท่านใด มีความรู้และประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงินอย่างเพียงพอที่จะสามารถทำหน้าที่ในการสอบทานความน่าเชื่อถือของงบการเงินได้ และมีเพียง 1 บริษัท ที่ไม่ได้มีการระบุนายละเอียดดังกล่าวเพิ่มเติม ได้แก่ บมจ.โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์

จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากการเก็บข้อมูลพบว่า จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบสูงสุด 35.25 ล้านบาท ได้แก่ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) (SCC) ส่วนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบมีจำนวนต่ำสุด 0.84 ล้านบาท ได้แก่ บมจ.จิตมิน อินเตอร์เนชั่นแนล โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 7.04 ล้านบาท และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.19

ผลการศึกษาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบมีความแตกต่างกันมาก อาจเนื่องมาจากบริษัทที่ใช้ในการศึกษา มาจากกลุ่มธุรกิจที่มีความแตกต่างกัน จึงทำให้มีระดับการจ่ายค่าตอบแทนของคณะกรรมการตรวจสอบที่แตกต่างกัน

จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละปี

จากการเก็บข้อมูลพบว่า จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบร่วมกับผู้บริหาร ผู้ตรวจสอบภายใน และผู้สอบบัญชีสูงสุดมีจำนวน 22 ครั้งต่อปี และมีการประชุมต่ำสุดจำนวน 4 ครั้งต่อปี โดยมีการประชุมเฉลี่ยที่ 9.20 หรือ 9 ครั้ง และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.98

ผลการศึกษาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบบางบริษัทมีจำนวนต่ำสุด 4 ครั้งต่อปี ถือได้ว่ามีแนวทางปฏิบัติสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2542 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2542) ที่กำหนดไว้ว่า คณะกรรมการตรวจสอบควรจัดให้มีการประชุมโดยเฉลี่ยปีละ 4 ครั้ง เพื่อพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับคู่มือคณะกรรมการตรวจสอบปี พ.ศ. 2553 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553) ที่ระบุในคุณสมบัติเฉพาะว่า คณะกรรมการตรวจสอบควรมีการประชุมปกติอย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง ตามรอบระยะเวลาการจัดทำรายงานทางการเงิน เนื่องจากหน้าที่ประการหนึ่งของคณะกรรมการตรวจสอบ คือ สอบทานรายงานทางการเงิน ดังนั้น เมื่อบริษัทจัดทำรายงานทางการเงินเป็นรายไตรมาส คณะกรรมการตรวจสอบจึงควรมีการประชุมเพื่อพิจารณาความถูกต้องและเพียงพอของรายงานทางการเงินตามรอบเวลาดังกล่าว อย่างไรก็ดี หากเป็นไปได้ คณะกรรมการตรวจสอบอาจพิจารณาประชุมร่วมกันมากกว่าปีละ 4 ครั้ง

คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากการประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีการเปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัท โดยการวิเคราะห์รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีการเปิดเผยในรายงานประจำปี เพื่อทำการตรวจสอบว่ามีการนำเสนอข้อมูลในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบตามแบบประเมินที่พัฒนาขึ้น (ปรากฏตามภาคผนวก ก) จำนวนทั้งหมด 10 ประเด็น ซึ่งในแต่ละประเด็นจะมีการกำหนดข้อมูลในเชิงรายละเอียดเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ โดยให้คะแนนรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ด้วยวิธีการให้คะแนนรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีการนำเสนอข้อมูลในเชิงรายละเอียดข้อใดข้อหนึ่ง ให้ถือว่าบริษัทมีการนำเสนอในประเด็นนั้น ซึ่งในแต่ละประเด็นจะมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน (รวมทั้งหมดมี 10 คะแนน) และนำคะแนนที่ได้จากการอ่านรายงานมาเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์ เพื่อจัดระดับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ และเพื่อให้การประเมินคุณภาพของรายงานคณะกรรมการตรวจสอบมีความละเอียด จึงแบ่งระดับคุณภาพของรายงานเป็น 6 ระดับ ตามเกณฑ์ของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (2550) (รายละเอียดวิธีการประเมินคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบอยู่ในบทที่ 3 หน้า 45 ถึง 46) ผลปรากฏว่า คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีค่าสูงสุดเท่ากับ 6 (ระดับดีที่สุด) และคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 1 (ระดับน้อยมาก) โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 5.14 หรือ 5 (ระดับดีมาก) และ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.15

วิเคราะห์คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในระดับบริษัทโดยการเปรียบเทียบระดับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทประจำปี พ.ศ. 2551 ถึง 2555 ที่ได้จากการประเมินคุณภาพรายงานฯ และวิเคราะห์คุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบในภาพรวมของบริษัท ซึ่งคำนวณจากการนำคะแนนที่ได้จากการประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบทั้ง 5 ปี มารวมกันและเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์ เพื่อจัดระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในภาพรวม โดยมีรายละเอียดของระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ดังปรากฏในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

ที่	บริษัท	ระดับคุณภาพ					ภาพรวม
		ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	
1	ADVANC	6	6	6	6	6	6
2	AOT	3	6	6	6	6	5
3	BANPU	6	6	6	6	6	6
4	BAY	3	5	4	5	6	4
5	BBL	3	5	5	5	5	4
6	BCP	6	6	6	6	6	6
7	BEC	5	5	5	5	5	5
8	BGH	1	2	6	6	6	4
9	BH	4	6	6	6	6	5
10	BIGC	6	6	6	6	6	6
11	BJC	6	6	6	6	6	6
12	BLA	6	6	6	6	6	6
13	BTS	5	5	5	6	6	5
14	CENTEL	4	6	6	6	6	6
15	CK	6	6	6	6	6	6
16	CPALL	5	6	6	6	6	5
17	CPF	4	4	4	5	5	4
18	CPN	6	6	6	5	5	6
19	DELTA	5	5	5	5	5	5
20	DTAC	6	6	6	6	6	6

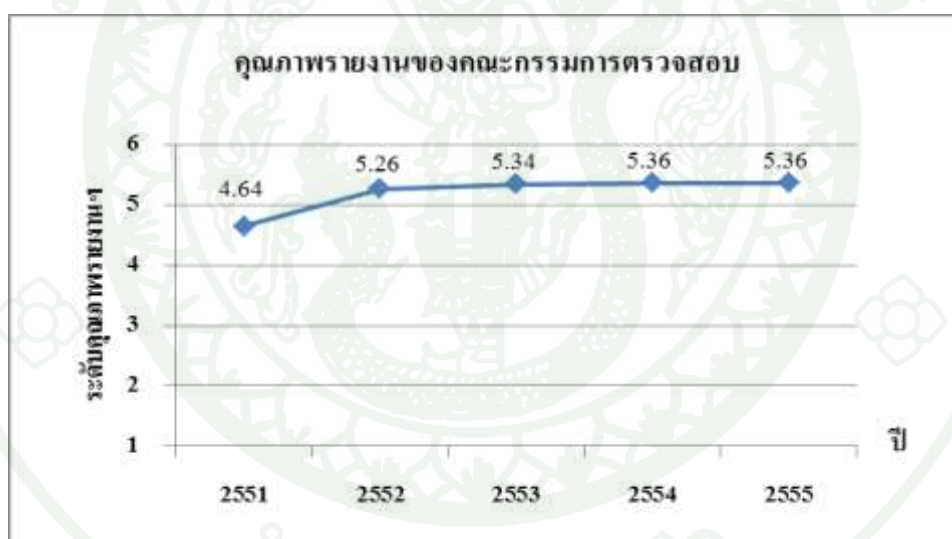
ตารางที่ 6 (ต่อ)

ที่	บริษัท	ระดับคุณภาพ					ภาพรวม
		ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	
21	EGCO	6	6	6	6	6	6
22	GLOW	2	6	5	5	5	4
23	HMPRO	6	6	6	6	6	6
24	INTUCH	6	6	6	6	6	6
25	IRPC	1	3	4	5	6	3
26	JAS	4	3	5	5	6	4
27	KBANK	5	5	6	6	6	6
28	KKP	5	6	3	3	3	4
29	KTB	3	3	3	3	5	3
30	LH	5	6	6	6	6	5
31	MAKRO	4	4	4	4	4	4
32	MINT	4	4	5	5	5	4
33	PS	6	6	6	6	6	6
34	PTT	5	5	5	5	6	5
35	PTTEP	5	5	5	5	4	4
36	RATCH	4	4	4	4	3	3
37	ROBINS	5	6	6	6	6	6
38	SCB	5	5	5	5	5	5
39	SCC	4	4	4	4	4	4
40	SCCC	2	2	2	2	2	2
41	TCAP	6	6	6	6	6	6
42	THAI	6	5	6	6	6	5
43	TMB	1	4	4	4	4	3
44	TOP	5	5	5	6	6	5
45	TRUE	6	6	6	6	6	6
46	TTW	6	6	6	6	4	6
47	TUF	5	5	6	6	5	5
ค่าเฉลี่ย		4.64	5.26	5.34	5.36	5.36	4.94

หมายเหตุ: 6 = ดีที่สุด, 5 = ดีมาก, 4 = ดี, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า บริษัทที่มีคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในภาพรวมอยู่ในระดับดีที่สุด (6) มีจำนวน 19 บริษัท ส่วนบริษัทที่มีคุณภาพรายงานฯในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (5) มีจำนวน 12 บริษัท บริษัทที่มีคุณภาพรายงานฯในภาพรวมอยู่ในระดับดี (4) มีจำนวน 11 บริษัท บริษัทที่มีคุณภาพรายงานฯในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (3) มีจำนวน 4 บริษัท และบริษัทที่มีคุณภาพรายงานฯในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (2) มีจำนวน 1 บริษัท ได้แก่ บริษัท ปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน) (SCCC)

วิเคราะห์ภาพรวมของคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบของ SET 50 โดยการเปรียบเทียบระดับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบประจำปี 2551 ถึง 2555, วิเคราะห์แนวโน้มระดับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ และวิเคราะห์คุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบในภาพรวมของ SET 50 ซึ่งผลการวิจัยปรากฏตามภาพที่ 2 ดังนี้

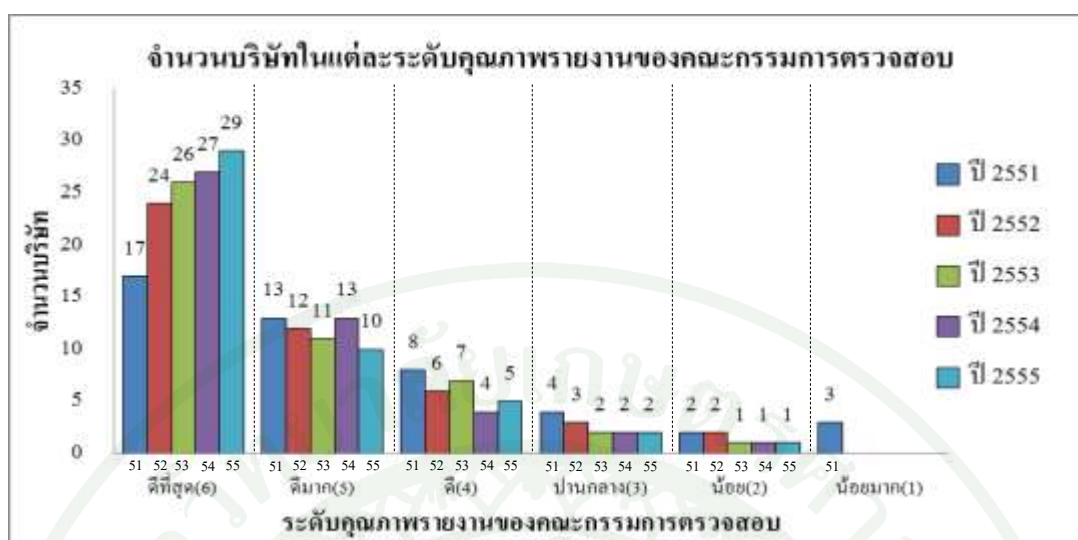


ภาพที่ 2 แนวโน้มคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (ภาพรวมของ SET 50)

จากภาพที่ 2 กราฟเส้นแนวโน้มคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบภาพรวมในแต่ละปีของ SET 50 แสดงให้เห็นว่า คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ใช้ในการคำนวณ SET 50 เพิ่มขึ้น โดยในปี 2551 คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบอยู่ในระดับดี (4) และในปี พ.ศ. 2552 ถึง 2555 คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบอยู่ในระดับดีมาก (5) เท่ากัน และในภาพรวมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ใช้ในการคำนวณดัชนี SET 50 แสดงให้เห็นว่าคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบอยู่ในระดับดีมาก (5)

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับของคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในปี พ.ศ. 2552 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2551 อาจเนื่องมาจาก ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) ออกประกาศเรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2551 โดยมีการกำหนด ข้อมูลที่ต้องมีการเปิดเผยในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบอย่างชัดเจน ส่งผลให้ คณะกรรมการตรวจสอบมีแนวทางในการจัดทำรายงานดังกล่าว ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทำให้ระดับ คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบเพิ่มขึ้น ซึ่งจากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วคณะกรรมการตรวจสอบจะนำเสนอข้อมูลตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนด เป็นพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้ทำการประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ, เก็บรวบรวมคะแนน, หาค่าเฉลี่ยคะแนนประจำปี พ.ศ. 2551 ถึง 2555 เพื่อใช้วิเคราะห์ระดับคุณภาพรายงานของ คณะกรรมการตรวจสอบในภาพรวมของแต่ละบริษัท โดยนำข้อมูลดังกล่าวมาสร้างเป็นตารางที่ 6 (หน้า 55 ถึง 56) จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมบริษัทที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพ เดียวกันเข้าไว้ด้วยกันและสร้างเป็นภาพที่ 3 ดังต่อไปนี้



ภาพที่ 3 จำนวนบริษัทในแต่ละระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากภาพที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนบริษัทที่อยู่ในระดับคุณภาพต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตพบว่า จำนวนบริษัทที่มีระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบอยู่ในเกณฑ์ดีที่สุด (6) มีแนวโน้มสูงขึ้น ส่วนจำนวนบริษัทที่มีระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (3) และ น้อย (2) มีแนวโน้มลดลง และไม่มีบริษัทที่มีระดับคุณภาพของรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่อยู่ในเกณฑ์น้อยมาก (1) ตั้งแต่ปี 2552

วิเคราะห์จำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละประเด็น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมประเด็นที่ใช้ในการพิจารณาคุณภาพของรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานดังกล่าว พัฒนาและจำแนกข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอเป็น 10 ประเด็น ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ (1) องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ (2) บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ (3) รายงานทางการเงิน (4) รายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (5) ระบบการบริหารความเสี่ยง (6) การควบคุมภายในและงานตรวจสอบภายใน (7) ความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี (8) ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (9) รายการอื่นที่เห็นว่าผู้ลงทุนควรทราบ และ (10) ความเห็นโดยรวมหรือข้อสรุป ดังปรากฏในตารางที่ 3 (หน้า 30) โดยในแต่ละประเด็นจะมีข้อมูลเชิงรายละเอียดเพื่อใช้ในการประเมินและนำมาสรุปสร้างเป็นตารางที่ 4 (หน้า 34 ถึง 35) ที่ได้แสดงไว้ในบทที่ 2

จากผลการประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ผู้วิจัยได้ทำการรวมรวมจำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลที่ควรนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละประเด็นและนำมาสร้างเป็นตารางที่ 7 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 จำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละประเด็น

ที่	เรื่อง	จำนวนบริษัท (%)					รวม
		ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	
1	องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ	43(91%)	44(94%)	44(94%)	44(94%)	44(94%)	219(93%)
2	บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ	42(89%)	43(91%)	43(91%)	42(89%)	41(87%)	211(90%)
3	รายงานทางการเงิน	43(91%)	45(96%)	45(96%)	46(98%)	46(98%)	225(96%)
4	รายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์	30(64%)	39(83%)	38(81%)	38(81%)	38(81%)	183(78%)
5	ระบบการบริหารความเสี่ยง	30(64%)	31(66%)	32(68%)	32(68%)	34(72%)	159(68%)
6	การควบคุมภายในและงานตรวจสอบภายใน	42(89%)	44(94%)	46(98%)	46(98%)	46(98%)	224(95%)
7	ความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี	42(89%)	44(94%)	45(96%)	45(96%)	45(96%)	221(94%)
8	ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	35(74%)	41(87%)	41(87%)	40(85%)	43(91%)	200(85%)
9	รายการอื่นที่เห็นว่าผู้ลงทุนควรทราบ	31(66%)	34(72%)	34(72%)	36(77%)	35(74%)	170(72%)
10	ความเห็นโดยรวมหรือข้อสรุป	27(57%)	28(60%)	34(72%)	37(79%)	35(74%)	161(69%)

จากตารางที่ 7 การเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบแสดงให้เห็นว่า บริษัทที่มีการนำเสนอประเด็นรายงานทางการเงินสูงที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง โดยมีการนำเสนอข้อมูลเท่ากับ 96% ซึ่งเป็นการนำเสนอความเห็นเกี่ยวกับความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน หรือเป็นการนำเสนอเกี่ยวกับการยืนยันว่าคณะกรรมการตรวจสอบได้หารือกับฝ่ายจัดการและผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับข้อมูลในงบการเงิน และคณะกรรมการตรวจสอบเห็นด้วยกับข้อมูลเหล่านั้น หรือเป็นการนำเสนอเกี่ยวกับการยืนยันว่าคณะกรรมการตรวจสอบได้หารือกับฝ่ายจัดการและผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับข้อมูลในงบการเงิน และคณะกรรมการตรวจสอบเห็นด้วยกับข้อมูลเหล่านั้น จากผล

จากวิจัย แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทส่วนใหญ่แล้ว ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ เจริญ เกษฏาวัลย์ (2543); สุวิมล กุลาลิศ (2549); ศิลปพร ศรีจันเพชร (2550); ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) และ National Treasury (2012) ที่ระบุให้มีการเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

อันดับที่สองคือ การนำเสนอประเด็นการควบคุมภายในและงานตรวจสอบภายใน โดยมี การนำเสนอข้อมูลเท่ากับ 95% ซึ่งเป็นการนำเสนอข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบ ควบคุมภายในของบริษัท หรือมีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการสอบทานงานตรวจสอบภายในและ การปฏิบัติตามแผนงานตรวจสอบภายใน จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการตรวจสอบ ของบริษัทส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ข้อเสนอแนะของ สุวิมล กุลาลิศ (2549); เจริญ เกษฏาวัลย์ (2543); ศิลปพร ศรีจันเพชร (2550); ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) และ National Treasury (2012) ที่ระบุให้มีการเปิดเผยข้อมูล เหล่านี้ในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

อันดับที่สามคือ การนำเสนอประเด็นความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี โดยมีการนำเสนอข้อมูล เท่ากับ 94% ซึ่งเป็นการนำเสนอเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบต่อคณะกรรมการ บริษัท เกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี การแต่งตั้งผู้สอบบัญชี และกระบวนการที่ใช้ในการ คัดเลือกผู้สอบบัญชี หรือเป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของค่าตอบแทนที่ให้กับ ผู้สอบบัญชี หรือเป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของค่าตอบแทนที่ให้กับผู้สอบบัญชี จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัท ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลใน ประเด็นนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ เจริญ เกษฏาวัลย์ (2543); สุวิมล กุลาลิศ (2549); ศิลปพร ศรีจันเพชร (2550) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) และ Ernst and Young (2013) ที่ระบุให้มีการเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ แต่ในประเด็นนี้ไม่มีการ นำเสนอข้อมูลในเชิงรายละเอียดในหัวข้อการยืนยันว่าคณะกรรมการตรวจสอบได้รับหนังสือรับรอง ความเป็นอิสระจากผู้สอบบัญชี สอดคล้องกับผลวิจัยของ ขวัญสกุล เต็งอำนวย (2555) ที่ระบุว่า รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบส่วนใหญ่ไม่ได้รับรองว่าคณะกรรมการได้รับเอกสารที่แสดงถึง ความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี

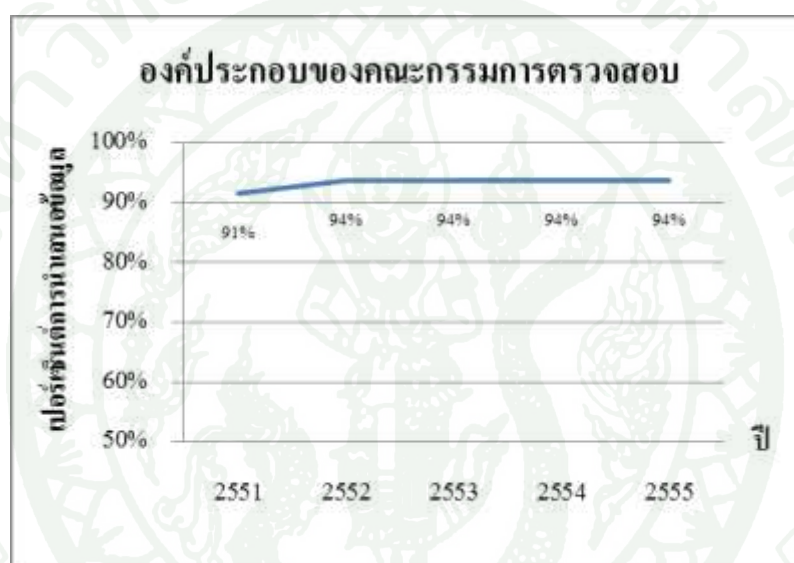
ส่วนอันดับรองสุดท้ายคือประเด็นความเห็นโดยรวมหรือข้อสรุป มีการนำเสนอข้อมูลเท่ากับ 69% ซึ่งเป็นการนำเสนอความเห็นหรือข้อสังเกตโดยรวมที่ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย การใช้ดุลยพินิจ หรือข้อสรุปที่ยุติ ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะของ ศิลปพร ศรีจันทเพชร (2550); ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) และ International Internal Auditing, USA (2013) ที่ระบุให้มีการเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ แต่จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทส่วนใหญ่ ยังให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้ไม่มากเท่าที่ควร

ประเด็นที่มีการนำเสนอน้อยที่สุดในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ได้แก่ ประเด็นระบบการบริหารความเสี่ยง มีการนำเสนอข้อมูลเท่ากับ 68% ซึ่งเป็นการนำเสนอคำอธิบายเกี่ยวกับการสอบทานระบบการบริหารความเสี่ยง หรือการนำเสนอกรอบความเสี่ยงหรือการควบคุม หรือเกณฑ์อื่น ๆ ที่เป็นพื้นฐานการให้ความเห็น ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะของ International Internal Auditing, USA (2013) จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการตรวจสอบยังให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้ไม่มากเท่าที่ควร และจากการเก็บข้อมูลไม่มีการนำเสนอเกี่ยวกับรายงานการทุจริต สิ่งผิดปกติ หรือจุดอ่อนที่สำคัญในระบบควบคุมภายในที่ได้รับการแก้ไขแล้วหรือยังรอการแก้ไขตามที่ เจริญ เกษฏาวัลย์ (2543) และ ศิลปพร ศรีจันทเพชร (2550) เป็นผู้เสนอ

จากตารางที่ 7 ผู้วิจัยได้แสดงรายละเอียดแนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบแยกแต่ละประเด็นดังปรากฏในภาพที่ 4 ถึง 13

ประเด็นที่ 1 องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ

ข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ อาจเป็นข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและรายชื่อของคณะกรรมการตรวจสอบ รวมถึงเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ หรือมีการระบุคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับความชำนาญและประสบการณ์ในการทำงาน หรือการยืนยันความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ ผลการวิจัยปรากฏดังต่อไปนี้

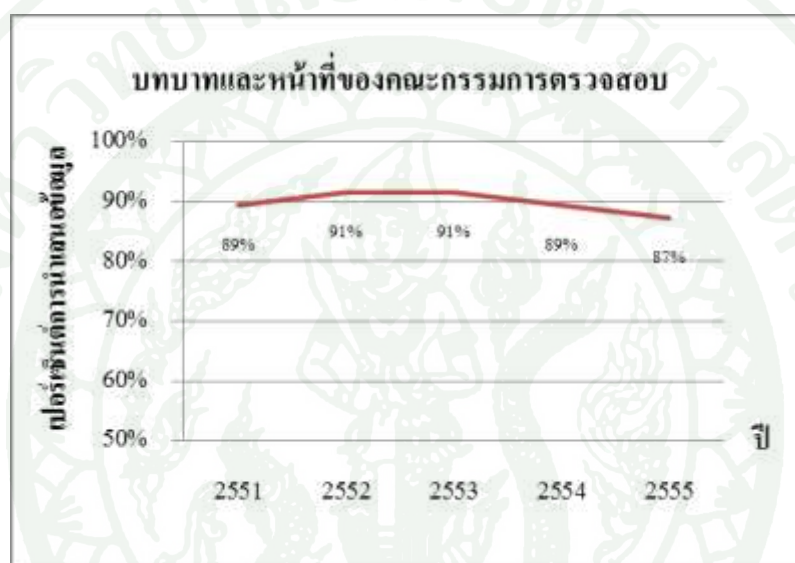


ภาพที่ 4 แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ
ประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากกราฟเส้นในภาพที่ 4 จำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยและคงที่ โดยมีจำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยในประเด็นนี้คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูง อาจเนื่องมาจากในประเด็นองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ เปรียบเสมือนข้อมูลพื้นฐานที่คณะกรรมการตรวจสอบจะมีการเปิดเผยในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

ประเด็นที่ 2 บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

ข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลเชิงรายละเอียดเกี่ยวกับขอบเขตการปฏิบัติงาน ระยะเวลาที่ครอบคลุมในการให้ความเห็น และจำนวนการประชุมและการเข้าร่วมประชุมของแต่ละท่าน ผลการวิจัยปรากฏดังต่อไปนี้

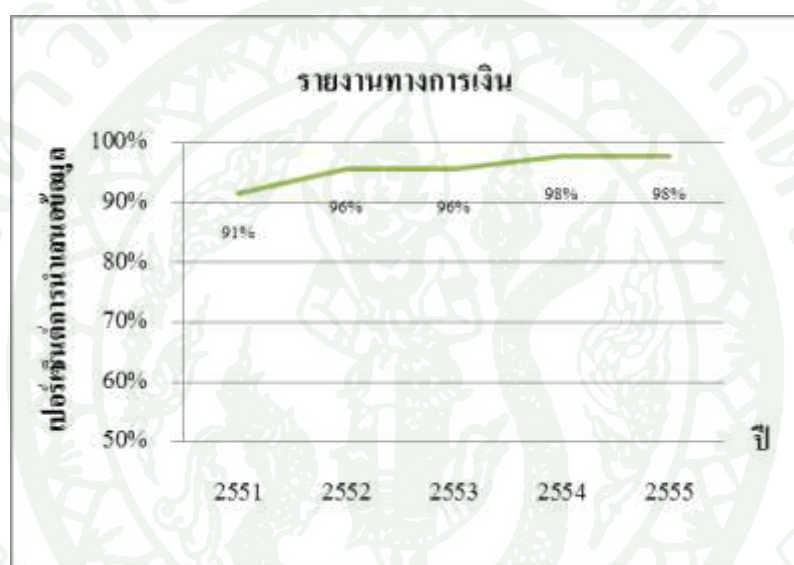


ภาพที่ 5 แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ประเด็นเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากกราฟเส้นในภาพที่ 5 จำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้อยู่ในแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นและลดลงเล็กน้อย ถือว่ามีแนวโน้มคงที่ ซึ่งอาจเกิดจากการที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2551 ระบุว่ารายงานของคณะกรรมการตรวจสอบต้องประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนการประชุมและการเข้าร่วมประชุมของแต่ละท่าน ทำให้บริษัทส่วนใหญ่จึงมีการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้คล้ายคลึงกัน แต่มีบางบริษัทที่ระบุว่ามีการเปิดเผยในเรื่องของจำนวนการประชุมและการเข้าร่วมประชุมไว้ในส่วนอื่นของรายงานประจำปีแล้ว จึงไม่ได้มีการเปิดเผยในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

ประเด็นที่ 3 รายงานทางการเงิน

ข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับรายงานทางการเงิน ประกอบด้วยข้อมูลเชิงรายละเอียดเกี่ยวกับ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นเกี่ยวกับ ความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือ ของรายงานทางการเงิน หรือการยืนยันว่าได้หารือกับฝ่ายจัดการและผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับข้อมูลในงบการเงินและกรรมการตรวจสอบเห็นด้วยกับข้อมูลเหล่านั้น ผลการวิจัยปรากฏดังต่อไปนี้

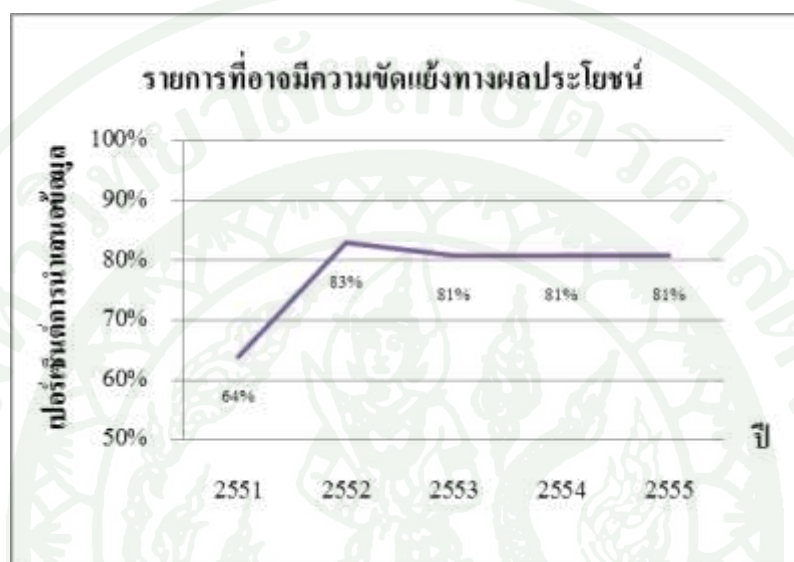


ภาพที่ 6 แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ประเด็นเกี่ยวกับรายงานทางการเงิน

จากกราฟเส้นในภาพที่ 6 จำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาจเนื่องจาก ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2542) มีการออกแนวทางปฏิบัติที่ดีของ คณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2542 สอดคล้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) ซึ่งมีการ ออกประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของ คณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2551 ระบุว่ารายงานของคณะกรรมการตรวจสอบต้องประกอบด้วย ข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินของบริษัท ส่งผลให้บริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องนี้เพิ่มมากขึ้น

ประเด็นที่ 4 รายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์

ข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบในประเด็นเกี่ยวกับรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ผลการวิจัยปรากฏดังต่อไปนี้

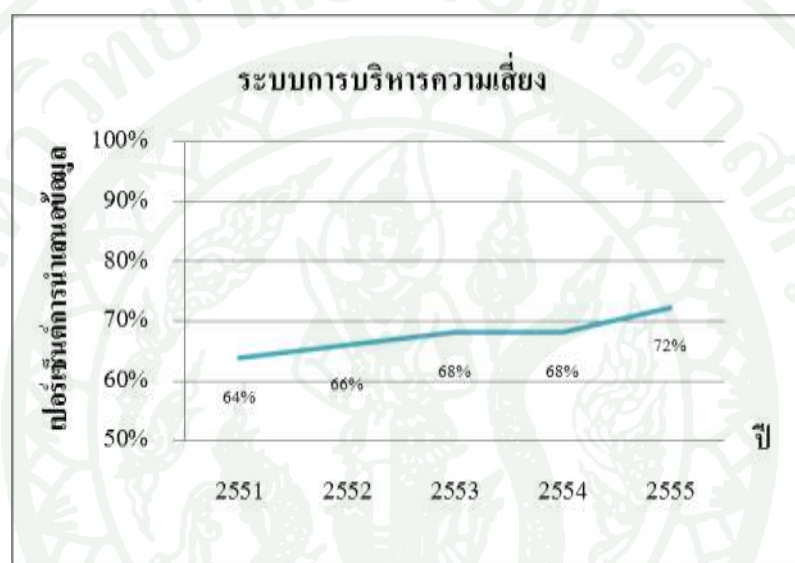


ภาพที่ 7 แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ
ประเด็นเกี่ยวกับรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์

จากกราฟเส้นในภาพที่ 7 จำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้เพิ่มสูงขึ้นในปี 2552 อาจเนื่องจากแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2542 ที่ออกโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2542) ยังไม่ได้มีการระบุประเด็นเกี่ยวกับรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ให้ควรมีการเปิดเผยในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ต่อมา มีประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2551 ระบุว่ารายงานของคณะกรรมการตรวจสอบต้องประกอบด้วย ความเห็นเกี่ยวกับรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ เพิ่มเติมจากแนวปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2542 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2542) ส่งผลให้มีจำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้เพิ่มสูงขึ้น

ประเด็นที่ 5 ระบบการบริหารความเสี่ยง

ข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบในประเด็นเกี่ยวกับระบบการบริหารความเสี่ยง มีข้อมูลเชิงรายละเอียด คือ คำอธิบายเกี่ยวกับการสอบทานระบบการบริหารความเสี่ยง, กรอบความเสี่ยงหรือการควบคุม หรือเกณฑ์อื่น ๆ ที่เป็นพื้นฐานในการให้ความเห็น, รายงานการทุจริต หรือสิ่งผิดปกติ หรือจุดอ่อนที่สำคัญในระบบการควบคุม ผลการวิจัยปรากฏดังต่อไปนี้



ภาพที่ 8 แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ประเด็นเกี่ยวกับระบบการบริหารความเสี่ยง

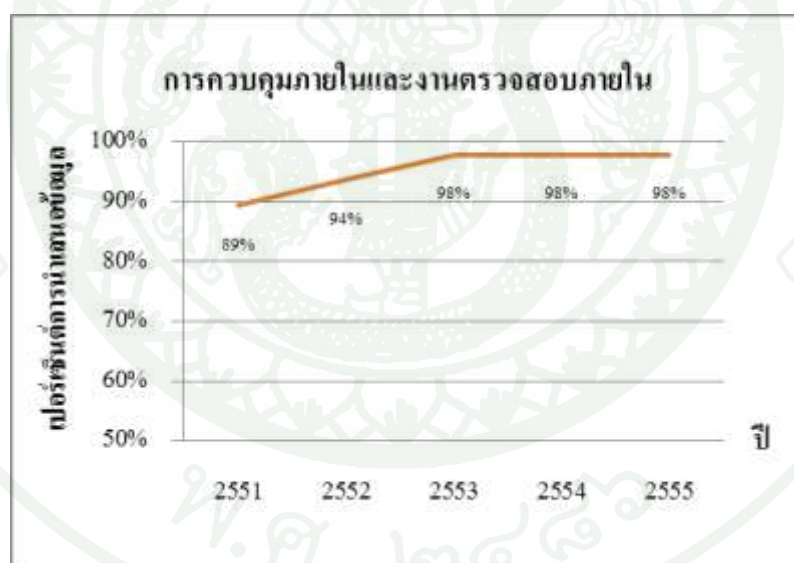
จากกราฟเส้นในภาพที่ 8 จำนวนบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ที่ไม่สูงมาก อาจเนื่องมาจาก ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2551 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2551) ไม่ได้ระบุว่ารายงานของคณะกรรมการตรวจสอบต้องประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับระบบการบริหารความเสี่ยงอย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม จากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า แนวโน้มจำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้เพิ่มสูงขึ้น อาจเนื่องมาจาก มาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน (International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing) (ปรับปรุง 2556) พัฒนาโดย คณะกรรมการมาตรฐานงานตรวจสอบภายในสากล (International Internal Auditing Standards Board)

ได้มีการกล่าวถึงหัวข้อที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (รายละเอียดอยู่ในบทที่ 2 หน้า 24 ถึง 25) บริษัทจึงให้ความสำคัญกับระบบการบริหารความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น และคณะกรรมการตรวจสอบได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับระบบการบริหารความเสี่ยงในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ส่งผลให้มีจำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลประเด็นนี้ในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ

ประเด็นที่ 6 การควบคุมภายในและงานตรวจสอบภายใน

ข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมภายในและงานตรวจสอบภายใน ซึ่งมีข้อมูลเชิงรายละเอียด คือความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบควบคุมภายในของบริษัท หรือข้อมูลเกี่ยวกับการสอบทานงานตรวจสอบภายในและการปฏิบัติตามแผนงานตรวจสอบภายใน ผลการวิจัยปรากฏดังต่อไปนี้



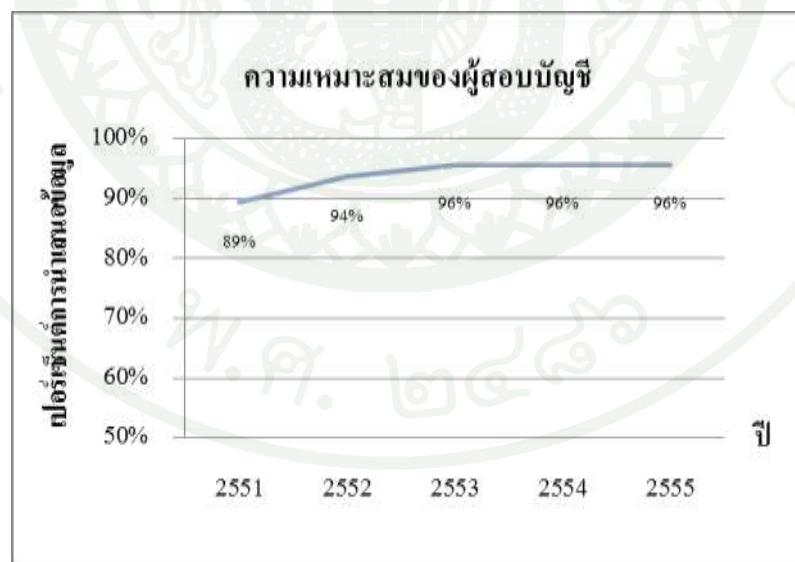
ภาพที่ 9 แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมภายในและงานตรวจสอบภายใน

จากกราฟเส้นในภาพที่ 9 จำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้เพิ่มสูงขึ้นและคงที่เนื่องจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2542) มีการออกแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2542 สอดคล้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) ซึ่งมีการออกประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการ

ตรวจสอบ พ.ศ. 2551 ระบุว่ารายงานของคณะกรรมการตรวจสอบต้องประกอบด้วยข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของบริษัท สอดคล้องกับคู่มือคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2553 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553) ส่งผลให้บริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องนี้

ประเด็นที่ 7 ความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี

ข้อมูลที่มีการนำเสนอในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบในประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี ข้อมูลเชิงรายละเอียด คือ ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบต่อคณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี การแต่งตั้งผู้สอบบัญชี และกระบวนการที่ใช้ในการคัดเลือกผู้สอบบัญชี หรือข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของค่าตอบแทนที่ให้กับผู้สอบบัญชี ทั้งส่วนที่เป็นค่าสอบบัญชีและค่าบริการอื่น การส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี และการพิจารณาหมุนเวียนผู้สอบบัญชีในกรณีที่ปฏิบัติงานครบ 5 รอบปีบัญชีติดต่อกัน หรือควรนำเสนอข้อมูลที่ว่าคณะกรรมการตรวจสอบได้รับหนังสือรับรองความเป็นอิสระจากผู้สอบบัญชี ผลการวิจัยปรากฏดังต่อไปนี้



ภาพที่ 10 แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่มีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี

จากกราฟเส้นในภาพที่ 10 จำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2542) มีการออกแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2542 สอดคล้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) ที่มีการออกประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2551 ระบุว่ารายงานของคณะกรรมการตรวจสอบต้องประกอบด้วยข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชีสอดคล้องกับคู่มือคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2553 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553) ส่งผลให้บริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องนี้

จากการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่า มีเพียงไม่กี่บริษัทที่มีการนำเสนอข้อมูลในเชิงรายละเอียดในเรื่องการส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี และการพิจารณาหมุนเวียนผู้สอบบัญชี ในกรณีที่ปฏิบัติงานครบ 5 รอบปีบัญชีติดต่อกัน และไม่มีบริษัทใดเลยที่มีการนำเสนอข้อมูลที่ว่า คณะกรรมการตรวจสอบได้รับหนังสือรับรองความเป็นอิสระจากผู้สอบบัญชี สอดคล้องกับผลวิจัยของ ขวัญสกุล เต็งอัมว (2555) ที่ระบุว่า รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบส่วนใหญ่ไม่ได้รับรองว่า คณะกรรมการได้รับเอกสารที่แสดงถึงความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี

ประเด็นที่ 8 ข้อกำหนดของหลักทรัพย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบในประเด็นเกี่ยวกับข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีข้อมูลเชิงรายละเอียด คือ ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท หรือ รายการฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยปรากฏดังต่อไปนี้



ภาพที่ 11 แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ประเด็นเกี่ยวกับข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

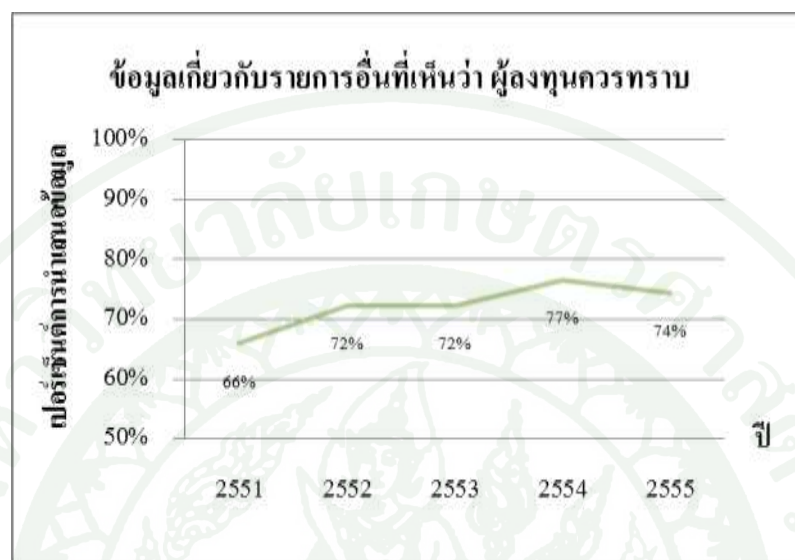
จากกราฟเส้นในภาพที่ 11 จำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้เพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2542) มีการออกแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2542 สอดคล้องกับประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2551 ระบุว่ารายงานของคณะกรรมการตรวจสอบต้องประกอบด้วยข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท สอดคล้องกับคู่มือคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2553 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553) ส่งผลให้บริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องนี้

จากการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่า ไม่มีบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลในเชิงรายละเอียดในเรื่องรายการฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นที่ 9 ข้อมูลเกี่ยวกับรายการอื่นที่เห็นว่าผู้ลงทุนควรทราบ

ข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบในประเด็นเกี่ยวกับรายการอื่นที่เห็นว่าผู้ลงทุนควรทราบ ซึ่งมีข้อมูลเชิงรายละเอียดเกี่ยวกับความเห็นหรือข้อสังเกตโดยรวมที่คณะกรรมการตรวจสอบได้รับการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย หรือความเห็นเกี่ยวกับความ

รวมมือจากเจ้าหน้าที่ของบริษัท และอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยผู้บริหารของบริษัทในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบในภาคปฏิบัติจริง ผลการวิจัยปรากฏดังต่อไปนี้



ภาพที่ 12 แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับรายการอื่นที่เห็นว่าผู้ลงทุนควรทราบ

จากกราฟเส้นในภาพที่ 12 จำนวนบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ที่ไม่สูงมากนัก ถึงแม้ว่าจะมีการออกประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2551 ระบุว่ารายงานของคณะกรรมการตรวจสอบต้องประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับรายการอื่นที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปควรทราบภายใต้ขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท โดยมีแนวโน้มจำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้เพิ่มสูงขึ้น

ประเด็นที่ 10 ความเห็นโดยรวมหรือข้อสรุป

ข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบในประเด็นเกี่ยวกับความเห็นโดยรวมหรือข้อสรุป คือการนำเสนอความเห็นหรือข้อสังเกตโดยรวมที่ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎบัตร การใช้ดุลยพินิจ หรือข้อสรุปที่ยุติ ผลการวิจัยปรากฏดังต่อไปนี้



ภาพที่ 13 แนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ประเด็นเกี่ยวกับความเห็นโดยรวมหรือ ข้อสรุป

จากกราฟเส้นในภาพที่ 13 จำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้เพิ่มสูงขึ้น อาจเนื่องมาจาก มีการออกประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2551 ระบุว่ารายงานของคณะกรรมการตรวจสอบต้องประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นหรือข้อสังเกตโดยรวมที่ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎบัตร การใช้ดุลยพินิจ หรือข้อสรุปที่ยุติ และมีจำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยในประเด็นนี้ลดลงในปี 2555 อาจเนื่องจาก เกิดความเข้าใจคาดเคลื่อนของคณะกรรมการตรวจสอบในบางบริษัท กล่าวคือ มีรายงานคณะกรรมการตรวจสอบของบางบริษัทที่มีการเปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับความเห็นในเรื่องต่าง ๆ ครบถ้วนแล้ว จึงไม่ได้มีการแสดงความคิดเห็นโดยรวมหรือข้อสังเกตที่ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่อีกครั้งหนึ่ง เพราะคิดว่ารายละเอียดที่มีการเปิดเผยครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่ควรมีการเปิดเผยเรียบร้อยแล้ว จึงไม่อยากจะเปิดเผยซ้ำอีก ซึ่งขัดต่อประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2551

สรุปแนวโน้มการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

แนวโน้มบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอเพิ่มขึ้น ได้แก่ประเด็นดังต่อไปนี้ รายงานทางการเงิน, รายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์, ระบบการบริหารความเสี่ยง, การควบคุมภายในและงานตรวจสอบภายใน และข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

แนวโน้มบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอลดลง ได้แก่ประเด็นรายการอื่นที่เห็นว่าผู้ลงทุนควรทราบ และความเห็นโดยรวมหรือข้อสรุป

แนวโน้มบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอคงที่ ได้แก่ประเด็นดังต่อไปนี้ องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ, บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ และความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ใช้วิธีการทางสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วย 1) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ 2) จำนวนของคณะกรรมการที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน 3) จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบ และ 4) จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละปี กับตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 4 ข้อ ปรากฏตามตารางที่ 8 ถึง 11 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพ
รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

เรื่อง	Correlation Coefficient	Sig. (2-tailed)
ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ กับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ	-0.136*	0.038

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ หรือสัดส่วนจำนวน
คณะกรรมการตรวจสอบต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับ
คุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ หรือ สามารถอธิบายถึงคุณภาพรายงานของ
คณะกรรมการตรวจสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจากตัวแปรขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ
มีระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.038 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 แต่ค่าความสัมพันธ์มีค่า
น้อยมาก จนอาจถือได้ว่าขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ หรือสัดส่วนจำนวนคณะกรรมการ
ตรวจสอบต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการ
ตรวจสอบก็ว่าได้

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมบูรณ์ สารพัด (2547) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบกับรายงานของผู้สอบบัญชี ผลการวิจัยพบว่า
จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับรายงานของผู้สอบบัญชี; วิจารณ์ ปิยรัตนวงศ์
(2549) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับ
มูลค่ากิจการ ผลการวิจัยพบว่า ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่า
กิจการ; ปณิธาน สุจิระชาติ (2550) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ
กับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย ผลการวิจัยพบว่า ขนาดของคณะกรรมการ
ตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย นอกจากนี้ พรณี
ขรรยง (2555) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่าของ
บริษัท ผลการวิจัยพบว่า ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการ
ส่วนการศึกษาอื่น สุธี สุวรรณปิยะ และจิรา แยมมีศรี (2555) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจของกิจการ : กรณีศึกษากลุ่มบริษัทที่

จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ MAI ผลการวิจัยพบว่า สัดส่วนของจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบต่อจำนวนคณะกรรมการทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ของกิจการ

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Yatim (2009) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบและการบริหารจัดการความเสี่ยง ผลการวิจัยพบว่า ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการบริหารจัดการความเสี่ยง กล่าวคือ จำนวนของสมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบที่เพิ่มขึ้น มีแนวโน้มที่จัดตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

ตารางที่ 9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงินกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

เรื่อง	Correlation Coefficient	Sig. (2-tailed)
ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงินกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ	0.105	0.108

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ หรือไม่สามารถอธิบายถึงคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจาก ตัวแปรจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน มีค่าระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.108 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.05

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รุจิรา ชัยปัญญากุล (2550) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบกับผลการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ทางบัญชีและการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน; วิวรรยา รูปสมุทร (2550) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรงบไตรมาส ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความชำนาญทางบัญชีและการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรงบไตรมาส; พรณี ขรรยง (2555) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการ

ตรวจสอบกับมูลค่าของบริษัท ผลการศึกษาพบว่า ความรู้และประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงิน ไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าของบริษัท

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมบูรณ์ สารพัด (2547) ซึ่ง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบกับรายงานของผู้สอบบัญชี ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความชำนาญทางการบัญชีหรือการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับรายงานของผู้สอบบัญชี; ปณิธาน สุจิรัชชาติ (2552) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความชำนาญทางการบัญชีและการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย; วิจารณ์ ปิยะธนาวงศ์ (2549) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่ากิจการ ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ทางการบัญชีและการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่ากิจการ; สุธี สุวรรณปิณฑะ และ จิรา เข้มมีศรี (2555) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ของกิจการ : กรณีศึกษากลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ MAI ผลการศึกษาพบว่า จำนวนของคณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญประสบการณ์ด้านบัญชีและการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ของกิจการ

ตารางที่ 10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

เรื่อง	Correlation Coefficient	Sig. (2-tailed)
ความสัมพันธ์ระหว่างค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ	-0.133*	0.041

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ หรือสามารถอธิบายถึงคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจากตัวแปรจำนวนค่าตอบแทนต่อปีมีค่าระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.041 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ

ที่กำหนดไว้คือ 0.05 แต่ค่าความสัมพันธ์ มีค่าน้อยมาก จนอาจถือได้ว่าค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบที่ว่าได้

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุธี สุวรรณปิณฑะ และจิรา แยมมีศรี (2555) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจของกิจการ : กรณีศึกษากลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ MAI ผลการศึกษาพบว่า จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ของกิจการอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

เรื่อง	Correlation Coefficient	Sig. (2-tailed)
ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งการประชุมของ คณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของ คณะกรรมการตรวจสอบ	0.055	0.404

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละปี ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ หรือไม่สามารถอธิบายถึงความมีคุณภาพของรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบได้ที่ระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ คือ 0.05 เนื่องจากตัวแปรจำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละปีมีค่าระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.404 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.05

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิภารัตน์ ปิยรัตนวงศ์ (2549) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่ากิจการ ผลการศึกษาพบว่า จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าของบริษัท; รุจิรา ชัยปัญญากุล (2550) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบกับผลการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน; วิวรรยา ฐปสมุทร์ (2550) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรงบไตรมาส ผลการศึกษา

พบว่า จำนวนครั้งในการจัดการประชุมไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรในงบไตรมาส; ปณิธาน สุจิราโต (2552) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย ผลการศึกษาพบว่า จำนวนครั้งในการจัดการประชุมไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย; สุทธิ สุวรรณปิณฑะ และ จิรา เข้มมีศรี (2555) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ของกิจการ : กรณีศึกษากลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ MAI ผลการศึกษาพบว่า จำนวนครั้งของการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบของแต่ละปีไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ของกิจการ

ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับ Yatim (2009) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบและการบริหารจัดการความเสี่ยง ผลการศึกษาพบว่า จำนวนครั้งในการจัดการประชุมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการบริหารจัดการความเสี่ยง; พรณี ยรรยง (2555) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่าของบริษัท ผลการศึกษาพบว่า การเข้าร่วมประชุมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับมูลค่าของบริษัท และไม่สอดคล้องกับ ขวัญสกุล เต็งอำนวย (2555) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบและการเปิดเผยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบในบริษัทจดทะเบียนกลุ่ม SET 100 และกลุ่ม MAI งานวิจัยพบว่า ความถี่ของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับการเปิดเผยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบในภาพรวม ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

ข้อวิจารณ์

ผลการวิจัยเรื่องคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พบว่า การที่ระดับของคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในปี พ.ศ. 2552 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2551 และมีระดับคุณภาพรายงานคงที่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ถึง 2555 อาจเนื่องมาจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) ออกประกาศเรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2551 โดยมีการกำหนดข้อมูลที่ต้องมีการเปิดเผยในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบอย่างชัดเจน ส่งผลให้คณะกรรมการตรวจสอบมีแนวทางในการจัดทำรายงานดังกล่าวที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทำให้ระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจากการเก็บข้อมูลผู้วิจัยพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วคณะกรรมการตรวจสอบ จะนำเสนอข้อมูลตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทส่วนใหญ่จะทำการเปิดเผยข้อมูลเพียงเพื่อให้มีข้อมูลครบถ้วนตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนด โดยมีเนื้อหาที่ทำการเปิดเผยยังไม่เพียงพอ ครบถ้วน และเป็นประโยชน์เท่าที่ควร คณะกรรมการตรวจสอบจึงควรให้ความสำคัญในเรื่องความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่มีเปิดเผยมากกว่าการเปิดเผยให้เข้าไปตามประเด็นที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดโดยขาดความเป็นประโยชน์ของข้อมูล

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พบว่า ตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วย (1) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ (2) จำนวนของคณะกรรมการที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน (3) จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบ และ (4) จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละปี ไม่สามารถอธิบายคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบได้ โดยจากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง 4 ข้อ ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

1. ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ หรือสัดส่วนจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ แต่ค่าความสัมพันธ์น้อยมาก อาจกล่าวได้ว่าขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ หรือไม่สามารถอธิบายถึงคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบได้ กล่าวคือ ถึงแม้ว่าบริษัทจะมีขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบที่เท่ากัน แต่อาจจะมีระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่แตกต่างกัน โดยการที่รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีระดับคุณภาพรายงานแตกต่างกัน อาจเนื่องจากคณะกรรมการ

ตรวจสอบมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจไม่เกี่ยวข้องกับจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบว่ามีจำนวนมากหรือน้อย เพราะแม้ว่าบริษัท จะมีกรรมการตรวจสอบจำนวนมากแต่ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำรายงานของ คณะกรรมการตรวจสอบ ก็จะส่งผลให้รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีคุณภาพ ในทางกลับกันกรรมการตรวจสอบเพียงท่านเดียวที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำ รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ก็จะส่งผลให้รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีคุณภาพที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้คือ ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับ คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

2. จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงินไม่ส่งผลต่อระดับ คุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ กล่าวคือ ถึงแม้ว่าจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่ จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงินของ SET 50 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1 ท่าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทาง ปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2542 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2542) ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 ท่าน ต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้าน บัญชีหรือการเงิน ซึ่งมีจำนวน 6 บริษัทใน SET 50 ที่กรรมการตรวจสอบไม่ได้จบการศึกษาด้านบัญชี หรือการเงิน แต่อย่างไรก็ตามจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน ไม่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ เนื่องจาก การที่รายงานของคณะกรรมการ ตรวจสอบมีระดับคุณภาพรายงานแตกต่างกัน เพราะคณะกรรมการตรวจสอบมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องของการจัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับจำนวน คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน ว่ามีจำนวนมากหรือน้อย เพราะถึงแม้ว่า บริษัทจะมีกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน จำนวนมากแต่ขาดความรู้ความ เข้าใจในเรื่องของการจัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ก็จะส่งผลให้รายงานของ คณะกรรมการตรวจสอบไม่มีคุณภาพ ในทางกลับกันกรรมการตรวจสอบไม่มีความรู้ด้านบัญชีหรือ การเงิน แต่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ก็จะ ส่งผลให้รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีคุณภาพที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ คือ จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพ รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

3. จำนวนคำตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม กับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ แต่ค่าความสัมพันธ์น้อยมาก จนอาจถือได้ว่า คำตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานคณะกรรมการ

กรรมการตรวจสอบก็ว่าได้ ซึ่งค่าตอบแทนของคณะกรรมการตรวจสอบมีความแตกต่างกันมาก อาจเนื่องมาจากในแต่ละกลุ่มธุรกิจมีระดับการจ่ายค่าตอบแทนของคณะกรรมการตรวจสอบที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามจำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบอาจไม่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ กล่าวคือ การที่รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีระดับคุณภาพรายงานแตกต่างกัน อาจเนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับจำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบว่ามีจำนวนมากหรือจำนวนน้อย เพราะถึงแม้ว่าบริษัทจะให้ค่าตอบแทนแก่กรรมการตรวจสอบเป็นจำนวนเงินมาก แต่ถ้ากรรมการท่านนั้นขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ก็จะส่งผลให้รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีคุณภาพ ในทางกลับกันถึงแม้ว่ากรรมการตรวจสอบจะได้ค่าตอบแทนจำนวนเงินน้อยจากบริษัท แต่กรรมการตรวจสอบท่านนั้นมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ก็จะส่งผลให้รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีคุณภาพที่ดี สอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้คือ ค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

4. จำนวนครั้งในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ หรือไม่สามารถอธิบายถึงคุณภาพของรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบได้นั้น กล่าวคือ ถึงแม้ว่าจำนวนครั้งในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบของ SET 50 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9 ครั้ง ซึ่งมากกว่าแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2542 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2542) ที่กำหนดให้ควรมีการประชุมโดยเฉลี่ยปีละ 4 ครั้ง แต่อย่างไรก็ตามจำนวนครั้งในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบไม่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ กล่าวคือ การที่รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีระดับคุณภาพรายงานแตกต่างกัน อาจเนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจไม่เกี่ยวข้องกับจำนวนครั้งในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบว่ามีจำนวนการประชุมมากหรือน้อย เพราะถึงแม้ว่าจะมีการจัดประชุมเป็นจำนวนมาก แต่คณะกรรมการตรวจสอบขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ก็จะส่งผลให้รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ คือ จำนวนครั้งในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากการวิจัยในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ แสดงให้เห็นถึงคุณภาพในการปฏิบัติหน้าที่ที่ดีขึ้นของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยเฉพาะหน้าที่ในการจัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ อาจเนื่องจากผลของการใช้มาตรการต่าง ๆ ของหน่วยงานกำกับดูแลกิจการ และสนับสนุนให้บริษัทจดทะเบียนต่าง ๆ เล็งเห็นถึงความสำคัญของคุณลักษณะที่ดี บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบมากยิ่งขึ้น แต่ก็ยังมีคณะกรรมการตรวจสอบของบางบริษัทที่ไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบให้มีคุณภาพเท่าที่ควร และบางบริษัทยังมีการนำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วนตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้มีการเปิดเผยในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

คณะกรรมการตรวจสอบ เป็นคณะกรรมการภายใต้ความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัท ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัท โดยคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ถูกกำหนดให้เป็นกรรมการอิสระทุกราย เนื่องจากคณะกรรมการที่เป็นอิสระสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจการบริหารงานของฝ่ายบริหาร มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงินอย่างเพียงพอ เพื่อสามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของงบการเงิน และต้องจัดให้มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบต้องมีจำนวนที่มากเพียงพอที่จะควบคุมดูแลการทำงานของฝ่ายบริหารและระบบการควบคุมภายในของบริษัทเป็นไปอย่างทั่วถึง ซึ่งตามแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2542 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2542) ระบุว่า คณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระอย่างน้อย 3 คน

การให้ความเห็นที่เที่ยงธรรม โปร่งใส ต่อรายงานทางการเงินและระบบการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจสอบ ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ฝ่ายจัดการและผู้สอบบัญชีได้มีการพิจารณาร่วมกันในเรื่องของการจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ทำให้คณะกรรมการบริษัทมั่นใจได้ว่าฝ่ายจัดการมีการบริหารงานอย่างระมัดระวังและคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้เห็นถึงความสำคัญของการรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ เนื่องจากรายงานดังกล่าวเป็นการแสดงความเห็นอย่างเป็นอิสระและตรงไปตรงมาของคณะกรรมการตรวจสอบ จึงมีข้อกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบต้องมีหน้าที่จัดทำรายงานการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (Report of the Audit Committee) และเปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553) ดังนั้นรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบถือเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารระหว่างบริษัทกับนักลงทุนเพื่อสร้างความมั่นใจและแสดงให้เห็นถึงวิธีการหรือกระบวนการที่ก่อให้เกิดการรายงานทางการเงินที่ดี

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลที่คณะกรรมการตรวจสอบรายงานในรายงานประจำปีเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักลงทุนและผู้ถือหุ้นของบริษัท ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ และรวบรวมประเด็นที่ควรมีการนำเสนอในรายงานดังกล่าวจากแนวคิดต่าง ๆ ใดๆก็ตามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาและจำแนกประเด็นข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบเป็น 10 ข้อ ซึ่งปรากฏในบทที่ 2 ตารางที่ 3 (หน้า 30) และเพื่อประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 50 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ถึง 2555 ซึ่งผลการประเมินคุณภาพรายงานฯ ปรากฏในบทที่ 4 ตารางที่ 6 (หน้า 55 ถึง 56) นอกจากนี้ยังศึกษาระดับและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งผลการวิจัยปรากฏในบทที่ 4 ตารางที่ 8 ถึง 11 (หน้า 75 ถึง 79)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใช้ในการคำนวณดัชนี SET 50 สำหรับการอ้างอิงในระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2556 เป็นเวลา 5 ปีติดต่อกัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ถึง 2555 ที่มีการเปิดเผยข้อมูลครบถ้วน โดยรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีที่เสนอต่อผู้ถือหุ้น (แบบ 56-2) และเก็บข้อมูลคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ ประเมินจากรายงานคณะกรรมการตรวจสอบที่มีการเปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัทโดยแบบประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่พัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ใช้วิธีการทางสถิติเชิงอนุมานทำการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระได้แก่ คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วย 1) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ 2) จำนวนของคณะกรรมการที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน 3) จำนวนคำตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบ และ 4) จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละปี กับตัวแปรตามได้แก่ คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

ผลการวิจัยในส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา

1. ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคณะกรรมการตรวจสอบมีจำนวน 3 ท่าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2542 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2542) ที่ระบุว่า คณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระอย่างน้อย 3 คน และโดยทั่วไปจำนวนสมาชิกจะอยู่ระหว่าง 3 ถึง 5 คน และสอดคล้องกับคู่มือคณะกรรมการตรวจสอบปี พ.ศ. 2553 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553) ระบุว่า คณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วยสมาชิกอย่างน้อย 3 คน โดยทุกคนต้องเป็นกรรมการอิสระ

2. จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยจำนวนกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงินคือ 1 ท่าน แสดงให้เห็นว่า บริษัทมีการปฏิบัติตามสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2542 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2542) ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 ท่าน ต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงินเพียงพอที่จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน และสอดคล้องกับคู่มือคณะกรรมการตรวจสอบปี พ.ศ. 2553 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553) ที่ระบุว่า กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คนต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงินอย่างเพียงพอที่จะสามารถทำหน้าที่ในการสอบทานความเชื่อถือได้ของงบการเงิน อย่างไรก็ตาม มีจำนวน 6 บริษัทใน SET 50 ที่กรรมการตรวจสอบไม่ได้จบการศึกษาด้านบัญชีหรือการเงิน ได้แก่ บมจ.โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์, บมจ.บีทีเอส กรุ๊ป โฮลดิ้งส์, บมจ.โทเทิ่ล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น, บมจ.โฮม โปรดัคส์ เซ็นเตอร์, บมจ.ปตท. และบมจ.การบินไทย แต่เมื่อผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณสมบัติในเรื่องประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงินของทั้ง 6 บริษัทข้างต้น พบว่า มีจำนวน 5 บริษัท ที่มีการระบุรายละเอียดเพิ่มเติมในรายงานประจำปีของบริษัทว่า กรรมการตรวจสอบท่านใด มีความรู้และประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงินอย่างเพียงพอที่จะสามารถทำหน้าที่ในการสอบทานความน่าเชื่อถือของงบการเงินได้ และมีเพียง 1 บริษัทที่ไม่ได้มีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ได้แก่ บมจ.โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์

3. จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบ จากผลการวิจัย พบว่า จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบมีความแตกต่างกันมาก อาจเนื่องมาจากบริษัทที่ใช้ในการศึกษา มาจากกลุ่มธุรกิจที่มีความแตกต่างกัน จึงทำให้มีระดับการจ่ายค่าตอบแทนของคณะกรรมการตรวจสอบที่แตกต่างกัน

4. จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละปี จากผลการวิจัย พบว่า จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบบางบริษัท มีจำนวนต่ำสุด 4 ครั้งต่อปี ถือได้ว่ามีแนวทางปฏิบัติสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2542 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2542) ที่กำหนดไว้ว่าคณะกรรมการตรวจสอบควรจัดให้มีการประชุมโดยเฉลี่ยปีละ 4 ครั้ง เพื่อพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับคู่มือคณะกรรมการตรวจสอบปี พ.ศ. 2553 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553)

5. คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ผลจากการวิจัย พบว่า คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 50 เพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2551 คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบอยู่ในระดับดี (4) ในปี พ.ศ. 2552 ถึง 2555 คุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบอยู่ในระดับดีมาก (5) เท่ากัน และภาพรวมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการคำนวณดัชนี SET 50 แสดงให้เห็นว่าคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบอยู่ในระดับดีมาก (5)

ระดับของคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในปี พ.ศ. 2552 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2551 อาจเนื่องมาจาก ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2551) ออกประกาศเรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ.2551 โดยมีการกำหนดข้อมูลที่ต้องมีการเปิดเผยในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบอย่างชัดเจน ส่งผลให้คณะกรรมการตรวจสอบมีแนวทางในการจัดทำรายงานดังกล่าว ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทำให้ระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วคณะกรรมการตรวจสอบจะนำเสนอข้อมูลตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดเป็นพื้นฐาน

ผลการวิจัยในส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พบว่า ตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบไม่สามารถอธิบายคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบได้ โดยจากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง 4 ข้อ กล่าวคือ ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ หรือสัดส่วนจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด และจำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ แต่ค่าความสัมพันธ์น้อยมากจนอาจถือได้ว่า ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ และค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบก็ได้ จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน และจำนวนครั้งในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ กล่าวโดยสรุป คือ ตัวแปรคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ไม่ว่าจะเป็นขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ จำนวนคณะกรรมการที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือการเงิน จำนวนค่าตอบแทนต่อปีของคณะกรรมการตรวจสอบ และจำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในแต่ละปี ไม่มีผลต่อระดับคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ สามารถนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะจากการวิจัยและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปได้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักลงทุนและผู้ถือหุ้นของบริษัท, ประเมินความมีคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 50 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ถึง 2555 และศึกษาระดับและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ

ของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 50 ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ต่อไปนี้

1. คณะกรรมการตรวจสอบ ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นรายงานที่เปรียบเสมือนตัวแทนของคณะกรรมการตรวจสอบในการถ่ายทอดสิ่งที่คณะกรรมการตรวจสอบได้ปฏิบัติตามทั้งหมดในรอบปีที่ผ่านมา รวมถึงความคิดเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ เพราะมีบางบริษัทที่คณะกรรมการตรวจสอบมีการจัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบเพียงเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ที่กำหนดให้มีการจัดทำและเปิดเผยรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในรายงานประจำปี แต่คณะกรรมการตรวจสอบไม่ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพรายงานเท่าที่ควร กล่าวคือ คณะกรรมการตรวจสอบควรศึกษาอย่างจริงจังว่า ควรมีการนำเสนอข้อมูลอะไรบ้างที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้นและนักลงทุน เพื่อให้รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบจะกลายเป็นรายงานที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนภายใต้การกำกับดูแลที่ดี (Good Corporate Governance) ได้ รวมถึงคณะกรรมการตรวจสอบควรต้องมีจรรยาบรรณที่ดีในการทำงาน ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ

2. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ระดับของคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบเพิ่มขึ้น เนื่องจากโดยส่วนใหญ่แล้วคณะกรรมการตรวจสอบจะทำการเปิดเผยข้อมูลในรายงานดังกล่าวตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดเป็นพื้นฐาน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลคณะกรรมการตรวจสอบ ควรให้ความสนใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบมากยิ่งขึ้น และควรจัดให้มีการทำวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบในการจัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ที่ควรมีการเปิดเผยนอกเหนือจากที่เคยมีการกำหนดไว้แล้ว ยกตัวอย่างเช่น ควรกำหนดให้มีการแสดงความเห็นเกี่ยวกับระบบการบริหารความเสี่ยงของบริษัท กรอบความเสี่ยงหรือการควบคุม เป็นต้น เพื่อทำการยกระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ให้มีประสิทธิภาพ และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

3. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีบางบริษัทที่ไม่ได้ทำการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงินอย่างเพียงพอที่จะสามารถทำหน้าที่ในการสอบทานความน่าเชื่อถือของงบการเงินได้ ดังนั้น บริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบจึงควรให้ความสำคัญในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงินให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น อาจโดยการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยแสดงรายละเอียดว่า กรรมการท่านใดที่มีความรู้

และประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงินอย่างเพียงพอที่จะสามารถทำหน้าที่ในการสอบทานความน่าเชื่อถือของงบการเงินได้ เพื่อเป็นการสร้างมั่นใจให้แก่ผู้ถือหุ้นหรือนักลงทุน ว่าบริษัทได้มีการปฏิบัติตามคล้อยตามแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2542 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2542) ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 ท่าน ต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านบัญชีหรือการเงินเพียงพอที่จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน

4. คณะกรรมการตรวจสอบ ควรแสดงข้อมูลเพิ่มเติมในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับรายละเอียดการวางแผนการตรวจสอบภายใน เช่น จำนวนของผู้ตรวจสอบภายใน การประเมินความเสี่ยง การลดความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยงที่ตรวจพบ เป็นต้น ซึ่งการวางแผนตรวจสอบภายในนั้น แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอแนะนำให้ทำการศึกษาเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาวิธีการวัดระดับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยการศึกษาถึงความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่ทำการเปิดเผยในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ เช่น เรื่องระบบการบริหารความเสี่ยง ควรศึกษาว่ามีการเปิดเผยข้อมูลในเชิงรายละเอียดเกี่ยวกับกรอบความเสี่ยงหรือการควบคุม โดยต้องมีการประเมินเกี่ยวกับ ความเสี่ยงขององค์กรที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลการดำเนินงาน ระบบสารสนเทศขององค์กรและโอกาสของการเกิดทุจริต และวิธีการในการบริหารความเสี่ยงจากการทุจริตในองค์กร หรือศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบนอกเหนือจากที่มีการวิจัยในครั้งนี้ คือ คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ หรือเพิ่มคุณลักษณะด้านอื่นที่อาจส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อนำไปวิเคราะห์คุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ เช่น การประสานงานกับผู้สอบบัญชี หรือผู้ตรวจสอบภายในของบริษัท หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีในด้านอื่น เช่น ปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการบริษัท เพื่อนำไปวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

2. ทำการศึกษาคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยการขยายประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เช่น ศึกษาจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งตลาด หรือที่ใช้ในการคำนวณดัชนี SET 100 เป็นต้น หรือขยายการศึกษาไปยังกลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มตลาดใหม่ เป็นต้น เพื่อให้การศึกษามีความละเอียดและชัดเจนมากขึ้น

3. ศึกษาถึงความคาดหวัง หรือความพึงพอใจของผู้ถือหุ้นหรือนักลงทุนต่อรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ กล่าวคือ ผู้ถือหุ้น หรือนักลงทุนต้องการให้คณะกรรมการตรวจสอบแสดงข้อมูลอะไรบ้างในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ศึกษาโดยการสร้างแบบสอบถามถึงความคาดหวัง หรือความพึงพอใจของผู้ถือหุ้นหรือนักลงทุน หรือโดยการสัมภาษณ์จากผู้ถือหุ้นหรือนักลงทุนโดยตรง

ข้อจำกัด

ผู้วิจัยทำการประเมินคุณภาพรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบโดยการวิเคราะห์รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่เปิดเผยในรายงานประจำปี เพื่อตรวจสอบว่ามีการนำเสนอข้อมูลตามแบบประเมินที่พัฒนาขึ้น โดยการรวบรวมข้อมูลที่ควรมีการนำเสนอในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วย ประเด็นที่ระบุไว้ในประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2551 และคู่มือคณะกรรมการตรวจสอบ ปี 2553 ซึ่งคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นผู้กำหนดทุกประเด็นเป็นพื้นฐาน ซึ่งแบบประเมินคุณภาพที่ผู้วิจัยพัฒนานั้นนั้น ไม่สามารถใช้ในการวัดความสมบูรณ์ของเนื้อหา หรือความเป็นประโยชน์ของข้อมูลที่มีเปิดเผยในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบได้

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมบัญชีกลาง. 2554. **มาตรฐานการตรวจสอบภายในและจรรยาบรรณการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของส่วนราชการ** (Online). <http://www.cgd.go.th>, 2 ตุลาคม 2556.

ขจรวุฒิ นาสีริกุล. 2550. “การดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบในประเทศไทย”. **จุฬาลงกรณ์วารสาร**. (มกราคม-มีนาคม 2550): 14-42.

ขวัญสกุล เต็งอำนวยการ. 2555. “ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและการเปิดเผยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบในบริษัทจดทะเบียนกลุ่มSET100 และกลุ่มmai”. **วารสารวิชาชีพบัญชี**, 8 (22): 20-37.

จันทนา สาขกร และคณะ. 2551. **การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส.

เจริญ เกษภูววัลย์. 2543. **กระบวนการกำกับดูแลกิจการที่ดีเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พอดี จำกัด.

ณรงค์ ปรีดานันท์. 2541. “คณะอนุกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee)”. **วารสารบริหารธุรกิจ**. (2541): 22-31.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET). 2541. **แนวทางปฏิบัติของคณะกรรมการตรวจสอบ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บุญศิริการพิมพ์.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET). 2542. **แนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ** (Online). <http://www.set.or.th>, 2 ตุลาคม 2556.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET). 2549. **หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2549**. ศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET). 2551. ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.
2551 (Online). <http://www.set.or.th>, 3 ตุลาคม 2556.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET). 2553. คู่มือคณะกรรมการตรวจสอบ (Online).
<http://www.set.or.th>, 3 ตุลาคม 2556.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET). 2556. รายชื่อหลักทรัพย์ที่นำมาใช้ในการคำนวณดัชนี SET
50 Index (Online). <http://www.set.or.th>, 1 ตุลาคม 2556.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET). 2556. SET50 & SET100 Indices Rule ดัชนีราคา SET50
Index และ SET100 Index (Online). <http://www.set.or.th>, 3 ธันวาคม 2557.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2551. คณะกรรมการตรวจสอบ (Online). <http://www.bot.or.th>,
2 ตุลาคม 2556.

ธนุ ทดแทนคุณ. 2554. การเขียนรายงานทางวิชาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2552. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 15.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.

ปณิธาน สุจิรัชโช. 2552. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ
กับการจัดการกำไรรายได้ไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาบัญชี,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บริษัท หลักทรัพย์ ธนชาติ จำกัด (มหาชน). 2557. สิ่งที่ต้องทราบก่อนลงทุนใน SET50 Index
Futures 10 ประการ (Online). <https://www.thanachartsec.co.th>, 5 ธันวาคม 2557.

พรณี ขรรขง. 2555. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่าของ
บริษัท กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ใช้จำนวนในดัชนี
SET 100. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พัชรินทร์ ภัทรวานิชานนท์. 2553. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับ
ผลตอบแทนผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การศึกษา
ค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เมธากุล เกียรติกระจาย และ ศิลปะพร ศรีจันเพชร. 2544. ทฤษฎีการบัญชี. พิมพ์ครั้งที่ 9.
กรุงเทพมหานคร: Text and Journal Publication.

ยุทธ วรรณธรร. 2555. “การบริหารความขัดแย้งทางผลประโยชน์”. *Money and Wealth*. (มกราคม
2550): 96-97.

รุจิรา ชัยบุญญากุล. 2550. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบกับ
ผลการดำเนินงาน. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิภารัตน์ ปิยรัตนวงศ์. 2549. องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่า
ของบริษัท. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิวรรยา รูปสมุทร. 2550. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบกับการ
จัดการกำไรในงบไตรมาสของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศิลปพร ศรีจันเพชร. 2550. “กลไกการกำกับดูแลกิจการ”. *วารสารบริหารธุรกิจ*. (กรกฎาคม-กันยายน
2550): 1-5.

สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย. 2550. การสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัท
จดทะเบียนไทย (Online). <http://www.thai-iod.com>, 5 พฤศจิกายน 2556.

สมบูรณ์ สารพัด. 2547. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบกับ รายงานของผู้สอบบัญชี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุธี สุวรรณปิณฑะ และ จิรา แอ้มมีศรี. 2555. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของ คณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ของกิจการ (EVA): กรณีศึกษา กลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ MAI. การศึกษาด้วยตนเองบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการตรวจสอบภายใน, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

สุวิมล กุลาเลิศ. 2549. คู่มือปฏิบัติสำหรับผู้ตรวจสอบภายใน และกรรมการตรวจสอบเพื่อการ กำกับดูแลกิจการที่ดี. กรุงเทพมหานคร: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

อมรรัตน์ ศรีวิชานนท์. 2541. คณะกรรมการตรวจสอบกลไกเพิ่มคุณภาพของบริษัทจดทะเบียน. วารสารตลาดหลักทรัพย์ (1 มีนาคม 2541)

Board Matters Quarterly. 2013. **Enhanced Audit Committee Reports** (Online).

[http://www.ey.com/US/en/Issues/Governance-and-reporting/Audit-](http://www.ey.com/US/en/Issues/Governance-and-reporting/Audit-Committee/BoardMatters-Quarterly-June-2013-2-Enhanced-audit-committee-reports)

[Committee/BoardMatters-Quarterly-June-2013-2-Enhanced-audit-committee-reports,](http://www.ey.com/US/en/Issues/Governance-and-reporting/Audit-Committee/BoardMatters-Quarterly-June-2013-2-Enhanced-audit-committee-reports)
November 16, 2013.

Ernst and Young.Audit. 2013. **Audit Committee Reporting to Shareholders: going beyond the minimum** (Online). [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Audit_](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Audit_committee_reporting_to_shareholders:_going_beyond_the_minimum/$FILE/Audit_committee_reporting_CF0039.pdf)
[committee_reporting_to_shareholders:_going_beyond_the_minimum/\\$FILE/Audit_com](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Audit_committee_reporting_to_shareholders:_going_beyond_the_minimum/$FILE/Audit_committee_reporting_CF0039.pdf)
[mittee_reporting_CF0039.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Audit_committee_reporting_to_shareholders:_going_beyond_the_minimum/$FILE/Audit_committee_reporting_CF0039.pdf), November 16, 2013.

National Treasury. 2012. **The Report of the Audit Committee** (Online). [http://oag.treasury.](http://oag.treasury.gov.za/Publications/07.%20Internal%20Audit/Reporting%20Framework%20Guide%20-%20The%20Report%20of%20the%20Audit%20Committee.pdf)
[gov.za/Publications/07.%20Internal%20Audit/Reporting%20Framework%20Guide%20-](http://oag.treasury.gov.za/Publications/07.%20Internal%20Audit/Reporting%20Framework%20Guide%20-%20The%20Report%20of%20the%20Audit%20Committee.pdf)
[%20The%20Report%20of%20the%20Audit%20Committee.pdf](http://oag.treasury.gov.za/Publications/07.%20Internal%20Audit/Reporting%20Framework%20Guide%20-%20The%20Report%20of%20the%20Audit%20Committee.pdf), November 17, 2013.

Pandit, G.M., V. Subrahmanyam and G. M. Conway. 2005. **Audit Committee Reports Before and After Sarbanes-Oxley** *A Study of Companies Listed on the NYSE* (Online).

<http://www.nysscpa.org/cpajournal/2005/1005/essentials/p42.htm>, November 16, 2013.

Yatim, P. 2009. "Audity Committee Characteristic and Risk Management Of Malaysian Listed Firms".

Malaysian Accounting Review, 8 (1): 19-36.

Schroeder, D. A. 1995. "Evidence on negative earnings response coefficients". **Journal of Business Finance and Accounting**, 22(7): 939-959.

The Institutte of Internal Auditor. 2012. **International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing** (Online). <https://na.theiia.org/standards-guidance/Public%20Documents/IPPF%202013%20English.pdf>, November 17, 2013.

The FRC's Financial Reporting Lab. 2013. **Reporting of Audit Committees** (Online). <http://www.frc.org.uk/Our-Work/Publications/Financial-Reporting-Lab/Lab-Project-Report-Reporting-of-Audit-Committees.aspx>, November 16, 2013.





ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553)

องค์ประกอบ

คณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วยสมาชิกอย่างน้อย 3 ราย โดยทุกรายต้องเป็นกรรมการอิสระ ทั้งนี้ จำนวนสมาชิกควรขึ้นอยู่กับขอบเขตและความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งโดยทั่วไปตามมาตรฐานสากลจำนวนสมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบจะอยู่ระหว่าง 3-5 ราย

คุณสมบัติ

คุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบแบ่งออกเป็นคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะ

1. คุณสมบัติทั่วไป กรรมการตรวจสอบต้องมีคุณสมบัติเป็นกรรมการอิสระดังนี้

(ก) ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 1 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท ทั้งนี้ ให้นับรวมการถือหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้องของกรรมการอิสระรายนั้น ๆ ด้วย

(ข) ไม่เป็นหรือเคยเป็นกรรมการที่มีส่วนร่วมบริหารงาน ลูกจ้าง พนักงาน ที่ปรึกษาที่ได้เงินเดือนประจำ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทย่อย ลำดับเดียวกัน ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท เว้นแต่จะได้พ้นจากการมีลักษณะดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปีก่อนเข้ารับตำแหน่ง ทั้งนี้ ลักษณะต้องห้ามดังกล่าว ไม่รวมถึงกรณีที่กรรมการอิสระเคยเป็นข้าราชการ หรือที่ปรึกษา ของส่วนราชการซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท

(ค) ไม่เป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต หรือโดยการจดทะเบียนตามกฎหมายในลักษณะที่เป็น บิดามารดา คู่สมรส พี่น้อง และบุตร รวมทั้งคู่สมรสของบุตร ของผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ผู้มีอำนาจควบคุม หรือบุคคลที่จะได้รับการเสนอให้เป็นผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทหรือบริษัทย่อย

(ง) ไม่มีหรือเคยมี ความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท ในลักษณะที่อาจเป็นการขัดขวางการใช้ วิจารณญาณอย่างอิสระของตน รวมทั้งไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้ถือหุ้นที่มีนัย หรือผู้มีอำนาจควบคุม ของผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่

หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท เว้นแต่จะได้พ้นจากการมีลักษณะดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนเข้ารับตำแหน่ง

ความสัมพันธ์ทางธุรกิจข้างต้น รวมถึงการทำรายการทางการค้าที่กระทำเป็นประจำ เพื่อประกอบกิจการ การเช่าหรือให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ รายการเกี่ยวกับสินทรัพย์หรือบริการ หรือ การให้ หรือรับความช่วยเหลือทางการเงิน ด้วยการรับหรือให้กู้ยืม ค้ำประกัน การให้สินทรัพย์เป็น หลักประกันหนี้สิน รวมถึงพฤติกรรมอื่นทำนองเดียวกัน ซึ่งเป็นผลให้บริษัทหรือคู่สัญญาามีภาระ หนี้ที่ต้องชำระต่ออีกฝ่ายหนึ่ง ตั้งแต่ร้อยละ 3 ของสินทรัพย์ที่มีตัวตนสุทธิของบริษัทหรือตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป แล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า ทั้งนี้ การคำนวณภาระหนี้ดังกล่าวให้เป็นไปตามวิธีการ คำนวณมูลค่าของรายการที่เกี่ยวข้องกันตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนว่าด้วยหลักเกณฑ์ ในการทำรายการที่เกี่ยวข้องกัน โดยอนุโลม แต่ในการพิจารณาภาระหนี้ดังกล่าว ให้นับรวมภาระ หนี้ที่เกิดขึ้นในระหว่างหนึ่งปีก่อนวันที่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบุคคลเดียวกัน

(จ) ไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้น รายใหญ่หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท และไม่เป็นผู้ถือหุ้นที่มีนัย ผู้มีอำนาจควบคุม หรือ หุ้นส่วนของสำนักงานสอบบัญชี ซึ่งมีผู้สอบบัญชีของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทสังกัดอยู่ เว้นแต่จะได้พ้นจากการมีลักษณะ ดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปีก่อนเข้ารับตำแหน่ง

(ฉ) ไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้ให้บริการทางวิชาชีพใด ๆ ซึ่งรวมถึงการให้บริการเป็นที่ปรึกษา กฎหมายหรือที่ปรึกษาทางการเงิน ซึ่งได้รับค่าบริการเกินกว่า 2 ล้านบาทต่อปีจากบริษัท บริษัท ใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท และไม่เป็นผู้ถือหุ้น ที่มีนัย ผู้มีอำนาจควบคุมหรือหุ้นส่วนของผู้ให้บริการทางวิชาชีพนั้นด้วย เว้นแต่จะได้พ้นจากการมี ลักษณะดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปีก่อนเข้ารับตำแหน่ง

คำว่า “หุ้นส่วน” ตาม (จ) และ (ฉ) หมายความว่า บุคคลที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงาน สอบบัญชีหรือผู้ให้บริการทางวิชาชีพ ให้เป็นผู้ลงลายมือชื่อในรายงานการสอบบัญชี หรือ รายงานการให้บริการทางวิชาชีพ(แล้วแต่กรณี) ในนามของนิติบุคคลนั้น

ในกรณีที่บุคคลที่บริษัทแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการอิสระเป็นบุคคลที่มีหรือเคยมี ความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพเกินมูลค่าที่กำหนดตาม (ง) หรือ (ฉ) ข้างต้น คณะกรรมการบริษัทสามารถพิจารณาผ่อนผันได้ หากคณะกรรมการบริษัทพิจารณาแล้วเห็นว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่กระทบกับการแสดงความเห็นที่เป็นอิสระของกรรมการอิสระดังกล่าว โดยบริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลต่อไปนี้ไว้ในแบบ 56-1 รายงานประจำปี และในหนังสือนัดประชุม

(ก) ลักษณะความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพ ที่ทำให้บุคคลดังกล่าว มีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

(ข) เหตุผลและความจำเป็นที่ยังคงหรือแต่งตั้งให้บุคคลดังกล่าวเป็นกรรมการอิสระ

(ค) ความเห็นของคณะกรรมการบริษัทในการเสนอให้มีการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นกรรมการอิสระ

ในการผ่อนผันของคณะกรรมการบริษัทอาจกำหนดกรอบในการพิจารณาของคณะกรรมการบริษัทเพื่อให้เป็นไปตามหลักในการทำหน้าที่ของกรรมการตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมในปี 2551 ในส่วนที่เกี่ยวกับการทำหน้าที่ของกรรมการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (duty of loyalty) และระมัดระวัง (duty of care) ที่กำหนดให้คณะกรรมการบริษัทต้องตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัท ทั้งนี้ แนวทางการพิจารณาของคณะกรรมการบริษัทควรคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้ประกอบด้วย

(ก) เหตุผลและความจำเป็นในการแต่งตั้งหรือต่อวาระกรรมการอิสระรายดังกล่าว (เช่น บริษัทมีความจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถเป็นพิเศษจากกรรมการรายดังกล่าว) และ

(ข) ลักษณะรายการที่เข้าข่ายดังต่อไปนี้

1. รายการที่บริษัทได้รับประโยชน์เป็นสำคัญ
2. รายการธุรกิจปกติที่เป็นเงื่อนไขทางการค้าทั่วไป และ
3. ขนารายการที่ไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระของกรรมการอิสระ และไม่มีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับขนาดของบริษัท หรือไม่ได้เกิดขึ้นสม่ำเสมอ/ต่อเนื่อง

(ข) ไม่เป็นกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของกรรมการของบริษัท ผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ เช่น การมีข้อตกลงใน shareholders agreement เกี่ยวกับการแต่งตั้งกรรมการเพื่อเป็นตัวแทนและดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

(ข) ไม่ประกอบกิจการที่มีสภาพอย่างเดียวกันและเป็นการแข่งขันที่มีนัยกับกิจการของบริษัทหรือบริษัทย่อย หรือไม่เป็นหุ้นส่วนที่มีนัยในห้างหุ้นส่วน หรือเป็นกรรมการที่มีส่วนร่วมบริหารงาน ลูกจ้าง พนักงานที่ปรึกษาที่รับเงินเดือนประจำ หรือถือหุ้นเกินร้อยละ 1 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัทอื่น ซึ่งประกอบกิจการที่มีสภาพอย่างเดียวกันและเป็นการแข่งขันที่มีนัยกับกิจการของบริษัทหรือบริษัทย่อย

(ฅ) ไม่มีลักษณะอื่นใดที่ทำให้ไม่สามารถให้ความเห็นอย่างเป็นอิสระเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท ทั้งนี้โดยทั่วไปการแสดงความเห็นอย่างอิสระหมายความว่าแสดงความคิดเห็นหรือรายงานตามภารกิจที่ได้มอบหมาย โดยไม่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือตำแหน่งหน้าที่ และไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด รวมถึงไม่อยู่ภายใต้สถานการณ์ใด ๆ ที่อาจบีบบังคับให้ไม่สามารถแสดงความเห็นได้อย่างตรงไปตรงมา

ภายหลังได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการอิสระที่มีลักษณะเป็นไปตาม (ก) ถึง (ฉ) ข้างต้นแล้ว กรรมการอิสระอาจได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัทให้ตัดสินใจในการดำเนินกิจการของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทย่อยลำดับเดียวกัน ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท โดยมีการตัดสินใจในรูปแบบขององค์คณะ (collective decision) ได้

2. คุณสมบัติเฉพาะ กรรมการตรวจสอบต้องมีคุณสมบัติเฉพาะดังนี้

(ก) ไม่เป็นกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท ให้ตัดสินใจในการดำเนินกิจการของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทย่อยลำดับเดียวกัน ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท

(ข) ไม่เป็นกรรมการของบริษัทใหญ่ บริษัทย่อย หรือบริษัทย่อยลำดับเดียวกัน เฉพาะที่เป็นบริษัทจดทะเบียน

(ค) มีความรู้และประสบการณ์เพียงพอที่จะสามารถทำหน้าที่ในฐานะกรรมการตรวจสอบตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยกรรมการตรวจสอบต้องสามารถอุทิสเวลาอย่างเพียงพอในการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

(ง) กรรมการตรวจสอบไม่ควรเป็นกรรมการในบริษัทจดทะเบียนอื่นเกินกว่า 5 บริษัท เนื่องจากอาจมีผลให้การปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทใดบริษัทหนึ่งทำได้ไม่เต็มที่ (แนวปฏิบัติที่ดี)

(จ) สมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบทุกรายไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบัญชี หรือการเงิน เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบอาจขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญอิสระด้านการบัญชีหรือการเงิน จากภายนอกได้ อย่างไรก็ตาม กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 รายต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการบัญชี หรือ การเงินอย่างเพียงพอที่จะสามารถทำหน้าที่ในการสอบทานความเชื่อถือได้ของงบการเงิน และควรได้รับการพัฒนาความรู้ด้านการบัญชีหรือการเงินอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินผลกระทบต่อความเชื่อถือได้ของงบการเงิน ซึ่งจะมีผลให้การดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(ฉ) กรรมการตรวจสอบควรได้รับการอบรมและเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นและควรได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของคณะกรรมการตรวจสอบ (แนวปฏิบัติที่ดี)

ทั้งนี้ คุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะที่ระบุข้างต้นส่วนใหญ่เป็นคุณสมบัติที่กำหนดใน หลักเกณฑ์ การอนุญาตให้เสนอขายหลักทรัพย์ของสำนักงาน ก.ล.ด. และหลักเกณฑ์การเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ อย่างไรก็ดี เพื่อให้กรรมการอิสระหรือกรรมการตรวจสอบ

ของบริษัทมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริงเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของบริษัท คณะกรรมการบริษัทควรพิจารณาความเหมาะสมของการกำหนดคุณสมบัติของ

“กรรมการอิสระ” ของบริษัทขึ้นเอง และเปิดเผยในแบบ 56-1 และรายงานประจำปี โดยควรพิจารณา กำหนดให้เข้มงวดกว่าข้อกำหนดขั้นต่ำ ข้างต้น เช่น ในเรื่องสัดส่วนการถือหุ้นซึ่งเกณฑ์กำหนดห้ามกรรมการอิสระ และกรรมการตรวจสอบถือหุ้นในบริษัทเกินร้อยละ 1 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด ในขณะที่บริษัทขนาดใหญ่มีทุนจดทะเบียนมาก อาจพิจารณากำหนดห้ามกรรมการอิสระหรือกรรมการตรวจสอบถือหุ้น เกินร้อยละ 0.5 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด เนื่องจากการถือหุ้นไม่ถึงร้อยละ 1 ก็อาจมีผลกระทบต่อการแสดงความเห็นอย่างอิสระของกรรมการอิสระหรือกรรมการตรวจสอบได้

การแต่งตั้ง

(1) โดยปกติคณะกรรมการบริษัทเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการตรวจสอบ โดยกรรมการตรวจสอบทุกรายจะต้องเป็นกรรมการบริษัท เมื่อคณะกรรมการบริษัทแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบแล้ว บริษัทต้องจัดส่ง (ก) “แบบแจ้งรายชื่อและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (แบบ F24-1)” และ (ข) “หนังสือรับรองและประวัติของกรรมการตรวจสอบ (แบบ F24-2)” ต่อตลาดหลักทรัพย์ฯ ผ่านทางโทรสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ฯ รวมทั้งจัดส่งข้อมูลต่อสำนักงาน ก.ล.ต. ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลในระบบข้อมูลรายชื่อกรรมการและผู้บริหารให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

(2) สำหรับกรณีที่มีการเสนอชื่อบุคคลให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นพิจารณาแต่งตั้งเป็นกรรมการ และคณะกรรมการบริษัทจะแต่งตั้งกรรมการรายดังกล่าวให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการตรวจสอบด้วย บริษัทควรเสนอที่ประชุมผู้ถือหุ้นพิจารณาในคราวเดียวกันนั้น โดยการเปิดเผยข้อมูลต่อไปนี้ ในหนังสือนัดประชุมผู้ถือหุ้น ได้แก่ ชื่อ ประวัติ และข้อความที่ระบุว่า บุคคลดังกล่าวจะดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการตรวจสอบด้วย

(3) เมื่อกรรมการตรวจสอบครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือมีเหตุใดที่กรรมการตรวจสอบไม่สามารถอยู่ได้จนครบวาระ ซึ่งมีผลให้จำนวนสมาชิกน้อยกว่าจำนวนที่กำหนด คือ 3 ราย คณะกรรมการบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นควรแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบรายใหม่ให้ครบในทันที หรืออย่างช้าภายใน 3 เดือนนับแต่วันที่จำนวนสมาชิกไม่ครบ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบและสอดคล้องกับเกณฑ์การดำรงสถานะของบริษัทจดทะเบียนตามที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนด

(4) คณะกรรมการตรวจสอบหรือคณะกรรมการบริษัทเป็นผู้คัดเลือกกรรมการตรวจสอบ 1 รายให้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการตรวจสอบ

(5) การเลือกประธานกรรมการตรวจสอบควรพิจารณาอย่างรอบคอบถึงคุณสมบัติในการเป็นผู้นำ เนื่องจากประธานกรรมการตรวจสอบเป็นบุคคลที่จะให้ความมั่นใจในความมีประสิทธิภาพโดยรวมของคณะกรรมการตรวจสอบ มีผลต่อการวางแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นผู้นำในการประชุมให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง

วาระการดำรงตำแหน่ง

(1) ควรกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการตรวจสอบให้สอดคล้องกับวาระการเป็นกรรมการบริษัท ซึ่งโดยทั่วไป หากบริษัทมิได้ใช้วิธี cumulative voting ในการเลือกตั้งกรรมการวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการคือ 3 ปี

(2) กรรมการตรวจสอบอาจได้รับการแต่งตั้งต่อไปตามวาระที่คณะกรรมการบริษัทอนุมัติ แต่ไม่ควรเป็นการต่อวาระโดยอัตโนมัติ กล่าวคือ คณะกรรมการบริษัทควรพิจารณาจากผลการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการตรวจสอบ ทั้งนี้ บริษัทอาจพิจารณากำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจำกัดจำนวนวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการตรวจสอบ เนื่องจากการดำรงตำแหน่งกรรมการตรวจสอบในบริษัทใดบริษัทหนึ่งเป็นระยะเวลานาน อาจทำให้ละเลยการทำหน้าที่บางส่วนด้วยความคุ้นเคยกับบริษัทได้ โดยในหลายประเทศมีการกำหนดห้ามกรรมการตรวจสอบดำรงตำแหน่งในบริษัทใดบริษัทหนึ่งมากกว่าระยะเวลาที่กำหนด เช่น อังกฤษและฮ่องกง 9 ปี สเปนและฝรั่งเศส 12 ปี เหตุผลคือ บริษัทควรพิจารณาแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบรายใหม่ ๆ เพื่อให้มีการนำความคิดใหม่ ๆ เข้ามาในคณะกรรมการตรวจสอบ

การพ้นจากตำแหน่ง

(1) กรรมการตรวจสอบอาจพ้นจากตำแหน่งได้ด้วยเหตุการณ์พ้นสภาพการเป็นกรรมการบริษัท หรือการครบวาระการดำรงตำแหน่งกรรมการตรวจสอบตามที่กำหนด หรือการลาออก หรือการถูกถอดถอน

(2) ในกรณีที่กรรมการตรวจสอบประสงค์จะลาออกก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่ง กรรมการตรวจสอบควรแจ้งให้บริษัททราบล่วงหน้าพอสมควร เช่น อย่างน้อย 1 เดือน พร้อมระบุเหตุผลเพื่อที่คณะกรรมการบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้น(แล้วแต่กรณี ตามรายละเอียดในหัวข้อ “การแต่งตั้ง”) จะได้พิจารณาแต่งตั้งกรรมการอื่นที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทดแทนบุคคลที่ลาออก

ทั้งนี้ บริษัทต้องแจ้งการลาออกพร้อมส่งสำเนาหนังสือลาออกให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ ทราบด้วย ส่วนกรรมการตรวจสอบผู้ที่ลาออกอาจชี้แจงถึงสาเหตุดังกล่าวให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ ทราบด้วยอีกทางหนึ่งก็ได้

(3) ในกรณีที่กรรมการตรวจสอบถูกถอดถอนก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่ง บริษัทต้องแจ้งการถูกถอดถอนพร้อมสาเหตุให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ ทราบ โดยกรรมการตรวจสอบที่ถูกถอดถอนนั้น มีสิทธิชี้แจงถึงสาเหตุดังกล่าวให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ ทราบด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่กรรมการตรวจสอบขอลาออก หรือกรณีที่กรรมการตรวจสอบถูกถอดถอน ก่อนครบวาระ บริษัทต้องจัดส่งข้อมูลต่อสำนักงาน ก.ล.ต. เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลในระบบข้อมูลรายชื่อกรรมการและผู้บริหารให้ถูกต้องตามความเป็นจริงด้วย

เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ

(1) เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบควรได้รับแต่งตั้งขึ้น โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อช่วยเหลือการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับการนัดหมายการประชุม จัดเตรียมวาระการประชุม นำส่งเอกสารประกอบการประชุม และบันทึกการรายงานการประชุม

(2) ในการแต่งตั้งเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ ควรพิจารณาจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานข้างต้น รวมถึงความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อช่วยเหลือคณะกรรมการตรวจสอบด้วย เช่น อาจพิจารณาแต่งตั้งจากหัวหน้างานตรวจสอบภายใน (Chief Audit Executive)

การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบมักเป็นการดำเนินการโดยใช้การประชุมเป็นเครื่องมือ ซึ่งแนวปฏิบัติที่ดีในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีดังนี้

วาระการประชุม

(1) ในการประชุมแต่ละครั้งควรมีการกำหนดวาระการประชุมไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจนและนำส่งเอกสารประกอบการประชุมให้คณะกรรมการตรวจสอบและผู้เข้าร่วมประชุมเป็นการ

ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วันก่อนการประชุม เพื่อให้คณะกรรมการตรวจสอบมีเวลาในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ หรือเรียกขอข้อมูลประกอบการพิจารณาเพิ่มเติม

(2) การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบควรมีการพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท ทั้งนี้ ประเด็นต่าง ๆ ที่พิจารณาควรครอบคลุมขอบเขตความรับผิดชอบตามกฎหมาย (charter) โดยอย่างน้อยควรมีการประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องต่อไปนี้

(ก) พิจารณางบการเงินและรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง หลักการบัญชีและวิธีปฏิบัติทางบัญชี การปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี การดำรงอยู่ของกิจการ การเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีที่สำคัญ รวมถึงเหตุผลของฝ่ายจัดการเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายบัญชีก่อนนำเสนอคณะกรรมการบริษัทเพื่อเผยแพร่แก่ผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไป นอกจากนี้ คณะกรรมการตรวจสอบควรพิจารณาร่วมกับผู้สอบบัญชีถึงปัญหา หรือข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากการตรวจสอบงบการเงิน เพื่อพิจารณาแนวทางแก้ไขปรับปรุงต่อไป

(ข) พิจารณาความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน (Internal Control) การตรวจสอบภายใน (Internal Audit) และการบริหารความเสี่ยงโดย

1. คณะกรรมการตรวจสอบควรทบทวนแผนการตรวจสอบภายในเป็นประจำ (Audit Plan) ของบริษัท ขั้นตอนการประสานงานของแผนการตรวจสอบที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และการประเมินผลการตรวจสอบร่วมกับผู้ตรวจสอบภายในและผู้สอบบัญชี นอกจากนี้ คณะกรรมการตรวจสอบควรสอบถามถึงขอบเขตการตรวจสอบที่ได้วางแผนไว้เพื่อให้มั่นใจว่าแผนการตรวจสอบดังกล่าวจะช่วยให้ตรวจพบโอกาสที่จะเกิดการทุจริตหรือข้อบกพร่องต่าง ๆ ของระบบการควบคุมภายใน โดยให้ความสำคัญกับการทุจริตโดยผู้บริหารด้วย

2. พิจารณาร่วมกับผู้ตรวจสอบภายในและผู้สอบบัญชีว่าได้มีการวางแผนเพื่อทบทวนวิธีการและการควบคุมการประมวลข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ และสอบถามเกี่ยวกับโครงการรักษาความปลอดภัยโดยเฉพาะ เพื่อลดโอกาสการเกิดกรณีทุจริตทุกรูปแบบหรือการใช้คอมพิวเตอร์ไปในทางที่ผิด โดยพนักงานบริษัทหรือบุคคลภายนอก

3. พิจารณาร่วมกับผู้ตรวจสอบภายในถึงปัญหาหรือข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในระหว่างการตรวจสอบ และทบทวนกระบวนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

4. เนื่องจากหน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการสอบทานระบบการควบคุมภายในของบริษัท ซึ่งเป็นระบบที่มีความสำคัญ

อย่างมากต่อการบริหารจัดการที่ดี ดังนั้น ในกรณีที่บริษัทได้มีการจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบภายในขึ้นภายในบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบควรประเมินความเป็นไปได้ของการจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบภายในด้วย ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้คณะกรรมการตรวจสอบได้รับข้อมูลที่เพียงพอและทันเหตุการณ์ นอกจากนี้ ในกรณีที่บริษัทใช้บริการหน่วยงานภายนอก (outsourc) เพื่อการตรวจสอบและสอบทานระบบการควบคุมภายใน คณะกรรมการตรวจสอบควรประเมินการปฏิบัติงานของหน่วยงานดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอด้วย

5. พิจารณาความเพียงพอของระบบบริหารความเสี่ยง โดยหารือร่วมกับฝ่ายจัดการ

(ค) พิจารณาทบทวนรายการที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ เช่น รายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัท เป็นต้น

(ง) พิจารณาการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ฯ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัทบรรษัทบรรณธุรกิจ และจริยธรรม

(จ) งานอื่นที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมาย

จำนวนครั้งและระยะเวลาในการประชุม

(1) คณะกรรมการตรวจสอบควรมีการหารือกันเพื่อกำหนดความถี่และช่วงเวลาของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ โดยจำนวนครั้งการประชุมในแต่ละปีขึ้นอยู่กับขนาด ความเสี่ยง และความซับซ้อนของธุรกิจ และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ ควรคำนึงถึงระยะห่างระหว่างการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบกับการประชุมคณะกรรมการบริษัท เพื่อให้มีเวลาเพียงพอสำหรับคณะกรรมการตรวจสอบหรือฝ่ายจัดการในการดำเนินการใด ๆ ที่สืบเนื่องมาจากการประชุมคณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการตรวจสอบจะได้เสนอรายงานต่อคณะกรรมการบริษัทได้โดยไม่ชักช้า คณะกรรมการตรวจสอบควรมีการประชุมปกติอย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง ตามรอบระยะเวลาการจัดทำรายงานทางการเงิน เนื่องจากหน้าที่ประการหนึ่งของคณะกรรมการตรวจสอบ คือ สอบทานรายงานทางการเงิน ดังนั้น เมื่อบริษัทจัดทำรายงานทางการเงินเป็นรายไตรมาส คณะกรรมการตรวจสอบจึงควรมีการประชุมเพื่อพิจารณาความถูกต้องและเพียงพอของรายงานทางการเงินตามรอบเวลาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม หากเป็นไปได้คณะกรรมการตรวจสอบอาจพิจารณาประชุมร่วมกันมากกว่าปีละ 4 ครั้ง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการเตรียมการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบอาจจัดทำตารางการวางแผนการจัด

ประชุมคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่า วาระสำคัญ ๆ ได้รับการบรรจุให้คณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาแล้ว

(2) ประธานกรรมการตรวจสอบอาจเรียกประชุมคณะกรรมการตรวจสอบเพิ่มเติมเป็นพิเศษได้หากมีการร้องขอจากกรรมการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายใน ผู้สอบบัญชี หรือประธานกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาประเด็นปัญหาที่จำเป็นต้องหารือร่วมกัน

(3) การประชุมคณะกรรมการตรวจสอบแต่ละครั้งควรมีเวลาสำหรับการอภิปรายประเด็นและซักถามปัญหา ทั้งนี้ ในกรณีที่วาระการประชุมไม่ชัดเจน คณะกรรมการตรวจสอบควรขอข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณา โดยมีเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบทำหน้าที่ประสานงานเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าว

(4) ประธานกรรมการตรวจสอบควรกระตุ้นให้กรรมการตรวจสอบทุกรายได้อภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างกันอย่างกว้างขวาง

(5) คณะกรรมการตรวจสอบ ควรมีการประชุมเฉพาะกับผู้สอบบัญชีของบริษัท โดยไม่มีฝ่ายจัดการเข้าร่วมประชุมด้วย อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยอาจจัดเป็นการประชุมพิเศษเพิ่มจากการประชุมปกติหรือ จัดการประชุมกับผู้สอบบัญชีโดยไม่มีฝ่ายจัดการเข้าร่วมเป็นวาระหนึ่งของการประชุมปกติของคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งมีวาระอื่น ๆ อยู่ด้วยก็ได้(หากเนื้อหาที่จะพิจารณาในวาระอื่น ๆ ไม่ใช้เวลามากนัก) และเพื่อความสะดวก คณะกรรมการตรวจสอบอาจกำหนดให้วาระดังกล่าวนี้เป็นวาระแรก ๆ ของการประชุมในครั้งนั้น เมื่อเสร็จสิ้นวาระก็จะได้สามารถประชุมเรื่องวาระอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นวาระที่ต้องเชิญฝ่ายจัดการเข้าร่วมด้วย

ผู้เข้าร่วมประชุมและการออกเสียง

(1) กรรมการตรวจสอบควรเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการตรวจสอบทุกครั้ง โดยกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบควรมีข้อกำหนดเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบที่จะต้องมาประชุมเพื่อให้ครบองค์ประชุม ซึ่งโดยทั่วไป การกำหนดองค์ประชุมคณะกรรมการตรวจสอบอาจใช้หลักการเดียวกับองค์ประชุมคณะกรรมการบริษัท คือ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการตรวจสอบทั้งหมด สำหรับการออกเสียงในการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบก็อาจใช้หลักการเดียวกับการประชุมคณะกรรมการบริษัท คือ ถือว่ากรรมการตรวจสอบ 1 ราย มี 1 เสียง โดยหากกรรมการตรวจสอบรายใดมีส่วนได้เสียในเรื่องที่พิจารณา กรรมการตรวจสอบรายนั้นต้องไม่ร่วมพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องนั้น และในการลงคะแนน หากปรากฏว่า มีคะแนนเสียงเท่ากัน ก็ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีก 1 เสียงเป็นเสียงชี้ขาด

(2) คณะกรรมการตรวจสอบอาจเชิญกรรมการหรือผู้บริหารของบริษัทหรือผู้สอบบัญชีเข้าร่วมประชุมในเรื่องบางเรื่องด้วยก็ได้ เช่น การประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน แผนการตรวจสอบเป็นต้น เพื่อให้คณะกรรมการตรวจสอบได้รับข้อมูลที่เพียงพอประกอบการพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องนั้น ๆ

(3) คณะกรรมการตรวจสอบควรมีการประชุมกับนักกฎหมายของบริษัทหรือประชุมกับนักกฎหมายภายนอก หากเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นและเหมาะสม เพื่อหารือประเด็นปัญหาทางกฎหมายซึ่งมี หรือ อาจมีผลกระทบสำคัญต่อการเงิน หรือการดำเนินงานของบริษัทอย่างมีสาระสำคัญ

(4) เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบควรเข้าประชุมด้วยทุกครั้ง เนื่องจากต้องเป็นผู้จัดเตรียมและนำเสนอข้อมูลให้คณะกรรมการตรวจสอบพิจารณา เว้นแต่จะมีการประชุมในเรื่องที่คณะกรรมการตรวจสอบเห็นว่ามีความละเอียดอ่อน และประสงค์จะให้เป็นการพิจารณาร่วมกัน เฉพาะผู้ที่เป็นการตรวจสอบเท่านั้น

รายงานการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ

(1) ควรมีการจัดทำรายงานการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบทุกครั้ง โดยเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบทำหน้าที่เป็นผู้จัดรายงานการประชุม และควรเสนอรายงานการประชุมให้คณะกรรมการตรวจสอบพิจารณา รวมทั้งนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทก่อนการประชุมครั้งต่อไป โดยในการเสนอคณะกรรมการบริษัทนั้น ให้ประธานกรรมการตรวจสอบ หรือกรรมการตรวจสอบที่ได้รับมอบหมายหรือ เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ เป็นผู้นำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท โดยหากกรรมการบริษัทมีประเด็นซักถาม ประธานกรรมการตรวจสอบและกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่เป็นผู้ชี้แจงเพิ่มเติม

(2) เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบควรติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการต่าง ๆ ตามรายงานการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค ของการดำเนินการตามความเห็นหรือข้อสังเกตของคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อรายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบรับทราบในการประชุมครั้งต่อไป

รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

(1) รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสำคัญต่อผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัท และผู้ลงทุนทั่วไป เนื่องจากรายงานดังกล่าวเป็นการแสดงความเห็นอย่างเป็นอิสระ และตรงไปตรงมาของคณะกรรมการตรวจสอบ และทำให้คณะกรรมการบริษัทมั่นใจได้ว่า ฝ่ายจัดการได้มีการบริหารงานอย่างระมัดระวังและคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น จึงมีข้อกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบต้องทำรายงานการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ และเปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัททุกปี

(2) นอกจากการจัดทำและเปิดเผยรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในรายงานประจำปี แล้วหากในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบพบข้อสงสัยหรือมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง คณะกรรมการตรวจสอบต้องรายงานต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการตรวจสอบเห็นสมควร อย่างไรก็ตาม หากคณะกรรมการตรวจสอบพบว่าการเพิกเฉยต่อการดำเนินการแก้ไขดังกล่าวโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรรมการตรวจสอบรายใดรายหนึ่งหรือคณะกรรมการตรวจสอบอาจรายงานสิ่งที่พบดังกล่าวต่อสำนักงาน ก.ล.ต. หรือตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้

(3) นอกจากนี้ โดยที่ปัจจุบัน มาตรา 89/25 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ กำหนดว่าหากผู้สอบบัญชีพบพฤติการณ์อันควรสงสัยเกี่ยวกับการทุจริตหรือการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการและผู้บริหาร ให้ผู้สอบบัญชีรายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อดำเนินการตรวจสอบในเบื้องต้นก่อน และให้คณะกรรมการตรวจสอบรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าวต่อสำนักงาน ก.ล.ต. และผู้สอบบัญชีทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี หากคณะกรรมการตรวจสอบไม่แจ้งต่อสำนักงาน ก.ล.ต. ก็ให้ผู้สอบบัญชีเป็นผู้แจ้งต่อสำนักงาน ก.ล.ต. ดังนั้น คณะกรรมการตรวจสอบจึงควรปรึกษารื้อกันเพื่อกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของคณะกรรมการตรวจสอบหากเกิดกรณีดังกล่าวขึ้นไว้ให้ชัดเจนและกำหนดเพิ่มเติมไว้ในกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบด้วย

การประเมินผลคณะกรรมการตรวจสอบ

เพื่อให้มั่นใจได้ว่า การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ จึงควรมีการกำหนดกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบไว้ให้ชัดเจนทั้งการประเมินผลกรรมการตรวจสอบเป็นรายบุคคลและ/หรือเป็นรายคณะ

ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบตามที่กล่าวข้างต้น อาจใช้วิธีประเมินผลการทำงานของตนเอง (self-assessment) โดยประเมินผลทั้งในภาพรวมเป็นรายคณะ และรายบุคคลซึ่งอาจจะกระทำในลักษณะ peer review และรายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการบริษัท ซึ่งคณะกรรมการบริษัทอาจให้ความเห็นเพิ่มเติม เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ คณะกรรมการตรวจสอบอาจพิจารณาว่าจ้างบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นอิสระ มาช่วยประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบได้ตามความจำเป็นและสมควร



ภาคผนวก ข

รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 50 ที่ใช้ในการวิจัย

ตารางผนวกที่ 1 รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 50
ที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับที่	ชื่อบริษัท	อักษรย่อ
1	บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)	ADVANC
2	บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)	AOT
3	บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)	BANPU
4	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	BAY
5	ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	BBL
6	บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)	BCP
7	บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน)	BEC
8	บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน)	BGH
9	บริษัท โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จำกัด (มหาชน)	BH
10	บริษัท บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)	BIGC
11	บริษัท เบอร์ลี่ ยุคเกอร์ จำกัด (มหาชน)	BJC
12	บริษัท กรุงเทพประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)	BLA
13	บริษัท บีทีเอส กรุ๊ป โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)	BTS
14	บริษัท โรงแรมเซ็นทรัลพลาซา จำกัด (มหาชน)	CENTEL
15	บริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน)	CK
16	บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)	CPALL
17	บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	CPF
18	บริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน)	CPN
19	บริษัท เดลต้า อีเลคโทรนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	DELTA
20	บริษัท โทเทิล แอ็กเซียส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)	DTAC
21	บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)	EGCO
22	บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน)	GLOW
23	บริษัท โฮม โปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)	HMPRO
24	บริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	INTUCH
25	บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)	IRPC

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อบริษัท	อักษรย่อ
26	บริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	JAS
27	ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	KBANK
28	ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)	KKP
29	ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	KTB
30	บริษัท แลนด์เอนด์เฮาส์ จำกัด (มหาชน)	LH
31	บริษัท สยามแม็คโคร จำกัด (มหาชน)	MAKRO
32	บริษัท ไมเนอร์ อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	MINT
33	บริษัท พญา เรียลเอสเตท จำกัด (มหาชน)	PS
34	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	PTT
35	บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)	PTTEP
36	บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)	RATCH
37	บริษัท ห้างสรรพสินค้าโรบินสัน จำกัด (มหาชน)	ROBINS
38	ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	SCB
39	บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)	SCC
40	บริษัท ปูนซิเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน)	SCCC
41	บริษัท ทูมธนาชาติ จำกัด (มหาชน)	TCAP
42	บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)	THAI
43	ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)	TMB
44	บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)	TOP
45	บริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	TRUE
46	บริษัท น้ำประปาไทย จำกัด (มหาชน)	TTW
47	บริษัท ไทยยูเนียน โฟรเซน โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	TUF

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2556

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย



แบบประเมินคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

อธิบายวิธีการประเมินคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีการเปิดเผยในรายงานประจำปี เพื่อทำการตรวจสอบว่ามีการนำเสนอข้อมูลในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ตามแบบประเมินที่พัฒนาขึ้นจำนวนกี่ประเด็นจากจำนวนทั้งหมด 10 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่	ประเด็นที่ควรมีการนำเสนอในรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ
1	องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ
2	บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ
3	รายงานทางการเงิน
4	รายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์
5	ระบบการบริหารความเสี่ยง
6	การควบคุมภายในและงานตรวจสอบภายใน
7	ความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี
8	ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
9	รายการอื่นที่เห็นว่าผู้ลงทุนควรทราบ
10	ความเห็นโดยรวมหรือข้อสรุป

ซึ่งในแต่ละประเด็นจะมีการกำหนดข้อมูลในเชิงรายละเอียดเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

ขั้นตอนที่ 2 ให้คะแนนรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยวิธีการให้คะแนน คือ ถ้าในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีการนำเสนอข้อมูลในเชิงรายละเอียดข้อใดข้อหนึ่ง ให้ถือว่าบริษัทมีการนำเสนอในประเด็นนั้น ซึ่งในแต่ละประเด็นจะมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน (รวมทั้งหมดมี 10 คะแนน)

แบบประเมินคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

บริษัท.....

(หน่วย : คะแนน)

ประเด็นที่ใช้ในการประเมิน คุณภาพรายงานฯ	ข้อมูลเชิงรายละเอียดที่ใช้ในการประเมิน คุณภาพรายงานฯ	ปี				
		2551	2552	2553	2554	2555
1. องค์ประกอบของ คณะกรรมการตรวจสอบ	- ระบุจำนวนและรายชื่อคณะกรรมการตรวจสอบ รวมถึงเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ(ถ้ามี) - ระบุคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับความชำนาญและประสบการณ์การทำงาน - การยืนยันความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ					
2. บทบาทและหน้าที่ของ คณะกรรมการตรวจสอบ	- ขอบเขตการปฏิบัติงาน และข้อจำกัดของขอบเขต (ถ้ามี) รวมถึงระยะเวลาที่ครอบคลุมในการให้ความเห็น - จำนวนการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ และการเข้าร่วมประชุมของแต่ละท่าน					
3. รายงานทางการเงิน	- ความเห็นเกี่ยวกับความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน - การยืนยันว่าได้หารือกับฝ่ายจัดการและผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับข้อมูลในงบการเงิน และคณะกรรมการตรวจสอบเห็นด้วยกับข้อมูลเหล่านั้น					
4. รายการที่อาจมีความ ขัดแย้งทางผลประโยชน์	- ความเห็นเกี่ยวกับรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์					
5. ระบบการบริหารความ เสี่ยง	- คำอธิบายเกี่ยวกับการสอบทานระบบการบริหารความเสี่ยง - กรอบความเสี่ยงหรือการควบคุม หรือเกณฑ์อื่น ๆ ที่เป็นพื้นฐานการให้ความเห็น - รายงานการทุจริต หรือสิ่งผิดปกติ หรือจุดอ่อนที่สำคัญในระบบควบคุมภายใน					
6. การควบคุมภายในและ งานตรวจสอบภายใน	- ความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบควบคุมภายในของบริษัท - ความเห็นเกี่ยวกับงานตรวจสอบภายในและการปฏิบัติตามแผนงานตรวจสอบภายใน					

แบบประเมินคุณภาพรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ (ต่อ)

บริษัท.....

(หน่วย : คะแนน)

ประเด็นที่ใช้ในการประเมิน คุณภาพรายงานฯ	ข้อมูลเชิงรายละเอียดที่ใช้ในการประเมิน คุณภาพรายงานฯ	ปี				
		2551	2552	2553	2554	2555
7. ความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี	- ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบต่อคณะกรรมการบริษัท เกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี การแต่งตั้งผู้สอบบัญชี และกระบวนการที่ใช้ในการคัดเลือกผู้สอบบัญชี - ความเหมาะสมของคำตอบแทนที่ให้กับผู้สอบบัญชี ทั้งส่วนที่เป็นค่าสอบบัญชีและค่าบริการอื่น - การยืนยันว่าคณะกรรมการตรวจสอบได้รับหนังสือรับรองความเป็นอิสระจากผู้สอบบัญชี - การส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี และการพิจารณาหมุนเวียนผู้สอบบัญชีในกรณีที่ปฏิบัติงานครบ 5 รอบปีบัญชีติดต่อกัน					
8. ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	- ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท - รายการฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง					
9. ข้อมูลเกี่ยวกับรายการอื่นที่เห็นว่าผู้ลงทุนควรทราบ	- รายการอื่นที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปควรทราบภายใต้ขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท - ความเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของบริษัท และอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยผู้บริหารของบริษัทในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบในภาคปฏิบัติจริง - การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการรับบริการอื่นที่มีไม่การสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีเดียวกัน - พิจารณาโครงการที่เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมถึงการใช้ผลงานของผู้ปฏิบัติงานหรือที่ปรึกษาอื่น					
10. ความเห็นโดยรวมหรือข้อสรุป	- ความเห็นหรือข้อสังเกตโดยรวมที่ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย การใช้ดุลยพินิจ หรือข้อสรุปที่ยุติ					
รวม (คะแนน)						

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวอภิรณัฐ อุตถาวรยิ่ง
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 22 เดือนเมษายน พ.ศ. 2531
สถานที่เกิด	จังหวัดชัยนาท
ประวัติการศึกษา	บัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักบัญชี ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่)